गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र

२०८१

Gosaikunda Rural Municipality Health Profile

2024

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
स्वास्थ्य शाखा
स्याफ्रुबेंसी, रसुवा

२०८१

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र

२०८१

Gosaikunda Rural Municipality Health Profile

2024

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका

गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

स्वास्थ्य शाखा

स्याफ्रुबेंसी, रसुवा

२०८१

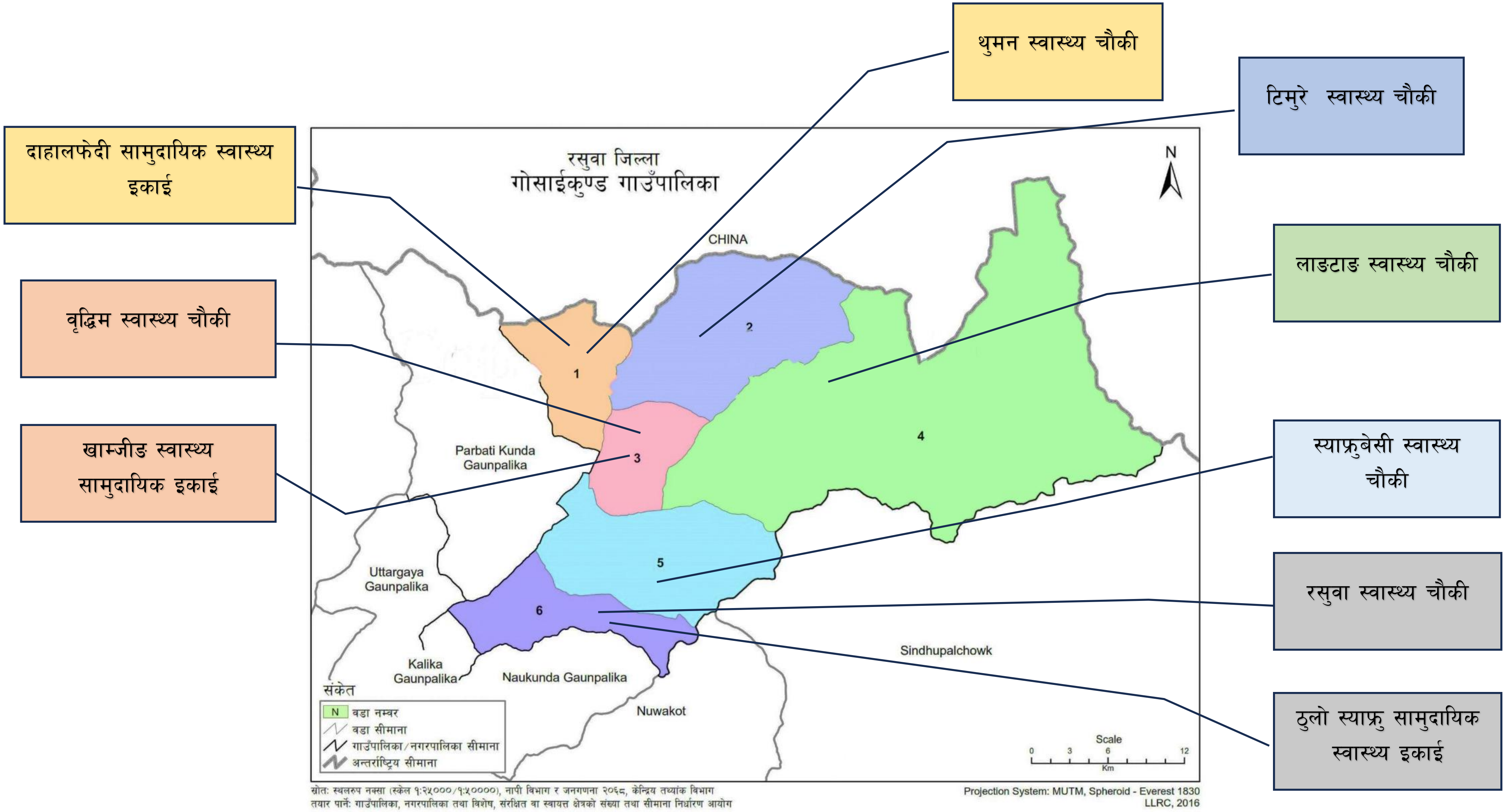
रसुवा जिल्ला
गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
N
CHINA
1
2
3
4
5
6
Parbati Kunda Gaunpalika
Uttargaya Gaunpalika
Kalika Gaunpalika
Naukunda Gaunpalika
Nuwakot
Sindhupalchowk
संकेत
वडा नम्वर
वडा सीमाना
गाउँपालिका/नगरपालिका सीमाना
अन्तर्राष्ट्रिय सीमाना
Scale
0 3 6 12
Km
स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग
Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016
दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई
थुमन स्वास्थ्य चौकी
टिमुरे स्वास्थ्य चौकी
लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी
वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी
खाम्जीङ स्वास्थ्य सामुदायिक इकाई
स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी
रसुवा स्वास्थ्य चौकी
ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई

जनप्रतिनिधि तथा कार्यकारी अधिकृतको विवरण

कैसाङ नुर्पु तामाङ
अध्यक्ष
९८५१११८२९

प्रतिमा तामाङ
उपाध्यक्ष
९८४३९१२१३८

दुतेन्द्र चाम्लिङ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
९८४१९३५३९६

उर्केन छिरिङ तामाङ
वडा नं १ अध्यक्ष
९८५१०४८८६०

कामी छिरिङ तामाङ
वडा नं २ अध्यक्ष
९८५१२४६९८८

मिङमार छिरिङ तामाङ
वडा नं ३ अध्यक्ष
९८४१९०३५१७

डिण्डु लामा जाङवा तामाङ
वडा नं ४ अध्यक्ष
९८५११४३३४१

दावा मिङमार तामाङ
वडा नं ५ अध्यक्ष
९८५११४३३४१

दावा सिदार वाइंवा
वडा नं ६ अध्यक्ष
९८५११५८८२६

छोटकरी शब्दवलीहरू

CBIMNCI	Community Based Integrated Management of Neonatal and Childhood Illness
CB-NCP	Community Based Newborn Care Program
MICS	Multi indicator cluster survey
NDHS	National Demographic Health Survey
OTC	Outpatient Therapeutic Programme
SDG	Sustainable development goal
UHC	Universal Health Coverage
WHA	World Health Assembly
WHO	World Health Organization
RM	Rural Municipality
FGD	Focus Group Discussion
KII	Key Informant Interview
FCHV	Female Community Health Volunteer
HMG	Health Mother Group
MNCH	Maternal, Neonatal and Child Health
ANC	Antenatal Care
PNC	Postnatal Care
ASRH	Adolescent, Sexual and Reproductive Health
SBA	Sill Birth Attendant
BHSP	Basic Health Service Package
BS	Bikram Sambat
HFOMC	Health Facility Operation Management Committee
PHC/ ORC	Primary Health Care Outreach Clinic
CGD	Child Gender and Disable
AFS	Adolescent Friendly Services

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका

Gosaikunda Rural Municipality

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, स्याफ्रुबेसी, रसुवा, बागमती प्रदेश, नेपाल

Office of the Rural Municipal Executive, Syafrubesi, Rasuwa, Bagmati Province, Nepal

प.सं -: .२०८०/०८१
च.नं -: .

मन्तव्य

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको वास्तविक स्वरुप देखाउने चित्र (पार्श्वचित्र) ले यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको वर्तमान अवस्थालाई चित्रण गरेको छ। संघीय नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ मौलिक हक र कर्तव्य अन्तर्गत धारा ३५ मा स्वास्थ्य सम्बन्धी हकको व्यवस्था गरे बमोजिम प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क हुने र स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँचको हक हुने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तह जनताको घर दैलोको सरकारका रुपमा स्थापित भएदेखि नागरिकका संवैधानिक अधिकारलाई सुनिश्चित गर्ने दिशामा अगाडि बढिरहेको छ । गाउँपालिकासँग भएका तथ्यांक र प्रदेश तथा संघीय सरकारको आवधिक योजनामा उल्लेख गरिएका स्वास्थ्य क्षेत्रका लक्ष्य तथा उद्देश्य र नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा जनाएका प्रतिबद्धताहरु, दिगो विकास लक्ष्य (सन् २०१६-२०३०) बुँदा नं. ३ मा भएको व्यवस्था बमोजिमका लक्ष्यहरुलाई आधार मानी यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र-२०८१ तयार गरिएको छ । यो पार्श्वचित्र गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रसँग सम्बन्धित अमूल्य नीधिका रुपमा रहनेछ ।

प्रस्तुत पार्श्वचित्रले स्वास्थ्य क्षेत्रका मापदण्डका आधारमा यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई उमेर, लिङ्ग, समुदाय र सरसफाई स्वच्छताका आधारमा विश्लेषण गरेको छ । स्वास्थ्य पूर्वाधार, प्रवाह गरिने सेवा तथा सुविधा, जनशक्तिको अवस्था, आवश्यक उपकरण लगायतका पक्षमा वस्तुपरक ढंगले अध्ययन गरी तथ्यपरक रुपमा विश्लेषण गरेको छ । यस चित्रका माध्यमबाट स्वास्थ्य क्षेत्र प्रबर्द्धनका लागि गाउँपालिकाले लिएका अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन सोचलाई परिपूर्ति गर्न कोसेढुङ्गा सावित हुनेछ । साथै संघीय तथा प्रदेश सरकार, दातृ निकाय, विकास साझेदार निकाय, गैरसरकारी संघ, संस्थाहरु, सरोकारवाला व्यक्ति तथा समुदायका माध्यबाट यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढीकरणका लागि साझेदारीका माध्यमबाट कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सहज हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोग र हेड लाइट प्रा.लि. को प्राविधिक सहयोगमा तयार गरिएको यस पार्श्वचित्रले गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था, स्वास्थ्य सूचना प्रणाली, सेवा प्रवाह र नागरिकको पहुँचको अवस्थालाई उजागर गरी स्वास्थ्यसँग सरोकार राख्ने जो कसैका लागि पनि कोशे ढुङ्गा हुनेछ भन्ने विश्वास प्रकट गर्न चाहन्छु । अन्त्यमा गाउँपालिका परिवार र परामर्शदाता परिवारप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

कैसाङ नुर्पु तामाङ
अध्यक्ष

प.सं -: .२०८०/०८१
च.नं -: .

मन्तव्य

जनताको आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न गोसाईकुण्ड गाउँपालिका प्रतिबद्ध रहेको छ। आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई मौलिक हकको रुपमा स्थापित गरी गाउँपालिका बासीलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दै स्वास्थ्य प्रबर्द्धनका माध्यमबाट स्वास्थ्य प्रणालीमा सुधार गर्नुपर्ने दायित्व पुरा गर्न गाउँपालिकाको वर्तमान स्वास्थ्य अवस्थाको चित्रण गरी भविष्यमा गाउँपालिकाले तय गर्ने स्वास्थ्य रणनीति तयार गर्नका लागि यो स्वास्थ्य पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ । यसका लागि संस्थागत, संरचनागत र सेवा प्रवाह प्रणालीको यथार्थ बोध गर्नुपर्ने हुन्छ । गाउँपालिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र २०८१ ले स्वास्थ्य क्षेत्रको भौतिक अवस्था, स्वास्थ्य उपकरण, मानव संशाधन र उपचार सेवाका आधार तथा तरिकाले नीति निर्माता, कार्यान्वयन कर्ता र सेवाग्राहीलाई जानकारी गराउने छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

गाउँपालिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र तयार गर्नका लागि योगदान पुऱ्याउने गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा तथा स्वास्थ्यकर्मी कर्मचारी र प्राविधिक सहयोग गर्ने हेड लाइट प्रा. लि. परिवारप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

प्रतिमा तामाङ
उपाध्यक्ष

गोसाईंकुण्ड गाउँपालिका

Gosaikunda Rural Municipality

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, स्याफ्रुबेसी, रसुवा, बागमती प्रदेश, नेपाल

Office of the Rural Municipal Executive, Syafrubesi, Rasuwa, Bagmati Province, Nepal

प.सं -: .२०८०/०८१
च.नं -: .

मन्तव्य

नेपालको संविधान, राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६, नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीति २०७९/८०-२०८६/८७ र जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ ले पहुँचमा आधारित गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पाउने नागरिकको अधिकारलाई सुनिश्चित गरेको छ । नागरिकको स्वास्थ्य सेवाको अधिकारलाई सुनिश्चित गरी सरल, सहज, भरपर्दो र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने दायित्व स्थानीय सरकारको भएको सन्दर्भमा यस स्वास्थ्य पार्श्वचित्रले नागरिकको मौलिक हकको रुपमा रहेको स्वास्थ्य सम्बन्धी हकलाई सबैको पहुँच योग्य बनाई स्थानीय शासनलाई थप नागरिक मैत्री र प्रभावकारी बनाउनेछ ।

गाउँपालिकाको समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको अवस्थाका बारेमा जान्न र बुझ्न चाहने जो कसैका लागि यो पार्श्वचित्र उपयोगी हुनेछ । स्वास्थ्य क्षेत्रको भौतिक तथा मानव संशाधनको अवस्था, उपचार सेवा रोग नियन्त्रणमा भए गरेका प्रयास र आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितताका लागि भए गरेका कार्य विवरणको सपाट प्रस्तुति, अङ्क, चित्र, तालिका र सङ्केतका माध्यमबाट गरिएको छ । यो पार्श्वचित्र स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउने संयन्त्रको एउटा महत्वपूर्ण अभिलेखको रुपमा रहनेछ । यसले यस पालिकाको वर्तमानको स्वास्थ्य अवस्था र भावी योजनाका बारेमा मार्गदर्शन गर्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

दुतेन्द्र चाम्लिङ
प्रमख प्रशासकीय अधिकृत

दुई शब्द

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाको प्रत्याभूति गर्न पाउने जनताको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्नुपर्ने पहिलो दायित्व स्थानीय सरकारको रहेको छ । स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरमा वृद्धि र नागरिकको पहुँचयोग्य बनाउनु पर्ने दायित्व पनि स्थानीय सरकारको भएकोले यसका लागि गोसाईकुण्ड गाउँपालिका सरकार, स्वास्थ्य शाखा, स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी र सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वंयमसेविका दत्तचित्तका साथ लागिरहेको छ । गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा र मातहतका स्वास्थ्य संस्थाबाट गाउँपालिका बासीलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधा गुणस्तरीय रुपमा प्रदान गर्दै आइरहेका छौं । स्वास्थ्य सेवालाई तथ्यमा आधारित सूचनामूलक बनाउने प्रयास स्वरुप गोसाईकुण्ड गाउँपलिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र २०८१ तयार गरिएको छ । यसका माध्यमबाट स्वास्थ्य क्षेत्रको अवस्था, तथ्याङ्क तथा आवश्यक सूचनाहरु सरोकारवाला जो कसैले पनि प्राप्त गरी लाभ लिन सक्ने विश्वास लिएको छु । स्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धनका लागि सहकार्य गर्न चाहने सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, व्यक्ति र निकायका लागि समेत उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु ।

बिमल कुमार घिमिरे
(स्वास्थ्य शाखा प्रमुख)
गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
रसुवा

कृतज्ञता

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका रसुवा र हेड लाइट प्रा.लि. बीचको साझेदारीमा **‘गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र २०८१’** सफलतापूर्वक सम्पन्न गरिएको छ । यो अवसर प्रदान गर्नु भएकोमा गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, वडा अध्यक्षहरू, पालिकाका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख तथा कर्मचारी लगायत गाउँ कार्यपालिका परिवारप्रति हेड लाइट प्रा.लि. हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछ ।

गाउँपालिकाले स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढीकरणका लागि तयार गरिएको स्वास्थ्य पार्श्वचित्र २०८१ निर्माणका सन्दर्भमा छनोट गरेका उद्देश्यलाई परिपूर्ति गर्नका लागि अनुसन्धान कर्ताको रूपमा नेतृत्व गर्नु हुने जनस्वास्थ्य विज्ञ डा.शालिक राम धितालको सल्लाह, सुझाव र निर्देशनका लागि हार्दिक आभार प्रकट गर्दछ । प्रस्तुत प्रतिवेदनलाई प्राप्त सूचना र तथ्याङ्कका आधारमा पहिलो खाका तयार गर्नु हुने संस्थाका जनस्वास्थ्य अधिकृत श्री प्रज्ञा पोखेलको मिहीन मेहनत र अथक प्रयास प्रशंसायोग्य रहेको छ । यस प्रारूपको लेखन परिमार्जन तथा अन्तिम रूप प्रदान गर्न सहयोग गर्नु हुने डा. शालिक राम धिताल, तथ्याङ्क संकलन गर्नुहुने गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको बृद्धिम स्वास्थ्य चौकीका ईन्चार्ज युगेन लेप्चा, प्रस्तुत प्रतिवेदन तयार पार्नका लागि गाउँपालिकासँग सम्पर्क तथा समन्वय, तथ्याङ्क प्रविष्टी तथा तथ्याङ्क विश्लेषण गर्नका लागि अहम् भूमिका निर्वाह गर्नुहुने अनुसन्धान सहयोगी श्री सञ्जय श्रेष्ठ, प्रतिवेदनको भाषा सम्पादनको जिम्मेवारी बहन गर्नु हुने श्री गणेश कुमार के.सी. धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

अन्त्यमा अध्ययन समूह अन्तर्गत सर्वेक्षक, स्रोत व्यक्ति, स्वास्थ्य संस्थाका प्रमुखहरू, स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन समिति र सम्बन्धित कर्मचारी वर्गले पुऱ्याउनु भएको योगदान तथा सहकार्यका लागि आभार प्रकट गर्न चाहन्छौं । यहाँको सक्रिय सहभागिता र रचनात्मक सहयोगले यो अध्ययन सम्पन्न गरिएको छ ।

हेड लाइट प्रा.लि.

काठमाडौं

विषय सूची

छोटकरी शब्दवलीहरू .... क
कृतज्ञता .... □
तालिका सूची........ झ
अध्ययनको सारांश........ ञ
परिच्छेद एक : परिचय........ १
१.१ पृष्ठभूमि........ १
१.२ अध्ययनका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू........ २
१.३ पार्श्वचित्र निर्माणको सान्दर्भिकता तथा औचित्यता........ ३
परिच्छेद दुई : अध्ययन विधि........ ५
२.१ अध्ययनको क्षेत्र........ ५
२.२ द्वितीय स्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन ५
२.३ गाउँपालिकासँग बैठक तथा सुझाव संकलन ५
२.४ सरोकारवालासँग छलफल तथा सर्वेक्षण ५
२.४.१ प्रश्नावली सर्वेक्षण ६
२.४.२ मुख्य सूचकसँगको छलफल तथा अन्तर्वार्ता........ ६
२.५ संकलित तथ्याङ्क विश्लेषण तथा प्रतिवेदन लेखन........ ६
२.६ अध्ययनको सीमा........ ६
परिच्छेद तीन : पार्श्वचित्रको तथ्यांकीय विश्लेषण........ ७
३.१ जनसंख्याका आधारमा विश्लेषण........ ७
गोसाइकुण्ड गाउँपालिकाको लैंगिक आधारमा जनसंख्या विवरण........ ८
गोसाइकुण्ड गाउँपालिकाको वडागत जनसंख्या वितरण ८
गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको उमेर समूहगत आधारमा जनसंख्या विवरण........ ९
गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण ९
३.२ विद्यमान संगठनात्मक संरचना........ १०
३.३ गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरूको विवरण........ ११
३.४ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण........ ११
३.५ मापदण्ड बमोजिम बर्थिङ सेन्टर भएका स्वास्थ्य संस्था........ १२
३.६ मापदण्ड बमोजिम प्रयोगशाला भएका स्वास्थ्य संस्था........ १२
३.७ स्वास्थ्य संस्थामा मानव संसाधनको अवस्था........ १२

३.७.१ गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था १२
३.७.२ गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था १३
३.८ स्वास्थ्य संस्थामा पूर्वाधारको अवस्थाः १३
३.९ गाउँपालिका अन्तर्गत प्रदान हुने स्वास्थ्य सेवाको विस्तृत विवरण १५
३.९.१ बाल स्वास्थ्य तथा खोप सेवा १५
३.९.२ पोषण सेवा २२
३.९.३ परिवार स्वास्थ्य २५
३.९.४. सामुदायिक सेवा ३१
३.९.५. रोग नियन्त्रण ३२
परिच्छेद ४ ..... ३८
गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६ का आधारमा विश्लेषण ३८
अनुसूची-१ सन्दर्भ सामग्री ५१
अनुसूची २ गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु र प्रमुखको विवरण ५२
अनुसूची ३ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण ५२
अनुसूची ४ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण ५२
अनुसूची ५ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वंयमसेविकाको विवरण ५७
अनुसूची ६ गेसाईकुण्ड गाउँपालिका भएका खोप केन्द्रहरु ५९
अनुसूची ७ स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली ६०
अनुसूची ८ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा आयोजित स्वास्थ्य कार्यक्रमका तस्विरहरु ६३

तालिका सूची

तालिका १: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको जनसंख्याको विवरण ७

तालिका २: गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरूको विवरण ११

तालिका ३: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण ११

तालिका ४: मापदण्ड बमोजिम बर्थिङ सेन्टर भएका स्वास्थ्य संस्था १२

तालिका ५: मापदण्ड बमोजिम प्रयोगशाला भएका स्वास्थ्य संस्था १२

तालिका ६:गोसाइकुण्ड गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखामा रहेको मानव संशाधनको अवस्था १२

तालिका ७: स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारी विवरण १२

तालिका ८: गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था १३

तालिका ९:गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको भौतिक पूर्वाधारको अवस्था १३

तालिका १०: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको भौतिक साधनहरुको अवस्था १४

तालिका ११: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका खोप केन्द्रमा वर्षभरि खोपको उपलब्धताको अवस्था १५

तालिका १२: बागमती प्रदेश तथा गाउँपालिकाको खोपको पहुँच प्रतिशत १७

तालिका १३: समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम अनुगमन सूचकहरूको स्थिति प्रतिशत २१

तालिका १४: आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गतका सूचकहरू २६

तालिका १५: परिवार नियोजनका उपकरणको उपलब्धता र प्रयोगको अवस्था ३०

तालिका १६: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका गाउँघर क्लिनिकको विवरण ३१

तालिका १७: महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको विवरण ३१

तालिका १८: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका विद्यालयमा कार्यत्ररत विद्यालय नर्सको विवरण ३२

तालिका १९: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा देखिएका प्रमुख १० रोगहरु ३२

तालिका २०: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पहिचान भएका सामान्य सरुवा रोगको उपचारका लागि तालिम प्राप्त जनशक्ति र मापदण्ड बमोजिमको भौतिक संरचना भए नभएको अवस्था ३२

तालिका २१: औलोको अवस्था ३४

तालिका २२: कुष्ठरोगको अवस्था ३५

तालिका २३: क्षयरोगको अवस्था ३५

तालिका २४: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा एच.आई.भी. रोग परीक्षणको विवरण ३६

तालिका २५: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा एच.आई.भी. परीक्षण गरिएको गर्भवती महिलाका विवरण.... ३६

अध्ययनको सारांश

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका नेपालको संविधानको धारा २९५ उपधारा ३ बमोजिम कायम भएका गाउँपालिकाहरूमध्ये एक स्थानीय तह हो । बागमती प्रदेशको रसुवा जिल्लामा पर्ने यो गाउँपालिका साविकका धुन्चे, स्याफ्रु, बृद्धिम, थुमन, टिमुरे र लाङटाङ गा.वि.स.लाई एकीकृत गरी प्रसिद्ध धार्मिक स्थल गोसाईकुण्डका नाममा पालिकाको नामाकरण गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला र चीन, पश्चिममा आमाछेदिङमो, उत्तरगया र कालिका गाउँपालिका, उत्तरमा चीन र दक्षिणमा नौकुण्ड गाउँपालिका, नुवाकोट जिल्ला र सिन्धुपाल्चोक जिल्ला पर्दछन् । ६ वटा वडाबाट प्रशासकीय सेवा दिइरहेको यस गाउँपालिकाको केन्द्र स्याफ्रुबेसीमा रहेको छ । यो पालिका २८ डिग्री ९ मिनेट ४८.६८ सेकेन्ड उत्तरी आंक्षाश देखि ८५ डिग्री २० मिनेट १०.७७ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको यो पालिकाको कुल क्षेत्रफल ९७८.७७ वर्ग कि.मि. रहेको छ ।

नेपालको संविधानले आधारभूत स्वास्थ्य सेवा पहुँचलाई जनताको मौलिक हकको रूपमा सुनिश्चित गरेको छ। स्वीकृत खोप ऐन २०७२ ले प्रत्येक बालबालिकालाई गुणस्तरीय खोपको पहुँचको अधिकार सुनिश्चित गरेको छ। हाल राष्ट्रिय खोप ११ एन्टिजेन्स समावेश गरेको छ। गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको खोपको पहुँच उल्लेखनीय देखिन्छ । साथै नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रमले २-२३ महिनाका बालबालिकाका प्रमुख रोगहरू निमोनिया, झाडापखाला, मलेरिया, दादुरा र कुपोषणलाई समग्र रूपमा सम्बोधन गर्दछ ।

राष्ट्रिय पोषण कार्यक्रम नेपाल सरकारको प्राथमिकतामा रहेको कार्यक्रम पनि हो । यसले सबै मानिसहरूको स्वस्थ जीवन कायम गर्न र देशको सामाजिक-आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन सकुन भनेर सबैको पोषण कल्याण हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको वृद्धि अनुगमनमा नापतौल लिन आएका ५०.८ प्रतिशत बालबालिका मध्ये ०.३९ प्रतिश बालबालिकाको तौल न्यूतम मापदण्ड भन्दा कम रहेको छ । गरिबी, अशिक्षा, अन्धविश्वास र कम उमेरमा गर्भवती हुने प्रचलनका कारण वृद्धि अनुगमनमा अपेक्षित सुधार भएको देखिदैन ।

राष्ट्रिय सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमको लक्ष्य मातृ र नवजात शिशु रोग र मृत्यु दर घटाउने र निवारक तथा प्रवर्द्धनात्मक गतिविधि मार्फत् गर्भावस्था, बच्चाको जन्म र प्रशवपछिको अवधिमा मृत्यु निम्त्याउने कारकहरूलाई सम्बोधन गरी मातृ र नवजात शिशुको स्वास्थ्यमा सुधार गर्नु हो । स्वास्थ्य संस्थामा पहिलो पटक गर्भवती जाँच (१०७ प्रतिशत) गराएका गर्भवती महिलाहरूको तुलनामा ४ चोटि आउने १९९.१ प्रतिशत देखिएको छ । गर्भवती जाँच, संस्थागत सुत्केरी गराउन आउने ६० प्रतिशत, सुत्केरी पश्चात् जाँच गराउन आउने ७०.४ प्रतिशत महिला रहेका छन् ।

नेपालले सन् २००० को तुलनामा २०१० मा औंलो रोग र मृत्यु दरलाई ५० प्रतिशतले घटाएर सहस्राब्दी विकास लक्ष्य ६ पुरा गरेको छ । त्यसैले नेपाल सरकारले सन् २०२५ मा मलेरियामुक्त नेपालको परिकल्पना तय गरेको छ । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा आ.व. २०७९/०८० मा मलेरिया परीक्षण गरिएका मध्ये कसैमा पनि यो रोगकको पोजेटिभ केस देखिएको छैन । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको सबै स्वास्थ्य संस्थामा डट्स मार्फत क्षयरोगको उपचार सञ्चालन भइरहेको छ र जाँचेको बिरामीमध्ये ५ जनामा क्षयरोगी बिरामी पत्ता लागेको पाइएको छ । नेपालले जनवरी २०१०

मा कुष्ठरोगलाई राष्ट्रिय स्तरबाट उन्मूलन भएको घोषणा गरिसकेको र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा पनि कुनै पनि व्यक्ति कुष्ठरोगको बिरामी देखिएको छैन । नेपालमा एच.आइ.भी. (HIV) लाई केन्द्रित महामारीको रूपमा चिनिन्छ । यो रोग ८० प्रतिशत भन्दा बढी यौन संक्रमणबाट सर्ने गरेको छ । इन्जेक्सन प्रयोग गर्ने व्यक्ति, महिला यौनकर्मी र अन्य पुरुषहरूसँग यौन सम्पर्क गर्ने पुरुषहरू महामारी फैलाउने उच्च जोखिममा रहेका प्रमुख जनसंख्या हुन् । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा एच .आई .भी. (HIV) रोगको संक्रमण भएका कुनै पनि बिरामी भेटिएका छैनन् ।

परिच्छेद एक : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा संघीयताको भावना, मर्म तथा राज्य सञ्चालनमा जनताको सहभागितालाई ध्यान दिँदै प्रत्येक तहका सरकारले गर्ने कामको क्षेत्राधिकार संविधानले निर्दिष्ट गरेको छ । स्थानीय सरकारका अधिकारको प्रयोग, सञ्चालन र नियमनको विषयलाई स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा व्यवस्था गरिएको छ । कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य र लघु पूर्वाधार लगायतका जिम्मेवारीहरू स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिएको सन्दर्भमा समृद्ध राष्ट्र निर्माणका लागि स्थानीय स्तरबाटै स्रोत साधनको पहिचान, योजना निर्माण, परिचालन, कार्यान्वयन, प्रभावकारी अनुगमन, सुपरीवेक्षण तथा मूल्याङ्कन गर्नु आवश्यक देखिन्छ । लोकतन्त्रले विकेन्द्रीकरणलाई अनिवार्य सर्तका रूपमा लिने गर्छ । संघीयता पनि विकेन्द्रीकरणको एक उच्चतम नमुना हो । जनतासँग प्रत्यक्ष जोडिने, उनीहरूको आवश्यकता तत्काल सम्बोधन गर्न सक्ने र नीति निर्माणदेखि कार्यान्वयन प्रक्रियासम्म जनताको प्रत्यक्ष संलग्नतालाई सुनिश्चित गर्ने दायित्वका साथ नेपालमा स्थानीय तहको व्यवस्था गरिएको छ । संविधानले परिकल्पना गरे बमोजिम नेपाल सरकारले साविकका गा.वि.स. तथा गाउँपालिकाहरूलाई पुनर्संरचना गर्दै, देशभर ७५३ वटा स्थानीय निकायको स्थापना गरेको छ ।

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका नेपालको संविधानको धारा २९५ उपधारा ३ बमोजिम कायम भएका ४६० गाउँपालिकामध्ये एक स्थानीय निकाय हो । बागमती प्रदेशको रसुवा जिल्लामा पर्ने यो गाउँपालिका साविकका धुन्चे, स्याफ्रु, बृद्धिम, थुमन, टिमुरे र लाङटाङ गा.वि.स. लाई एकीकृत गरी गठन भएको यो गाउँपालिका रसुवा जिल्लाको करिब ५१ प्रतिशत अर्थात् ९७८.७७ वर्ग मिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यावरणीय महत्व बोकेको गोसाईकुण्ड ताल, लाङटाङ हिमाल, क्याङ्जिङ उपत्यका, ऐतिहासिक महत्वको रसुवागढी नाका समेत रहेको यस पालिकाको पूर्वमा सिन्धुपाल्चोक जिल्ला र चीन, पश्चिममा आमाछेदिङमो, उत्तरगया र कालिका गाउँपालिका, उत्तरमा चीन र दक्षिणमा नौकुण्ड गाउँपालिका तथा नुवाकोट र सिन्धुपाल्चोक जिल्ला पर्दछन् । ६ वटा वडाबाट प्रशासकीय सेवा दिइरहेको यस गाउँपालिकाको केन्द्र स्याफ्रुबेसीमा रहेको छ । रसुवा जिल्लाको सदरमुकाम रहेको धुन्चे बजार, गाउँकार्यपालिकाको केन्द्र रहेको स्याफ्रवेशी बजार र ऐतिहासिक रसुवागढी नजिक रहेको टिमुरे बजार यहाँका प्रमुख व्यापारिक केन्द्रहरु हुन् । गाउँपालिकाका ६ वटा वडाहरुमध्ये ५ वटा वडाहरु लाङटाङ राष्ट्रिय निकुञ्जको मुख्य क्षेत्र भित्र पर्दछन् ।

समुद्र सतहदेखि तल्लो क्षेत्र करिब १३०० देखि ७२०० मिटरको उचाइमा रहेको यो पालिका २८ डिग्री ९ मिनेट ४८.६८ सेकेन्ड उत्तरी आंक्षाश र ८५ डिग्री २० मिनेट १०.७७ सेकेन्ड पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ ।

संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्रदान गर्ने एवं स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँच प्राप्त हुने विषयलाई मौलिक हकको रूपमा प्रत्याभूत गरेको छ। प्रत्येक नागरिकलाई स्वस्थ बनाउन राज्यले स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि गर्ने एवं गुणस्तरीय, सहज, सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवामा समान पहुँच सुनिश्चित गर्दै सबैको लागि स्वस्थ जीवन प्रदान गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रको दिगो विकास सुनिश्चित गर्नुपर्ने दायित्व पनि संविधानबाटै निर्देशित छ। संविधानले व्यवस्था गरेको संघीय स्वरूप, भौगोलिक एवं

जनसंख्याको अनुपात अनुरूप स्वास्थ्य संस्थाहरूको न्यायोचित वितरण गर्नु, निःशुल्क वितरण गरिने औषधी आवश्यकताका आधारमा उपलब्ध गराउनुका साथै त्यसको गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु, स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको नियमित नियमन र अनुगमन गर्नु, सबैको लागि स्वास्थ्य बीमा लागू गर्नु, वैदेशिक सहयोगको परिचालन तथा उपयोगलाई प्रभावकारी बनाउन समन्वय कायम गर्नु, प्राकृतिक विपद् तथा महामारी जस्तै भूकम्पबाट क्षतिग्रस्त स्वास्थ्य संरचनाहरूको पुनर्निर्माण गर्ने कार्यलाई तीव्रता दिई चाँडोभन्दा चाँडो स्वास्थ्य सेवालाई सुचारु गर्नु स्वास्थ्य क्षेत्रका प्रमुख चुनौतीहरू रहेका छन्। साथै नेपालमा सेवा प्रदायक र सेवाग्राही दुवै पक्षबाट स्वास्थ्य भनेको अस्पताल र त्यसबाट प्राप्त हुने उपचारात्मक सेवा मात्र हो भन्ने बुझाइले गर्दा आम नागरिकको स्वास्थ्यमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन थप चुनौती देखिएको छ । त्यसैले संघीय स्तरदेखि पालिका स्तरसम्म जनस्वास्थ्यका सेवाहरूलाई आधुनिक रूपमा विकास गरी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय उत्कृष्ट अभ्यास तथा सम्बोधनहरूलाई अवलम्बन गर्दै प्रतीकारात्मक र प्रवर्द्धनात्मक स्वास्थ्य सेवाहरूमा लगानी बढाउन आवश्यक छ । यसो गर्दा हरेक नागरिकको स्वास्थ्य स्वच्छ भई दैनिक जीविकोपार्जन गर्न सक्ने र आर्थिक रूपमा समेत राज्य मजबुत हुन्छ ।

यस सन्दर्भमा गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको वर्तमान अवस्था, सेवामा पहुँच, समावेशीकरण, सेवाको गुणस्तर, भौतिक पूर्वाधारको स्थिति र पर्याप्तता, दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको पर्याप्तता, स्वास्थ्य सेवाको क्षेत्रमा भएका विद्यमान समस्याको पहिचान तथा सुधार गर्नुपर्ने कुराको समग्र मूल्याङ्कन गरी सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्न आवश्यक रणनीति पहिचानको निम्ति यो स्वास्थ्य पार्श्वचित्र निर्माण गरिएको छ । यस पार्श्वचित्रको माध्यमबाट गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको वस्तुस्थितिबारे बोध गर्न सकिनेछ । यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित अत्याधुनिक प्रविधि र उपकरणहरूको उपलब्धता, सर्वसाधारणहरूको स्वास्थ्य सेवा, पोषणको महत्व, सबै किसिमका स्वास्थ्य सेवाहरू प्रभावकारी रूपमा प्रवाह गर्नका लागि विभिन्न नीतिगत व्यवस्था गरी सहस्रताब्दी विकास लक्ष्य, राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६, सहरी स्वास्थ्य नीति २०७२, जनस्वास्थ्य ऐन, २०७५ तथा नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीति (२०७९/८०-२०८७/८८) ले तर्जुमा गरेका उपलब्धीहरूलाई संस्थागत गर्दै दिगो विकास लक्ष्य (२०१६-२०३०), पन्ध्रौं योजनाले राखेका लक्ष्यहरूलाई पुरा गरी स्वास्थ्य सेवाहरूलाई थप व्यवस्थित र गुणस्तरयुक्त बनाउन स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको लागि आधारभूत रूपरेखा प्रदान गर्ने छ ।

त्यस्तै नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा उल्लेख भए बमोजिम संघ तथा प्रदेश कानुनको अधिनमा रही गाउँपालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी काम, कर्तव्य र अधिकार उपदफा ४ को ख मा व्यवस्था गरिएको छ । जसमा उक्त अधिकार प्रयोगको निम्ति स्थानीय तहले आफू अनुकूल नीति नियम बनाउने तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्थानीय स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढीकरण र स्वास्थ्य क्षेत्रको अवस्थाका बारेमा जानकारी प्राप्त गर्नका लागि यो पार्श्वचित्र निर्माण गरिएको छ ।

१.२ अध्ययनका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू

स्वास्थ्यमा समान पहुँच, समावेशीकण र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको माध्यमबाट **सबै उमेर समूहका व्यक्तिका लागि स्वस्थ जीवन सुनिश्चित गर्दै समृद्ध जीवन प्रबर्द्धन गर्न**का लागि रणनीतिक योजना निर्माण र कार्यान्वयनको खाका तयार पार्नु यस अध्ययनको मुख्य लक्ष्य रहेको छ । यस पार्श्वचित्र निर्माणका विशिष्ट उद्देश्यहरू यस प्रकार रहेका छन् :

१. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको जनसाङ्ख्यिक तथा स्वास्थ्य सेवाको विद्यमान अवस्थाको विश्लेषण गर्नु,
२. उपलब्ध नीति, रणनीति, निर्देशिका तथा मार्गदर्शनहरूको अध्ययनका आधारमा गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको वस्तुस्थितिबारे जानकारी प्रदान गर्नु,
३. स्वस्थ गाउँपालिकाको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रका सबै क्षेत्रहरू स्वास्थ्य प्रबर्द्धनात्मक रोगको रोकथाम र उपचारात्मक सेवाहरूलाई गुणस्तरीय र सूचनामूलक रुपमा रूपमा प्रदान गर्नु,
४. पालिका भित्रका सरोकारवालासँगको सहकार्यमा सबल स्वास्थ्य प्रणालीको विकास र विस्तार गरी जनस्तरमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सुनिश्चित गर्नु ।

१.३ पार्श्वचित्र निर्माणको सान्दर्भिकता तथा औचित्यता

नेपालको अन्तरिम संविधानले स्वास्थ्यलाई मौलिक अधिकारको रूपमा सम्बोधन गरेको छ। मुलुक संघीय शासन प्रणालीमा गएकाले संघीय प्रणालीको सान्दर्भिक मापदण्डका आधारमा सबै नागरिकको गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सुनिश्चित गर्ने दायित्व राज्यको रहेको छ। संवैधानिक व्यवस्थाले नेपालमा निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सुरु गर्न दिशा निर्देश गरेको छ। राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६ अनुसार विश्वव्यापी स्वास्थ्य कवरेजलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न विभिन्न रणनीतिहरू तर्जुमा गर्ने लक्ष्य राखेको छ । संविधानबमोजिम संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका विशेष र साझा अधिकार तथा कामको सूचीका आधारमा राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, २०७६ तर्जुमा गरिएको छ । नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम नेपालले विभिन्न समयमा गरेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरू र स्वास्थ्य क्षेत्रमा रहेका समस्या, चुनौती, उपलब्ध स्रोत र प्रमाणहरूको विश्लेषण गरी पालिकाले स्वास्थ्य क्षेत्रको सबलीकरणका लागि गरेका प्रयासहरु यस पार्श्वचित्रमा समावेश गरिएका छन् । स्वास्थ्य विकास नीति र योजनाहरूमा मानव अधिकारमा आधारित दृष्टिकोणको अवधारणालाई एकीकृत गरिए पनि स्वास्थ्यलाई मानव अधिकारको अभिन्न अंगका रूपमा विकास गरी जनमैत्री स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि आवश्यक तथ्य तथा तथ्यांक प्रस्तुत गर्नु यस अध्ययनको सान्दर्भिकता रहेको छ ।

बजेटको अभाव, स्रोत साधन र स्वास्थ्य कर्मीको कमी, दुर्गम क्षेत्रको स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढीकरणमा भएको विभेदका कारण गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध हुन नसक्नु, स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी उपकरण तथा औजारहरु सुगम क्षेत्रमा थुप्रिनु, ग्रामीण क्षेत्रमा प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार केन्द्रमा मात्र निर्भर रहनु, आवश्यक औषधीको कमी हुनु, निःशुल्क वितरण गरिने औषधी पर्याप्त मात्रामा उपलब्ध नहुनु, महिला र पुरुषबीच आधारभूत तथा प्रजनन् स्वास्थ्यका सम्बन्धमा ज्ञान नहुनु, विशेष गरी महिलाहरू स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याबाट पीडित हुनु, मातृ शिशु सेवा सर्वसुलभ नहुनु तथा वृद्ध, अपाङ्ग र गरिबहरूका लागि पर्याप्त स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध हुन नसक्ने दुर्गम क्षेत्रका गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको वर्तमान अवस्था र सेवा प्रवाह प्रणालीका बारेमा पार्श्वचित्रका माध्यमबाट स्वास्थ्य क्षेत्रको अवस्थालाई वस्तुगत रुपमा बोध गराउनु यस अध्ययनको औचित्य रहेको छ ।

युनिभर्सल हेल्थ कभरेज (UHC) को लक्ष्य अनुसार सबै समुदायका मानिसलाई आर्थिक कठिनाइ विना आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु राज्यको दायित्व भएकाले यो दायित्व पुरा गर्ने दिशामा पालिका अग्रसर हुनुपर्ने देखिन्छ। यस गाउँपालिकाले गुणस्तरीय सामुदायिक स्वास्थ्य सेवाहरू मातृ तथा नवजात

शिशु र शिशु स्वास्थ्य कार्यक्रम, परिवार नियोजन सेवाहरूमा पहुँच विस्तार र प्रयोगमा केन्द्रित स्थानीय स्वास्थ्य प्रणालीलाई सुदृढ बनाउन आवश्यक प्राविधिक, भौतिक र दक्ष जनशक्तिको अवस्थालाई तथ्य र तथ्यांकबाट देखाउनु सान्दर्भिक भएकाले प्रस्तुत पार्श्वचित्रको निर्माण गरिएको छ । स्थानीय स्वास्थ्य प्रणाली सुदृढीकरण गर्नका लागि विद्यमान अवस्थाको पहिचान र भावी कार्ययोजना निर्माण गरी समग्र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा सबैका लागि सर्वसुलभ, गुणस्तरीय सेवाको पहुँच सुनिश्चित गर्नका लागि प्रस्तुत पार्श्वचित्रको निर्माण औचित्यपूर्ण रहेको छ ।

परिच्छेद दुई : अध्ययन विधि

यस अध्ययनले मिश्रित विधि अवलम्बन गरेको छ। संख्यात्मक (quantitative) विधिमा प्रश्नावली सर्वेक्षण समावेश गरियो भने गुणात्मक (qualitative) विधिमा मुख्य सरोकारवाला व्यक्तिहरूसँग अन्तर्वार्ता र लक्षित समूहगत छलफलद्वारा तथ्याङ्क संकलन गरी प्रतिवेदन तयार पारिएको छ। यस अध्ययनले द्वितीय श्रोतका (Secondary Source) तथ्याङ्कहरू जस्तै स्थानीय, प्रादेशिक, राष्ट्रिय तथा केही अन्तर्राष्ट्रिय स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित प्रावधानहरू, समेतको अध्ययन गरी आवश्यक तथ्याङ्क समावेश गरिएको छ। यस अध्ययनको लागि सशक्त तथा अनुभवी समूहको छनोट गरिएको थियो। उक्त समूहमा प्रमुख अनुसन्धान कर्ता (टिम लिडर), अनुसन्धान परामर्शदाता, सर्वेक्षण कर्ताको सहभागिता रहेको थियो। अध्ययनका निम्ति प्रयोग गरिएका विधि र तरिका निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

२.१ अध्ययनको क्षेत्र

यस अध्ययनले गोसाईकुण्ड गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्था, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, समुदायिक स्वास्थ्य इकाईलाई समेटेको छ। गाउँपालिका अन्तर्गत ९ वटा स्वास्थ्य संस्थाको पहुँच साथै गुणस्तर सुधारका निम्ति आवश्यक तत्वहरू जस्तै संस्थाको भौतिक पूर्वाधार, स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता, पर्याप्तता तथा उपलब्धता, सरोकारवालाहरूको सहकार्य, युवामैत्री सेवा, संस्थाको आर्थिक आवश्यकता लगायतका विषयवस्तुको अध्ययन गरिएको छ।

२.२ द्वितीय स्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन

गाउँपालिकाको वेवसाइट, दिगो विकास लक्ष्य ३, नेपाल सरकारको पन्ध्रौं योजना गाउँपालिकाको प्रोफाइल, DHIS–2, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, लगायतका सन्दर्भ सामग्रीको पुनरावलोकन गरी आवश्यक तथ्याङ्क तथा सूचना संकलन गरिएको थियो। गाउँपालिकासँग सम्बन्धित प्रतिवेदनको अध्ययन तथा थप तथ्यांक संकलनको निम्ति गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संयोजकसँग समन्वय गरिएको थियो।

२.३ गाउँपालिकासँग बैठक तथा सुझाव संकलन

स्थलगत सर्वेक्षण तथा लक्षित समूहहरूसँग छलफल गर्नुभन्दा अगाडि गाउँपालिका तथा सम्बन्धित स्वास्थ्य शाखा र विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाका इन्चार्जहरू सँग समन्वय तथा परामर्श गरिएको थियो। उक्त परामर्शद्वारा प्रदान गरिएका सुझावलाई अध्ययन सामग्रीमा समावेश गरी अध्ययन कार्य आरम्भ गरिएको थियो।

२.४ सरोकारवालासँग छलफल तथा सर्वेक्षण

प्राथमिक तथ्याङ्क संकलनका निम्ति सम्बन्धित निकाय र स्थानमा पुग्नुभन्दा पहिले आवश्यक तयारीहरू गरिएको थियो। अध्ययनका विधि तथा सामग्रीको निर्माण तथा तयारी र अध्ययनमा संलग्न हुने सहभागीहरूको पहिचान तथा छनोट गरिएको थियो। सर्वेक्षण प्रश्नावली, मुख्य व्यक्तिसँगको अन्तर्वार्ता तथा स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मानकहरू निम्ति आवश्यक रुजु सूची (चेक लिष्ट) तयार पारिएको थियो। यसमा अपनाइएका सम्पूर्ण चरणलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

२.४.१ प्रश्नावली सर्वेक्षण

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख कार्यकारी अधिकृत, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, सबै वडाका अध्यक्ष, सबै वडाहरूमा रहेका स्वास्थ्य चौकी प्रमुख र समाजका केही अगुवाहरूसँग अध्ययनका लागि तयार पारिएका प्रश्नावलीहरूमा केन्द्रित भई सर्वेक्षण गरिएको थियो ।

२.४.२ मुख्य सूचकसँगको छलफल तथा अन्तर्वार्ता

यस साधनमा जम्मा १० जना स्वास्थ्य क्षेत्रका सरोकारवाला सूचकहरूसँग मुख्य सूचना स्रोतको रूपमा अन्तर्वार्ता लिइएको थियो । अन्तर्वार्ता लिनुभन्दा अगाडि प्रश्नावलीहरू तयार गरी एउटा निश्चित ढाँचा बनाइ प्रश्नहरू सोधिएको थियो । उक्त अन्तर्वार्ताको लागि अध्ययन समूहले आवश्यक प्रश्नहरू तयार गरी गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखासँग समेत परीक्षण गरेर प्रयोग गरिएको थियो ।

२.५ संकलित तथ्याङ्क विश्लेषण तथा प्रतिवेदन लेखन

सर्वेक्षण तथा विभिन्न छलफलद्वारा प्राप्त भएका तथ्याङ्कहरूलाई EXCEl डाटा प्रविष्टी (इन्ट्री) गरी त्यसमा भएका शुद्वाशुद्विलाई सच्याइ तथ्याङ्क विश्लेषण गरिएको थियो । तथ्याङ्क विश्लेषणबाट प्राप्त भएका तथ्यहरूलाई तालिका, ग्राफ तथा चार्टमा प्रस्तुत गरिएको छ भने गुणात्मक तथ्याङ्कहरूलाई विश्लेषण विधिबाट प्रशोधन गरी पहिचान भएका तथ्यलाई विश्लेषण तथा व्याख्या गरी प्रस्तुत गरिएको छ ।

उक्त विश्लेषणको आधारमा स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच तथा गुणस्तर वृद्धि गर्न आवश्यक सुझाव संलग्न गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । प्रस्तुत अध्ययनको निष्कर्षलाई सम्बन्धित सरोकारवाला समक्ष प्रस्तुत गरी आवश्यक सुझाव तथा पृष्ठपोषण समावेश गरी अध्ययन प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिइएको छ ।

२.६ अध्ययनको सीमा

यस पार्श्वचित्रले गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा अवस्थित जम्मा ९ वटा स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मापदण्ड, डि.एच.आइ.एस-२, लक्षित व्यक्तिहरू सँगको अन्तर्क्रिया र छलफलको माध्यमद्वारा आवश्यक जानकारी तथा तथ्याङ्कहरू संकलन गरी विश्लेषण गरिएको छ । त्यसका अलावा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित नीतिहरू र राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति, पन्धौं सोह्रौं योजना, स्वास्थ्य सम्बन्धी दिगो विकास लक्ष्य, राष्ट्रिय कार्यढाँचा र अन्य आवश्यक नीति तथा कार्यक्रमको अध्ययन गरिएको छ । यो पार्श्वचित्र सम्पूर्ण रूपले पूर्ण नभए पनि गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रका अधिकांश विषयहरूलाई विश्लेषण गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

परिच्छेद तीन : पार्श्वचित्रको तथ्यांकीय विश्लेषण

संघीय शासन प्रणाली अन्तर्गत जनताको घरदैलोको सरकारको रुपमा अभ्यास गरी रहेको गोसाईकुण्ड गाउँपालिका सरकारको वस्तुगत धरातलमा आधारित रही जनताको आधारभूत गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा पाउने मौलिक हकको सुनिश्चितता, व्यावहारिकता र सरलताका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रका लक्ष्य, उद्देश्य, नीति र कार्यक्रमलाई स्वास्थ्य मापदण्डका आधारमा तथ्यांकीय विश्लेषण निम्नानुसार गरिएको छ ।

३.१ जनसंख्याका आधारमा विश्लेषण

लोक कल्याणकारी राज्य व्यवस्थामा सरकारले आफ्ना नागरिकको आधारभूत सेवा तथा सुविधामा जिम्मेवारी बोध गरेको हुन्छ । सबै नागरिकको समान पहुँच पुग्ने गरी गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्नु गोसाईकुण्ड गाउँपालिका सरकारको पहिलो दायित्व रहेको छ । यस आधारमा यस पालिकाको जम्मा जनसंख्यालाई लैंगिक, उमेर समूहगत र जातिगत आधारमा विश्लेषण गरिएको छ ।

तालिका १: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको जनसंख्याको विवरण

विवरण	संख्या
जम्मा घरधुरी संख्या :	२०३८
औषत परिवार संख्या :	३.८
जम्मा जनसंख्या : महिला : पुरुष :	७७८८ ३८१५ ३९७३
१ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको संख्या :	१०९
५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको संख्या :	६२२
किशोर किशोरीहरू (१० देखि १९ वर्ष) संख्या	१२१९
प्रजनन् उमेरका महिलाहरू (१५ देखि ४९ वर्ष) संख्या	४४२१
२०८०/८१ को अभिलेख अनुसार गर्भवतीको अवस्था	
अपेक्षित गर्भवती महिलाको संख्या	१९१
अनुमानित जीवित जन्मने शिशुहरूको संख्या :	१२०

गोसाइकुण्ड गाउँपालिकाको लैंगिक आधारमा जनसंख्या विवरण

महिला	प्रतिशत	पुरुष	प्रतिशत	जम्मा
३८१५	४९	३९७३	५१	७७८८

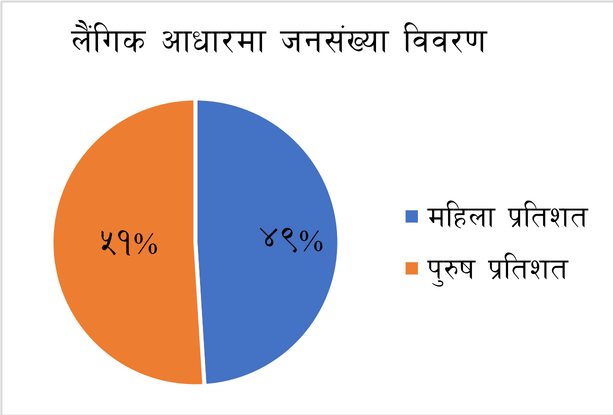

गोसाइकुण्ड गाउँपालिकाको वडागत जनसंख्या वितरण

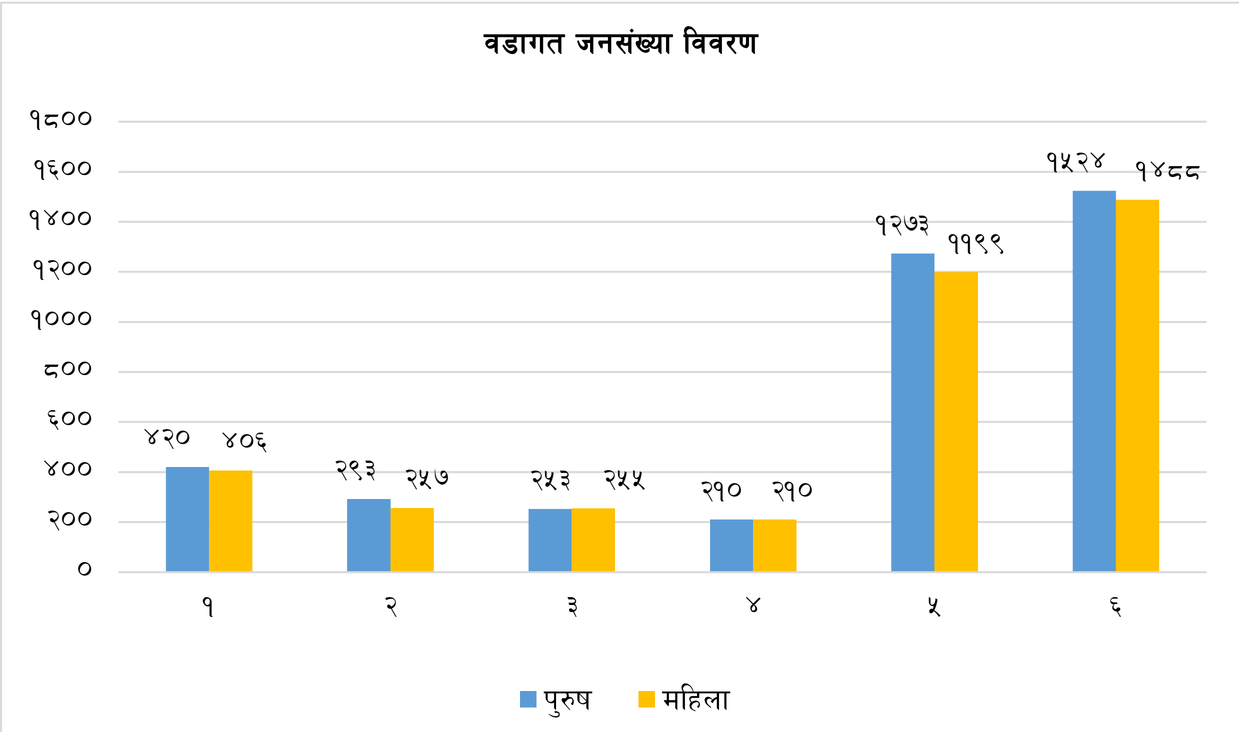

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको उमेर समूहगत आधारमा जनसंख्या विवरण

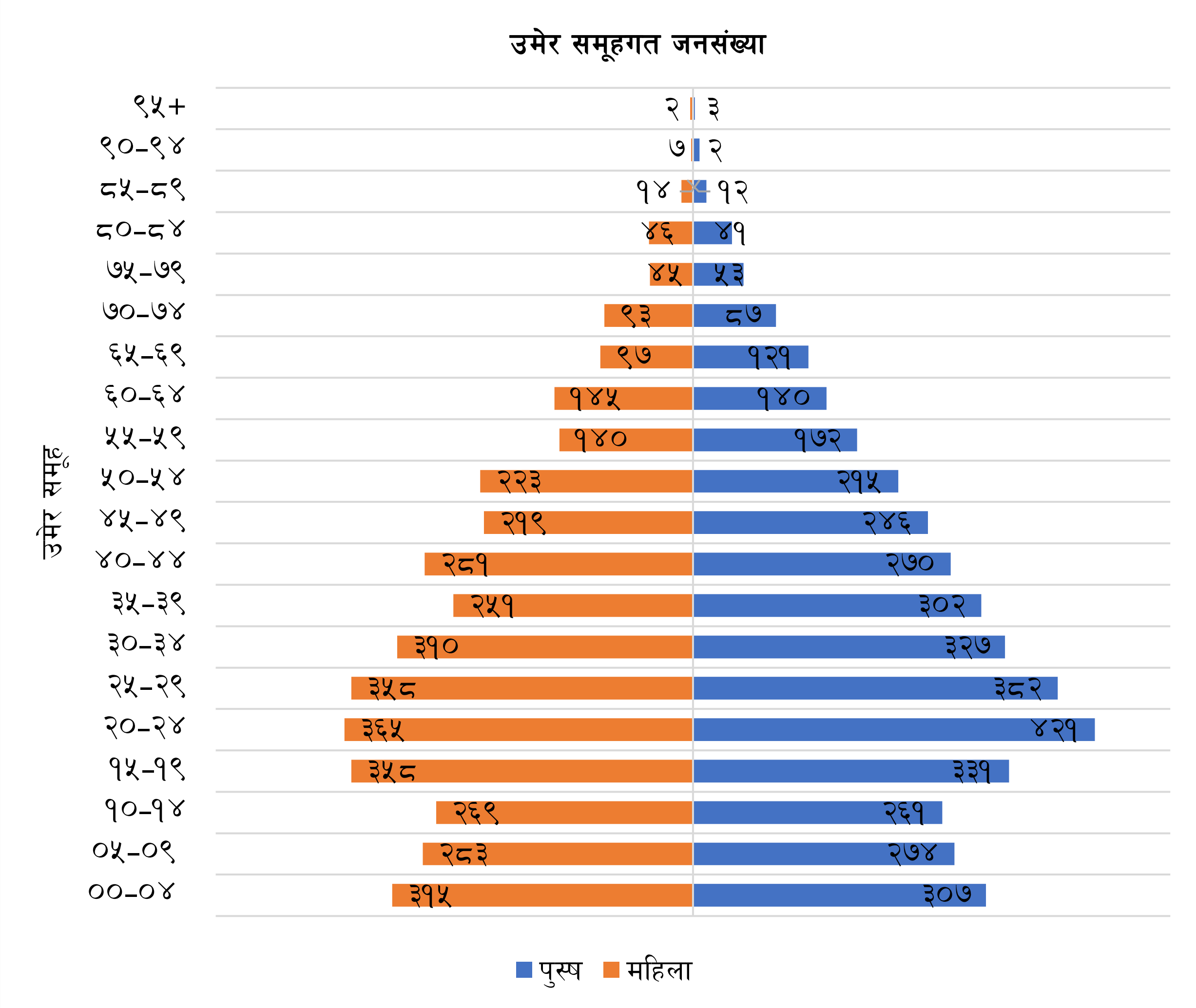

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

जाति	तामाङ	घले	ब्राह्मण	विश्वकर्मा	नेवार	क्षेत्री	शेर्पा	मगर	गुरुङ	अन्य
प्रतिशत	८०.६	७	२.१	२.१	२	१.२	१	०.९	०.९	०.७

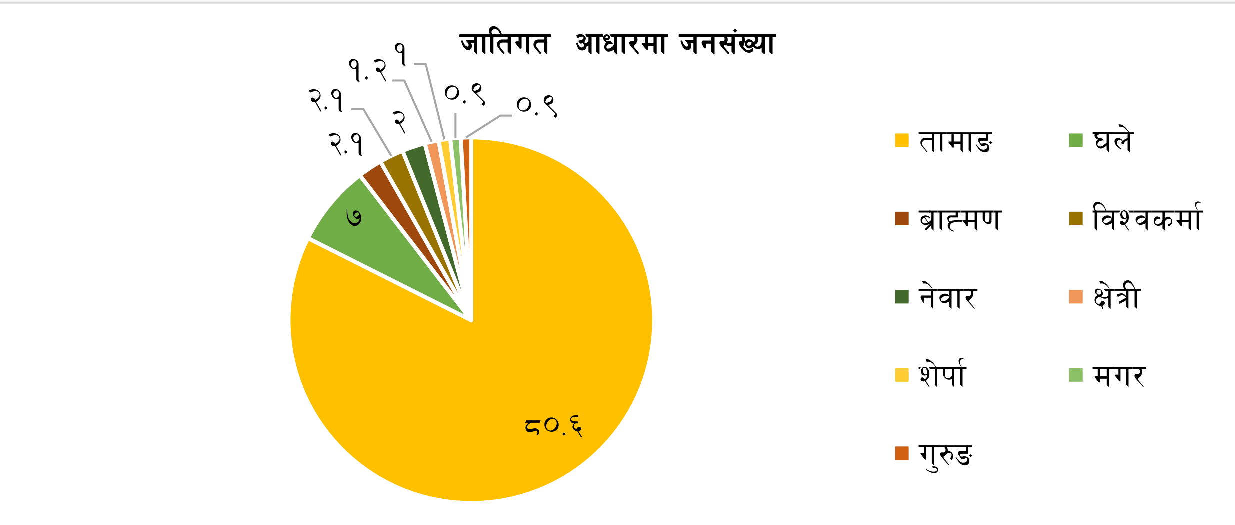

३.२ विद्यमान संगठनात्मक संरचना

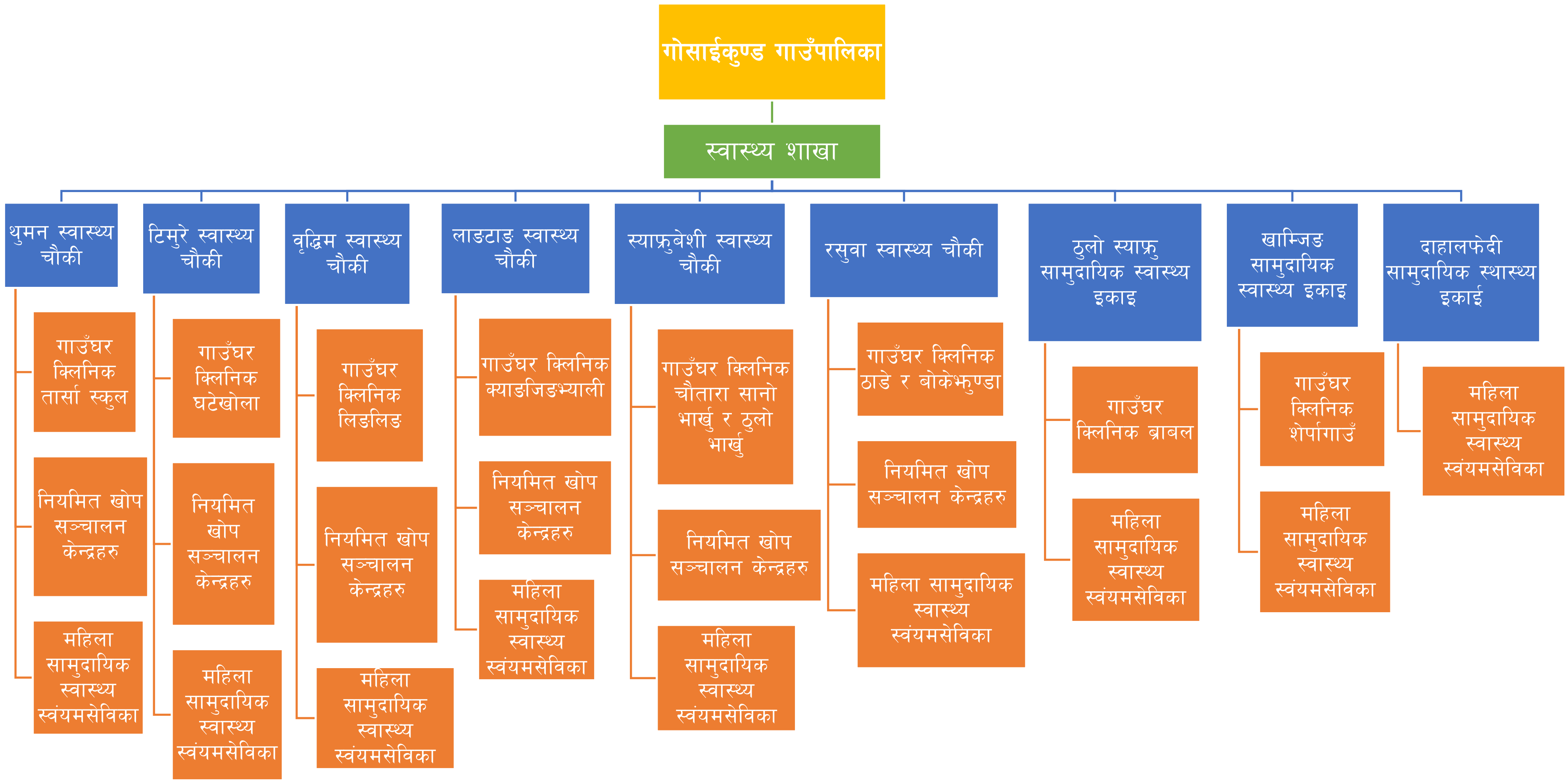

३.३ गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरूको विवरण

तालिका २: गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरूको विवरण

संस्थाको किसिम	संख्या
प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०
स्वास्थ्य चौकी	६
शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	०
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३
बर्थिङ सेन्टर भएका स्वास्थ्य संस्था	४
प्रयोगशाला भएका स्वास्थ्य संस्था	१
परिवार नियोजनका ३ विधि (कण्डम, पिल्स, डिपो) उपलब्ध हुने स्वास्थ्य संस्था	९
परिवार नियोजनका अन्य २ विधिहरू (आई.यु.सि.डी., इम्प्लान्ट) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	५
आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	०
खोप क्लिनिक	१६
गाउँघर क्लिनिक	१०
२०७५ को निर्देशिकाअनुसार गठन भएका स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा व्यवस्थापन समिति संख्या	९
सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध भएका स्वास्थ्य संस्था	९
क्षयरोग डट्स सेन्टर संख्या	९

३.४ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

तालिका ३: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना
१	थुमन स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड १, रसुवा
२	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड २, रसुवा
३	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ३, रसुवा
४	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ४, रसुवा
५	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ५, रसुवा
६	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ६, रसुवा
७	ठूलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	गोसाईकुण्ड ५, रसुवा
८	खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	गोसाईकुण्ड ३, रसुवा
९	दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	गोसाईकुण्ड १, रसुवा

३.५ मापदण्ड बमोजिम बर्थिङ सेन्टर भएका स्वास्थ्य संस्था

तालिका ४: मापदण्ड बमोजिम बर्थिङ सेन्टर भएका स्वास्थ्य संस्था

क.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुख
१	थुमन स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड १, रसुवा	गजेन्द्र कुमार चौधरी
२	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड २, रसुवा	शेर बहादुर घले
३	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ३, रसुवा	युगेन लेप्चा
४	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ५, रसुवा	खम्वु बोहरा

३.६ मापदण्ड बमोजिम प्रयोगशाला भएका स्वास्थ्य संस्था

तालिका ५: मापदण्ड बमोजिम प्रयोगशाला भएका स्वास्थ्य संस्था

क.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुख
१	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ५, रसुवा	खुम्वु बोहरा

३.७ स्वास्थ्य संस्थामा मानव संसाधनको अवस्था

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा रहेका स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूको संख्या जम्मा ४३ जनाको रहेको छ जसअन्तर्गत ३५ जना करार र ८ जना स्थायी दरबन्दीमा रहेको देखिन्छ।

तालिका ६:गोसाइकुण्ड गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखामा रहेको मानव संशाधनको अवस्था

क.स.	स्वीकृत दरबन्दी अनुसार हुनुपर्ने कर्मचारी दरबन्दी	आवश्यक संख्या	गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य शाखामा रहेको मानव संशाधनको अवस्था
१	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	१	१
२	प.हे.न.	१	रिक्त

नोटः गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा राखिएको छ।

३.७.१ गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था

तालिका ७: स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारी विवरण

राष्ट्रिय मापदण्ड		गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था					
कर्मचारी दरबन्दी	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी
स्वास्थ्य चौकी प्रमुख (हे.अ./सि.अ.हे.ब.)	१	१	१	१	०	१	१
अ.न.मी	२	२	२	२	-	२	२
अ.हे.व	२	१	१	१	२	२	३
कार्यालय सहयोगी	१	१	१	१	१	१	१
ल्याब असिस्टेन्ट	-	-	-	-	-	१	-
एम्बुलेन्स चालक	-	-	-	-	-	-	१
जम्मा कार्यरत कर्मचारी	६	५	५	५	३	७	८

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका ६ वटा स्वास्थ्य चौकीमा कार्यरत मानव संशाधनको Minimun Service Standard 2076 का आधारमा विश्लेषण गर्दा थुमन, टिमुरे र बृद्धिम स्वास्थ्य चौकीमा एक एक जना अ.हे.व. को पूर्ति हुन सकेको देखिँदैन भने **लाङटाङ स्वास्थ्य चौकीमा एक जना हे.अ./सि.अ.हे.ब. र २ जना अ.न.मी. को** पूर्ति हुन सकेको देखिँदैन । रसुवा स्वास्थ्य चौकीमा एक जना अ.हे.व. MSS मापदण्ड भन्दा बढी रहेको देखिन्छ । अपुग रहेका स्वास्थ्य संस्थामा मापदण्ड बमोजिमका स्वास्थ्यकर्मी परिपूर्ति गर्ने र बढी भएको जनशक्तिलाई अनेत्र मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

३.७.२ गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था

तालिका ८: गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था

राष्ट्रिय मापदण्ड		गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था		
कर्मचारी दरबन्दी	**आवश्यक संख्या**	**ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई**	**खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई**	**दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई**
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई प्रमुख	१	१	१	१
अ.न.मी	१	१	१	१
कार्यालय सहयोगी	१	१	-	-
जम्मा कार्यरत कर्मचारीको संख्या	-	३	२	२

नोटः गाउँपालिकाका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची ४ मा राखिएको छ ।

सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइलाई MSS 2076 को मापदण्ड बमोजिम आवश्कताका आधारमा स्तरोन्नति गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

३.८ स्वास्थ्य संस्थामा पूर्वाधारको अवस्थाः

तालिका ९:गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको भौतिक पूर्वाधारको अवस्था

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	जग्गाको विवरण	भवन विवरण		
			पक्की	कच्ची	भूकम्प प्रतिरोधी
१	थुमन स्वास्थ्य चौकी	वडा कार्यालय	-	✓	✓
२	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	आफ्नै	✓	-	✓
३	बृद्धिम स्विास्थ्य चौकी	आफ्नै	✓	-	✓
४	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	ऐलानी	-	✓	-
५	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	आफ्नै	✓	✓	✓

६	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	आफ्नै	✓	✓	✓
७	ठूलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	ऐलानी	✓	-	-
८	खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	आफ्नै	निर्माणाधिन	-	✓
९	दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	आफ्नै	निर्माणाधिन	-	✓

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका ६ वटा स्वास्थ्य चौकी र ३ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको पूर्वाधार निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने भूस्वामित्वको विश्लेषण गर्दा स्याफ्रुबेसी, टिमुरे, बृद्धिम र रसुवा स्वास्थ्य चौकी तथा खाम्जिङ र दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइको सरकारी स्वामित्वको जग्गा रहेको छ। लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी र ठूलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको जग्गाको स्वामित्व ऐलानी रहेको छ। गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्था मध्ये लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी र ठूलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई बाहेक अन्य ७ वटा स्वास्थ्य संस्थाको भवन भूकम्प प्रतिरोधी रहेको छ। स्वास्थ्य सेवा नागरिकको मौलिक हक अन्तर्गतको सेवा भएकाले नागरिकलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितताका लागि सरकारी स्वामित्वमा रहेको जमिनमा स्वास्थ्य सेवा मापदण्ड बमोजिमको भूकम्प प्रतिरोधी भवनको निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ।

तालिका १०: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको भौतिक साधनहरुको अवस्था

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रहेको भौतिक साधनको अवस्था										
क्र.स.	भौतिक साधन	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	दाहाल फेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई
१	२४ सै घण्टा विद्युत वा सौर्य उर्जा उपलब्धता	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
२	सोलार ब्याकअप जडान भएका स्वास्थ्य संस्था	छ	छ	छ	छ	छ	छ			
३	महिला र पुरुषका लागि छुट्टाछुटै शौचालय	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
४	सुरक्षित खानेपानीको नियमित उपलब्धता	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
५	पालिका स्तरमा एम्बुलेन्स सेवा	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
६	एम्बुलेन्स सेवा स्वास्थ्य संस्थामा	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छैन	छैन	छैन

७	स्ट्रेचर उपलधता	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
८	टेलिफोनको उपलब्धता	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
१०	कम्प्युटर वा ल्यापटप	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
११	इन्टरनेट सुविधा भएको	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ
१२	निर्धारित मापदण्ड अनुसार बनेका प्रसूति केन्द्र	छ	छ	छ	छैन	छ	छैन	छैन	छैन	छैन
१३	कर्मचारी आवास भएको	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छ	छैन	छैन
१४	प्रसूति गराउने कोठामा शौचालयको व्यवस्था	छ	छ	छ	छैन	छ	छैन	छैन	छैन	छैन
१५	प्लासेन्टा पिट भएको	छ	छ	छ	छैन	छ	छैन	छैन	छैन	छैन
१७	मोटरबाटो पुगेको	छ	छ	छ	छैन	छ	छ	छ	छ	छ

३.९ गाउँपालिका अन्तर्गत प्रदान हुने स्वास्थ्य सेवाको विस्तृत विवरण

नेपालको संघीय संविधान २०७२ जारी भएसँगै गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आधारभूत स्वास्थ्य उपचार सेवा, बाल स्वास्थ्य तथा खोप सेवा प्रसूति सेवा र परिवार नियोजन सेवा प्रदान गरी रहेका छन् । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाले प्रदान गरिरहेका उपर्युक्त सेवाहरुको तथ्यांकीय विश्लेषण तल गरिएको छ ।

३.९.१ बाल स्वास्थ्य तथा खोप सेवा

क. खोप सेवा

नवजात शिशुको जन्मसँगै उसको पन्ध्र महिनासम्मको उमेर अवधि भित्र बि.सि.जी., DPT, HiB, Hep B, पोलियो, निमोनिया, दादुरा, रुबेला, जापानिज इन्सेफाइटिस खोप तथा भिटामिन ए जस्ता बाल स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन् । स्वस्थ मानव जनशक्ति निर्माण गरी देशका निम्ति योगदान पुऱ्याउन सक्ने मानव संशाधन निर्माण गर्नु यसको उद्देश्य रहेको छ । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा बाल स्वास्थ्य तथा खोप सेवाको अवस्थालाई राष्ट्रिय मापदण्डका आधारमा निम्नअनुसार विश्लेषण गरिएको छ ।

तालिका ११: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका खोप केन्द्रमा वर्षभरि खोपको उपलब्धताको अवस्था

	राष्ट्रिय मापदण्ड		गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका खोप केन्द्रमा भएका औजार, साधन र उपकरणको अवस्था								
क्र.सं.	विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वा इ	खाम्जिङ सामुदायिक स्व इ	दाहाल फेदी सामुदायिक स्वा इ
	राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम अनुसारका खोपहरु वर्षभरि उपलब्ध रहेको										

१	Bacillus Calmatte Guerin (BCG)	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
२	Pentavalent (DPT, HiB, Hep B)	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
३	FIPV		रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
४	Oral polio Vaccine	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
५	Pneumococcal Conjugated Vccine	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
६	Measles/Rubella	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
७	Japanese encephalities	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
८	Vitamin A	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको

राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम नेपालको प्राथमिकता १ (P1) मा पर्ने कार्यक्रम हो । वि.सं. २०३४ मा खोप सम्बन्धी विस्तारित कार्यक्रमको रूपमा सुरु गरिएको राष्ट्रिय खोप कार्यक्रमले ५ वर्षमुनिका बालबालिकाको बिरामी तथा मृत्यु दर घटाउन कोसेढुङ्गा सावित भएको छ । राष्ट्रिय कार्यक्रम मार्फत् ११ एन्टिजेनहरू योग्य शिशु, बालबालिका र आमाहरूलाई आउटरिच सत्रहरू (Outreach clinic) मार्फत खोप सेवा प्रदान गर्ने प्रावधानहरू छन् । जसमा भौगोलिक र आर्थिक पहुँचमा नभएका सीमान्तकृत समुदायहरूलाई समावेश गरिएको छ ।

बृहत् बहुवर्षीय योजना (Comprehensive multi–year plan) अन्तर्गत राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम सञ्चालन भैरहेको छ । सरकारले विभिन्न नीतिगत कागजातहरूमा व्यक्त गरेको खोप सम्बन्धी लक्ष्यहरू, सहस्राब्दी विकास लक्ष्यहरू र विश्व स्वास्थ्य संघसँगको संकल्प हासिल गर्नको लागि बृहत् बहुवर्षीय योजनाले पाँच वर्षको योजना प्रदान गर्दछ । बृहत् बहुवर्षीय योजनाको मुख्य लक्ष्य खोपबाट बच्न सकिने रोग, मृत्युदर र अशक्ततामा कमी गर्नु हो । यसको मुख्य उद्देश्य हरेक बच्चाले पूर्ण खोप प्राप्त गर्न सक्नु रहेको छ ।

गाउँपालिका, नगरपालिका र जिल्लालाई पूर्ण खोप घोषणा गर्नका लागि सन् २०१२ मा हरेक बालबालिकासम्म पुग्ने अभियान सुरु भएको थियो । जस अन्तर्गत कहिल्यै खोप नपुगेका र खोप छाडेका बालबालिकाहरूको खोजी गरी खोप लगाइएको थियो । आर्थिक वर्ष २०७९/८० को अन्त्यसम्म ८४ प्रतिशत जिल्ला "पूर्ण खोप" घोषणा गरिएको छ । यसै अनुरूप बागमती प्रदेशमा पनि ९१ प्रतिशत जिल्लाहरू पूर्ण खोप घोषित छन् ।

तालिका १२: बागमती प्रदेश तथा गाउँपालिकाको खोपको पहुँच प्रतिशत

खोप प्रकार	गोसाईकुण्ड २०८०.८१ (प्रतिशत)	बागमती २०८०.८१ (प्रतिशत)	केन्द्र २०८०.८१ (प्रतिशत)
वि.सि.जी.	४०.७	१२०	१०२
डि.पि.टी	७३.७	१०८	९९
दादुरा/रुबेला	११०.७	१०६	९५
टि.डी.	२७.७	६७	७२

श्रोत: *Nepal Health Fact Sheet, 2023*

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाको खोप कभरेजको २०७७/७८ देखि २०८०/०८१ को अवस्था

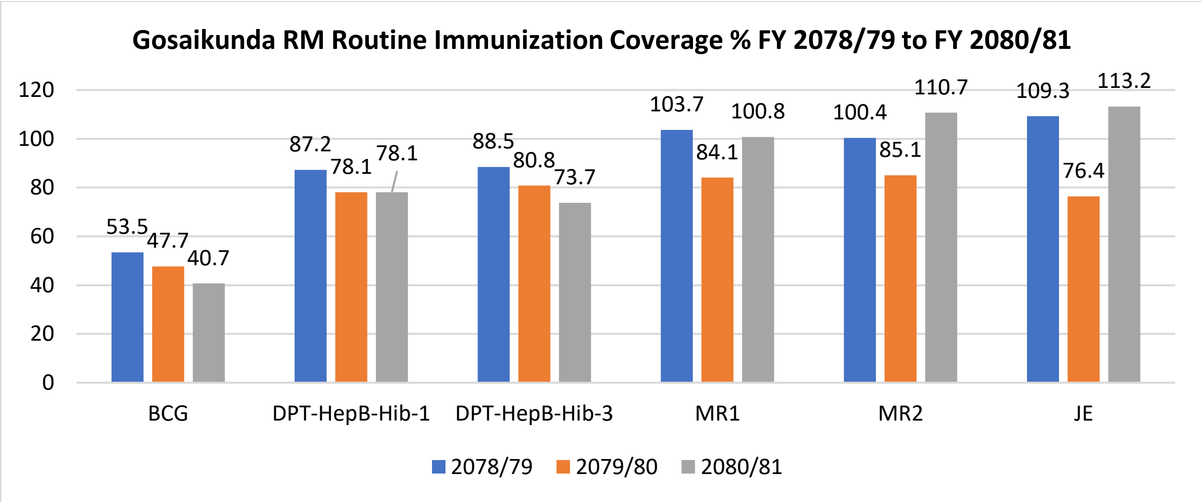

वडागत रुपमा वि.सी.जी. खोप कभरेजको अवस्था

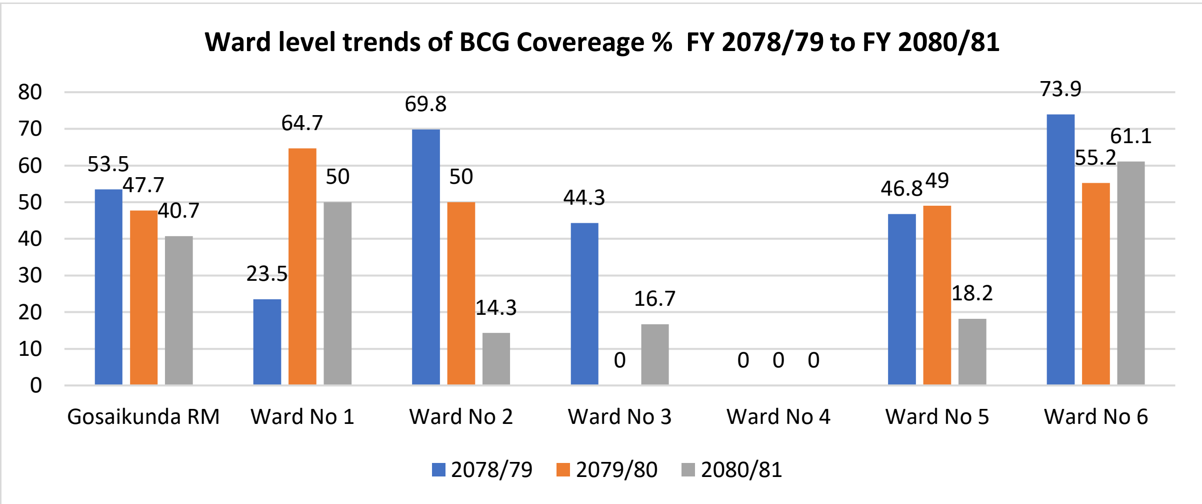

वडागत रुपमा DPT-Hep-B-Hib1 खोपको कभरेजको अवस्था

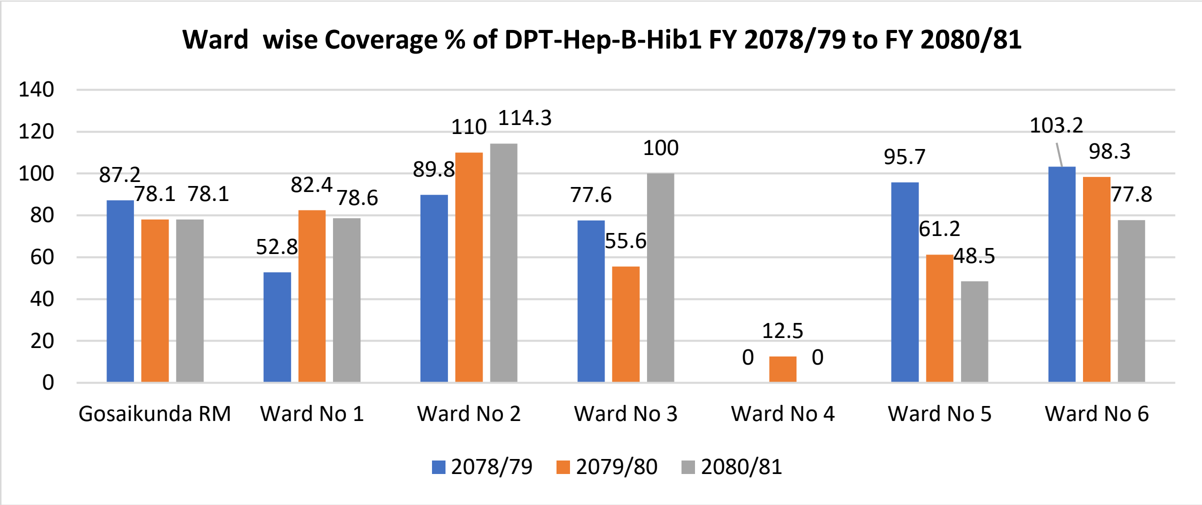

वडागत रुपमा DPT-Hep-B-Hib3 खोप कभरेजको अवस्था

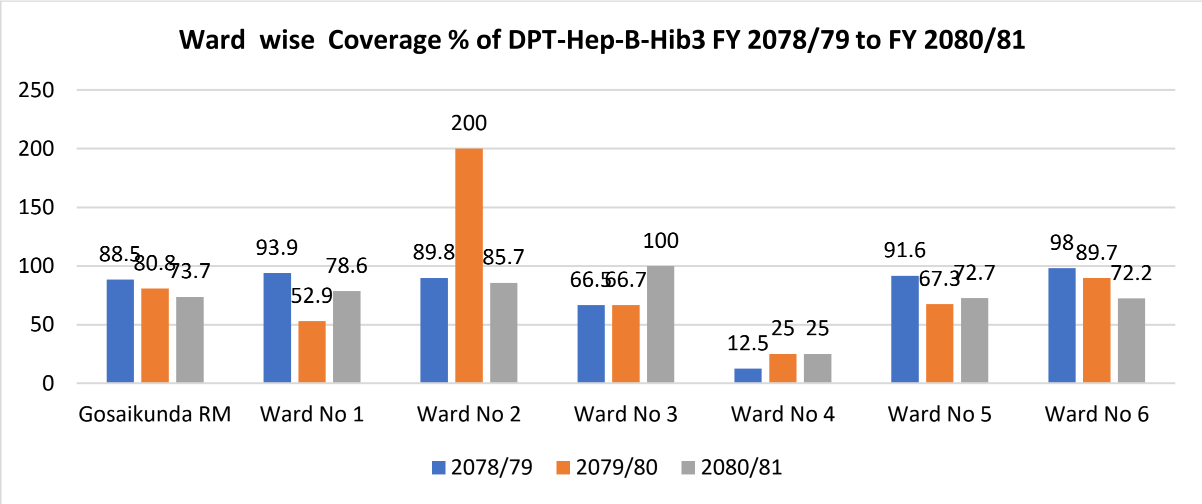

वडागत रुपमा MR1 खोप कभरेजको अवस्था

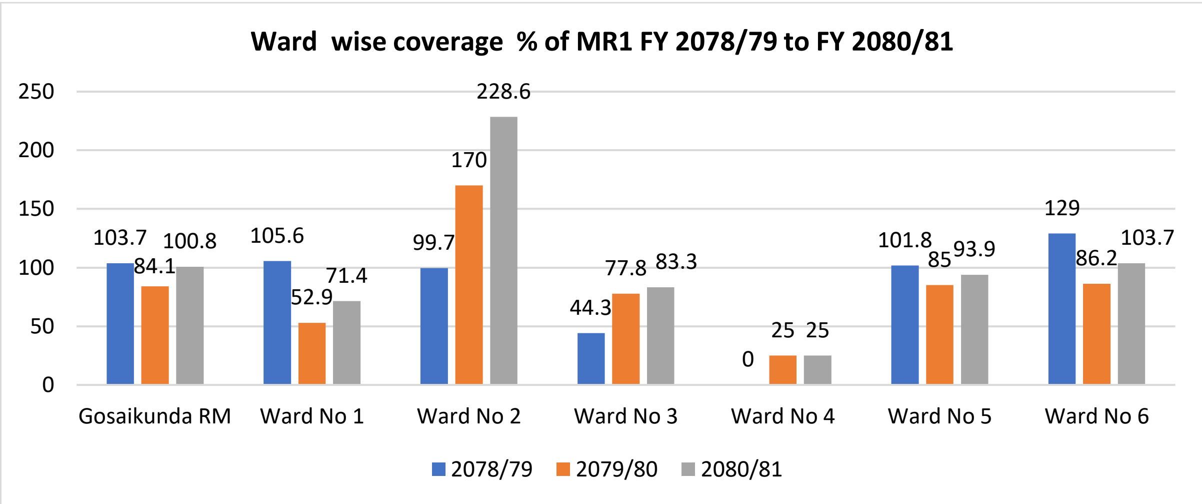

वडागत रुपमा MR2 खोप कभरेजको अवस्था

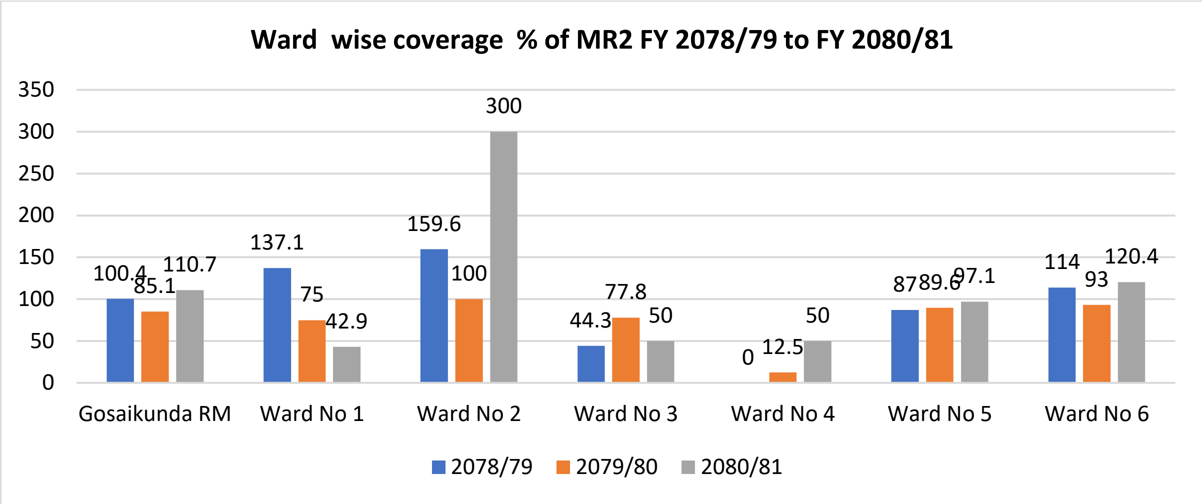

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा खोप खेर गएका २०७७ देखि २०८०/०८१ को अवस्था

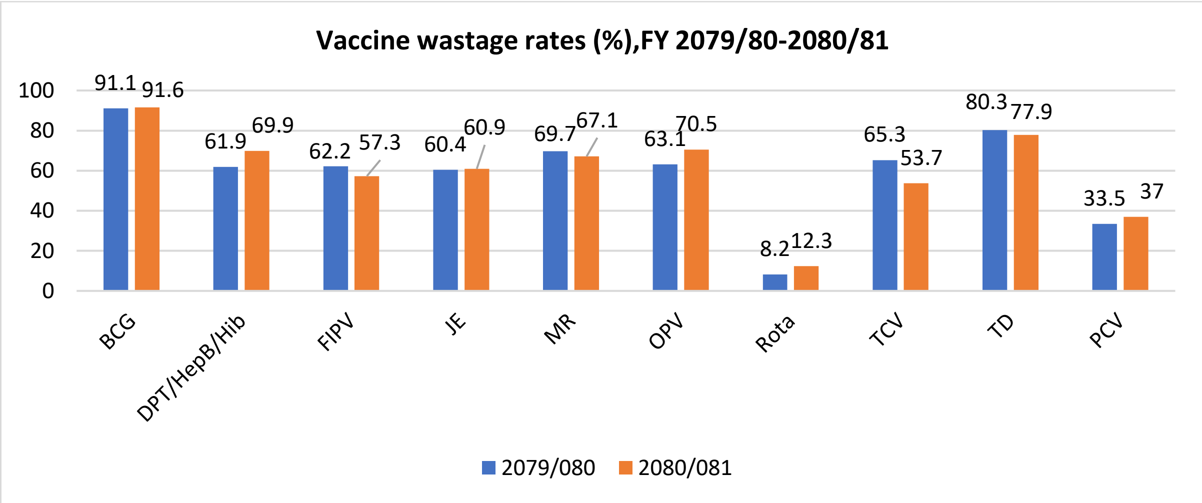

खोप छोड्ने दर

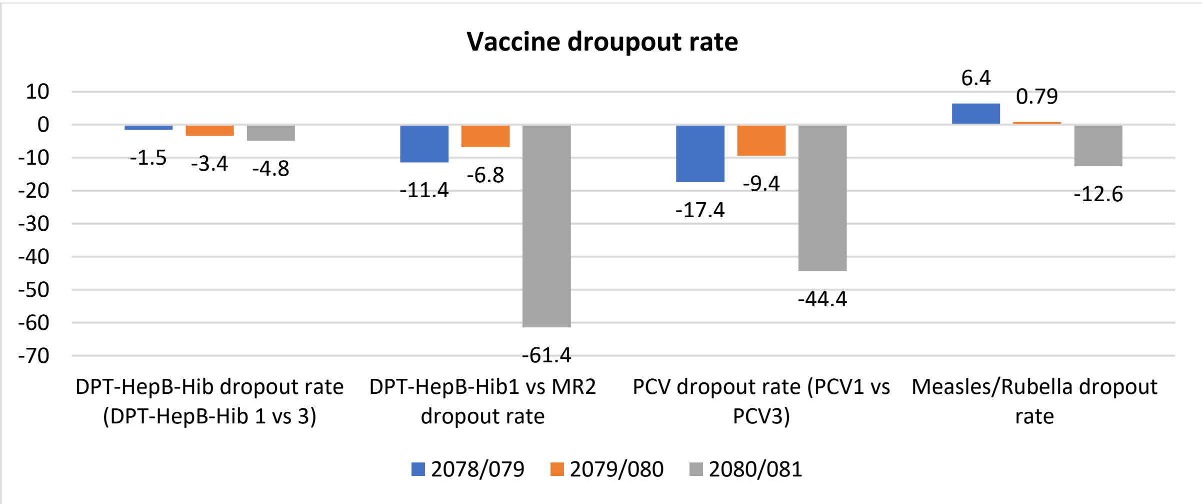

खोप लएका गर्भवती महिलाको प्रतिशत

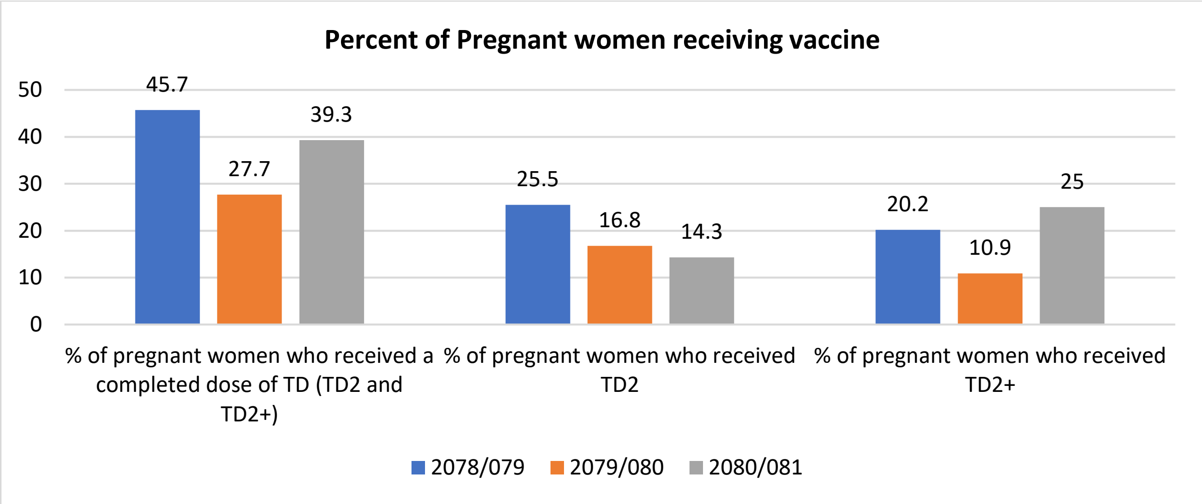

विभिन्न खोपहरू प्राप्त गर्ने एक वर्ष मुनिका शिशुहरूको प्रतिशत

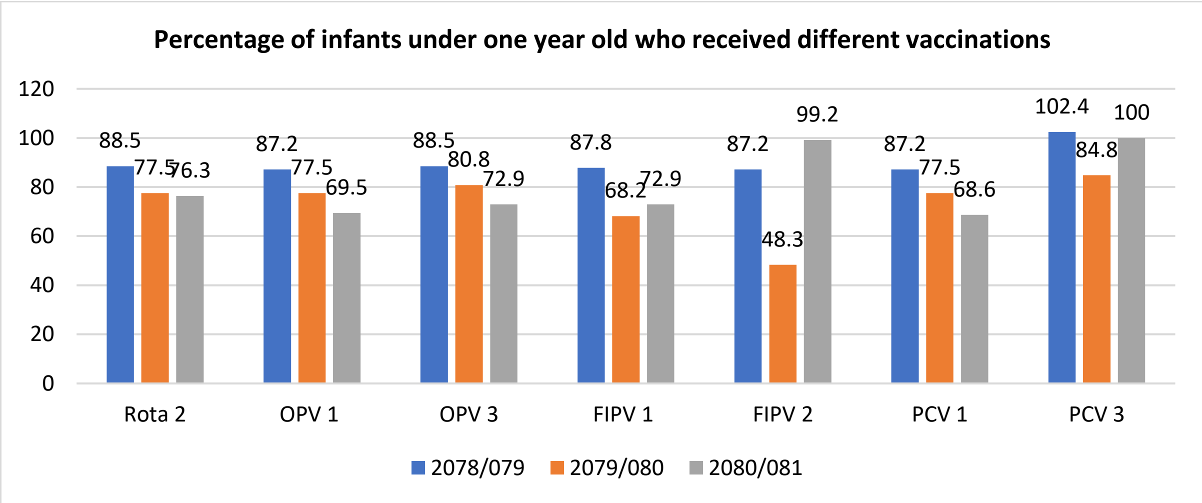

ख. नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन (CBIMNCI)

नेपाल सरकारले राष्ट्रिय नवजात स्वास्थ्य रणनीति २००४ तयार गरेको छ। यसैको आधारमा 'समुदायमा-आधारित नवजात स्याहार कार्यक्रम (CB–NCP)' 2007 मा निर्माण गरिएको थियो । सोही अनुसार स्वास्थ्य मन्त्रालयको निर्णय अनुसार CBNCP र CBIMCI गाभिएर सन् २०१२ देखि नवजात शिशु तथा बाल रोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम सबै जिल्लाहरूमा लागू गरिएको छ ।

यस कार्यक्रमले नवजात शिशुको प्रमुख समस्याहरू जस्तै जन्म श्वासप्रश्वास, ब्याक्टेरियाको संक्रमण, जन्डिस, हाइपोथर्मिया, कम जन्म तौल र स्तनपानको लागि परामर्श सम्बोधन गर्दछ । यसले ५ वर्ष मुनिका बालबालिकामा निमोनिया, झाडापखाला, मलेरिया, दादुरा र कुपोषण जस्ता प्रमुख बाल्यकालका रोगहरूलाई समग्र रूपमा सम्बोधन गर्दछ । महिला स्वयमं सेविकाले मातृ, नवजात शिशु र बाल स्वास्थ्यको लागि स्वास्थ्य प्रवर्द्धनात्मक गतिविधिहरू सञ्चालन गर्दछन् भने स्वास्थ्यकर्मीले सल्लाह र स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नेछन् ।

नेपालमा ८३ प्रतिशत र बागमती प्रदेश १०१ प्रतिशतको तुलनामा २०८०/८१ मा गोसाईंकुण्ड गाउँपालिकाको ६० प्रतिशत संस्थागत प्रसूति हुने गरेको छ ।

तालिका १३ : समुदायमा आधारित नवजात शिशु तथा बालरोगको एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रम अनुगमन सूचकहरूको स्थिति प्रतिशत

सूचक	गोसाईकुण्ड (२०८०/८१)	बागमती (२०८०/८१)	केन्द्र (२०८०/८१)
नवजात शिशुमा नाभी मलम लगाएको प्रतिशत	८८.५		
सिकिस्त किसिमका ब्याक्टेरियल संक्रमण भएकाले जेंटा माइसिनक प्रयोग गरेको प्रतिशत	१००		
पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुमा भएको निमोनियाको नयाँ केशको प्रति १००० मा	५०.५		
ए आर आई भएका मध्ये सिकिस्त निमोनिया भएका बालबालिकाहरुको प्रतिशत			
पाँच बर्ष मुनिका बालबालिकाहरुमा देखिएको झाडापखाला रोगीको संख्या प्रति १००० मा	२०४.६	७९	११५
जीबनजल र जिंकबाट उपचार गरिएका पाँच बर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको प्रतिशत	९०.८	९५	९६
जम्मा नवजात शिशुको मृत्यु संख्या			

बालबालिकाहरुमा झाडापखालाका विरामीको Zinc +ORS उपचार दर

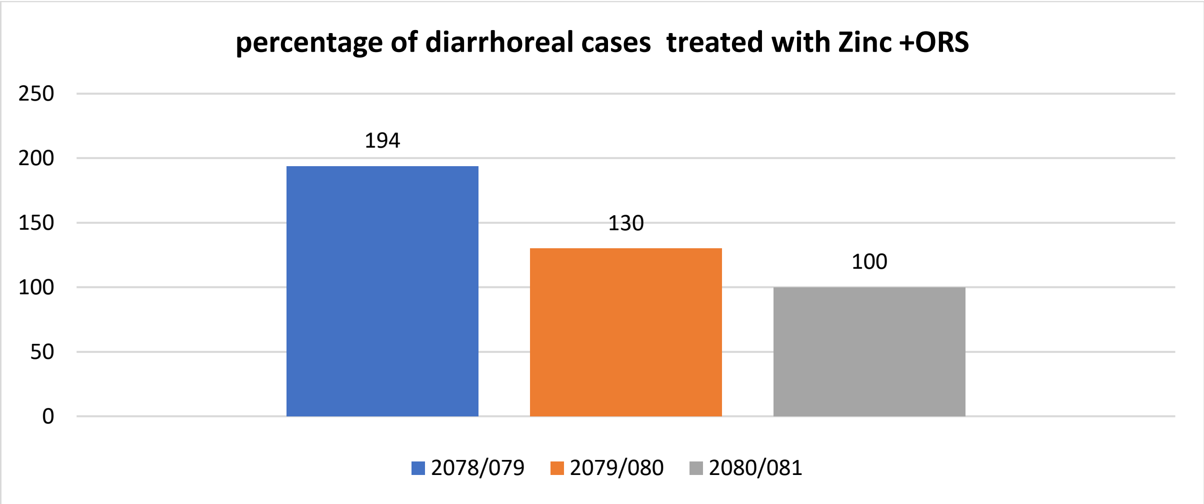

श्वास प्रश्वास (ARI) रोगबाट ग्रसित बालबालिकाको विवरण

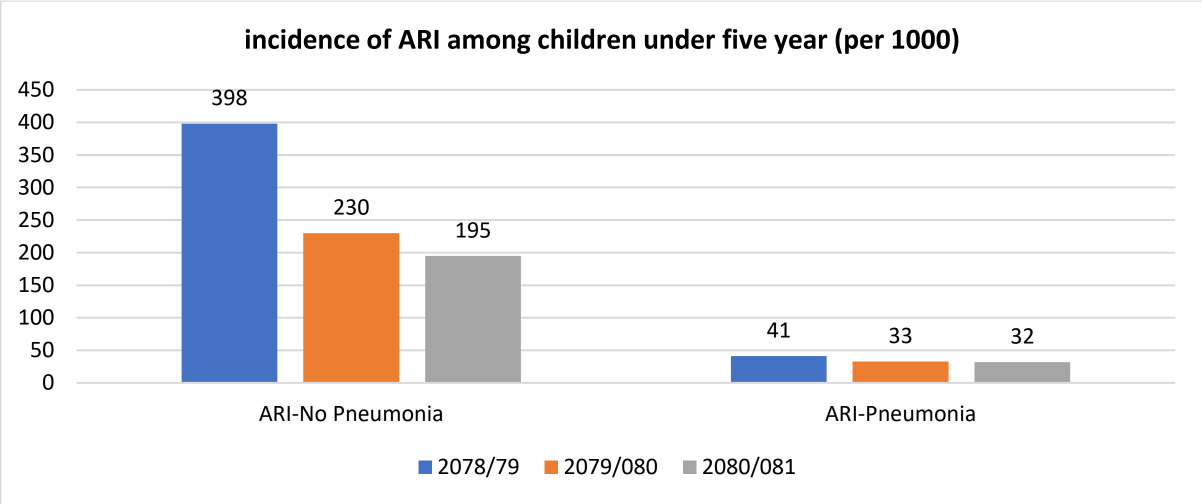

३.९.२ पोषण सेवा

पोषण मानव जीवनको आधारभूत तत्व हो र सबै उमेर समूहका मानिसहरूका लागि आवश्यक रहेको छ । अझ बढी गर्भवती महिला, स्तनपान गराउने आमा, किशोरकिशोरी र बालबालिकालाई विशेष किसिमको पोषणको आवश्यकता पर्दछ । राष्ट्रिय पोषण कार्यक्रमको लक्ष्य देशको सामाजिक, आर्थिक विकासमा योगदान पुऱ्याउन सक्ने स्वस्थ्य मानव जीवन जिउनु हो । पोषण अभियान लागत प्रभावी, उच्च गुणस्तर र दिगो विकास लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न आवश्यक छ । वृद्धि अनुगमन, गम्भीर कुपोषण एकीकृत व्यवस्थापन कार्यक्रमद्वारा पोषणको अवस्था मापन गरिन्छ । गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा पोषण सेवा तथा त्यसले पार्ने प्रभावका बारेमा तल उल्लेख गरिएको छ ।

० देखि ६ महिनासम्म स्तनपान गराइएका बालबालिकाको दर

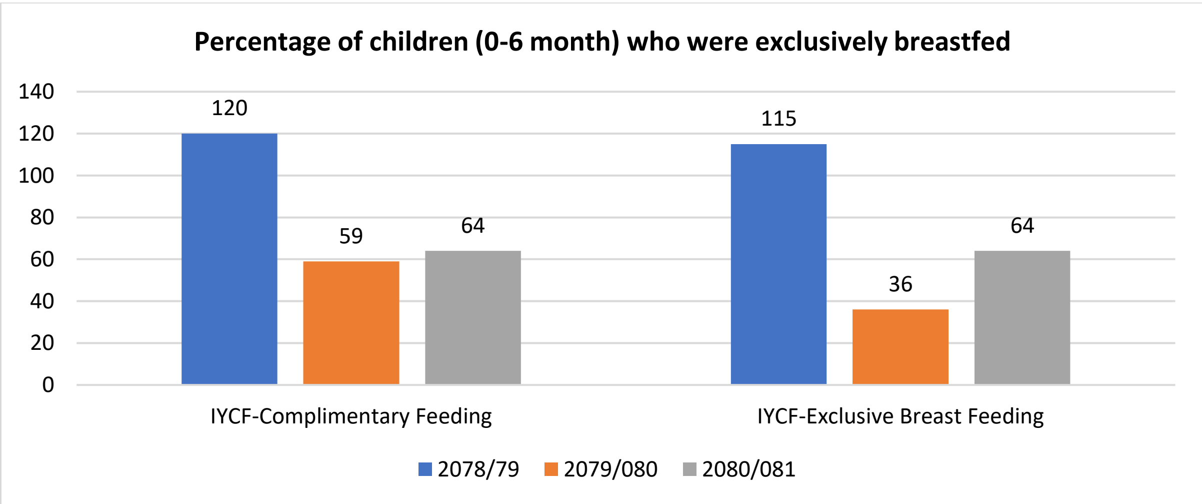

६ महिना देखि ५९ महिना सम्मका बालबालिकाहरुले भिटामिन ए प्राप्त गर्ने संख्या

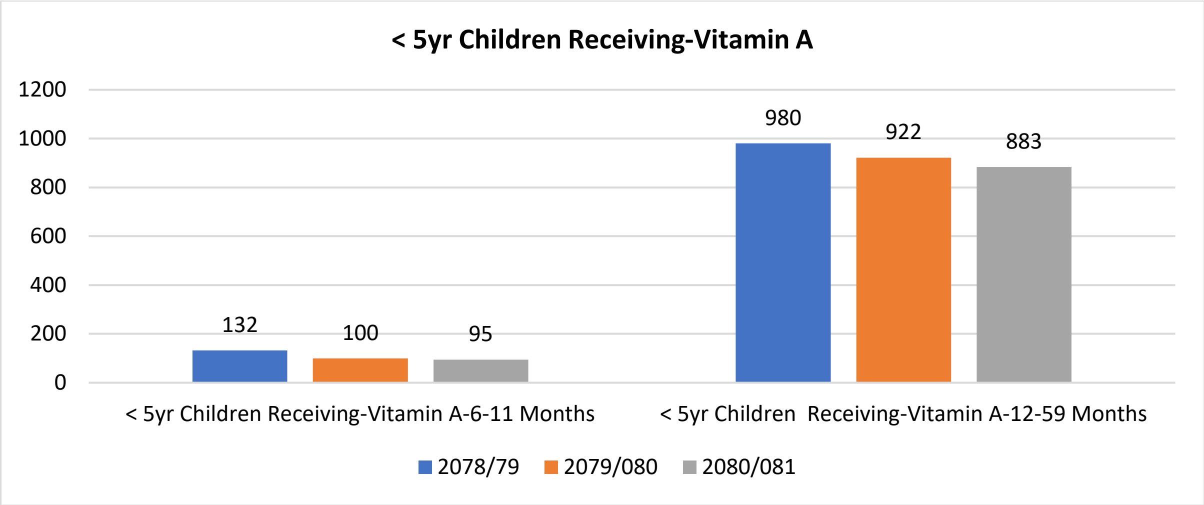

जुकाको औषधी सेवन गर्ने ५ वर्ष मनिका बालबालिकाको संख्या

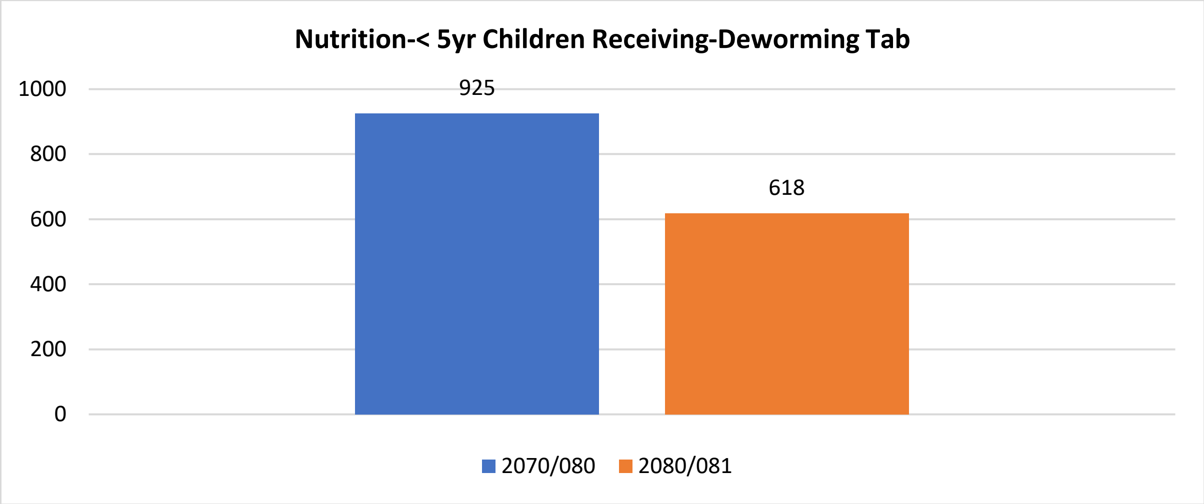

45 IFA टयाब्लेट र जुकाको ट्याब्लेट प्रयोग गर्ने गर्भवती महिलाको संख्या

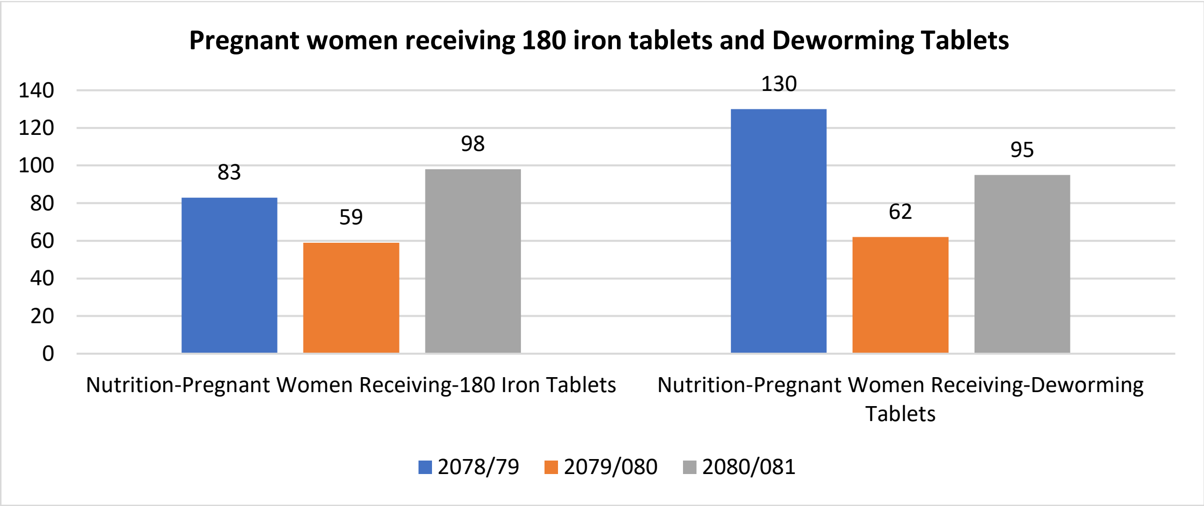

प्रसूति पश्चात 45 IFA टयाव्लेट र भिटामिन ए क्याप्सुल प्रयोग गर्ने महिलाको दर

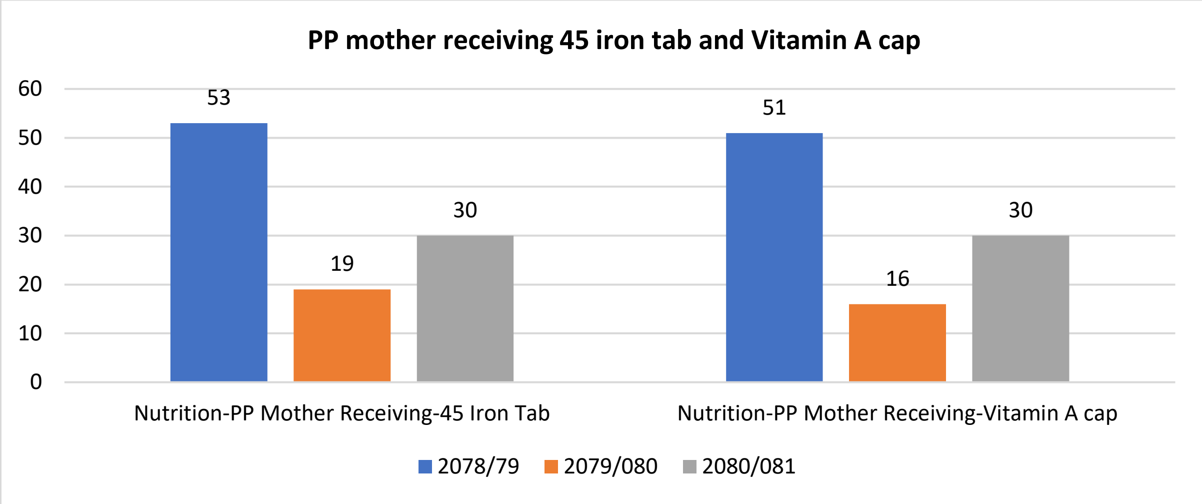

- **वृद्धि अनुगमन**

दुई वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको वृद्धि अनुगमनले प्रोटिन इनर्जी (protein energy) कुपोषणलाई रोक्न र नियन्त्रण गर्न मद्दत गर्छ साथै रोकथाम र उपचारात्मक कार्यहरू गर्नको लागि अवसर प्रदान गर्दछ। सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा बालबालिकाको वृद्धि अनुगमन र पोषण स्थिति सुधार गर्नका लागि परामर्श सेवा उपलब्ध गराइएको हुन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनको वृद्धि मापदण्डको आधारमा बनाइएको वृद्धि अनुगमन कार्ड प्रयोग गरी स्वास्थ्य कर्मीले महिनामा एक पटक बालबालिकाको वृद्धि अनुगमन गर्ने गरेका हुन्छन् ।

० देखि २३ महिनासम्मका बालबालिकाहरुको वृद्धि अनुगमन दर

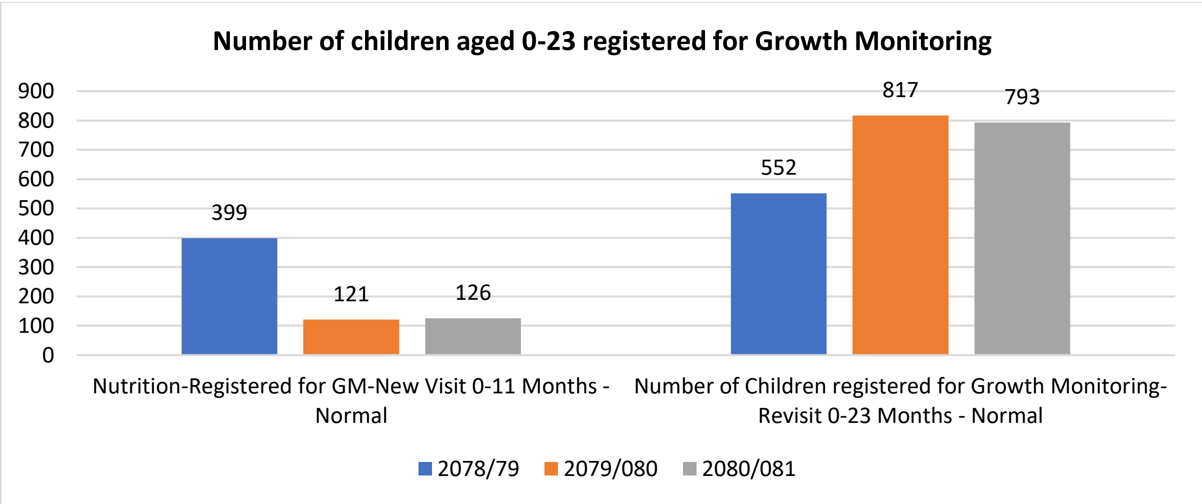

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा स्वास्थ्य शाखा २०८०/८१को अभिलेख अनुसार २३ महिना भित्रका नवजात शिशुहरूको वृद्धि अनुगमनमा पहिलो पटक आउने १२६ जना रहेको छ भने पुन: अनुगमन गर्न आउने संख्या ७९३ रहेको छ ।

० देखि २३ महिनाका दर्ता भएका बच्चाहरुमा कम तौल भएका बच्चाको विवरण

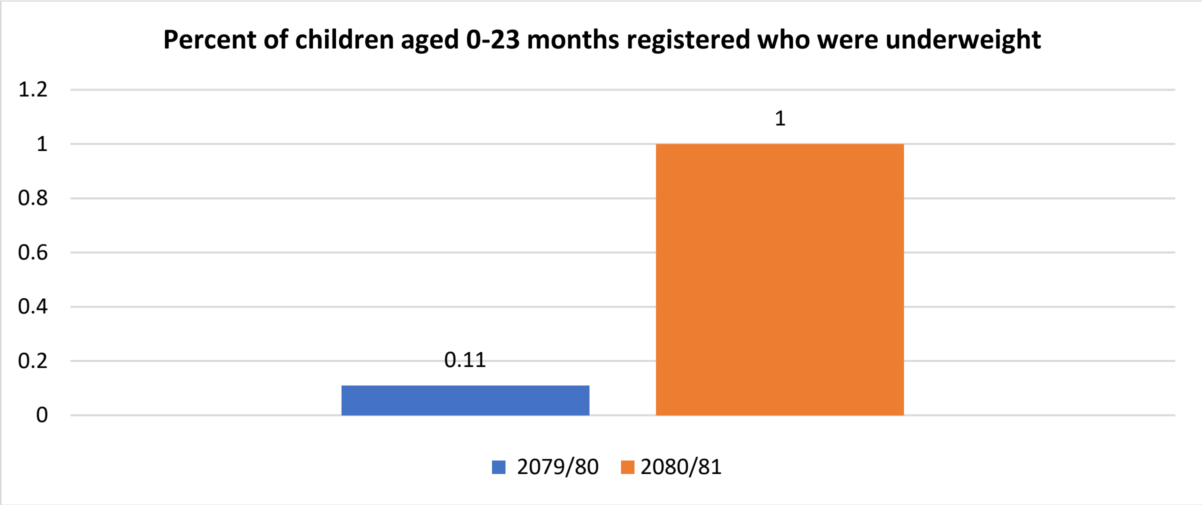

३.९.३ परिवार स्वास्थ्य

- **आमा सुरक्षा कार्यक्रम**

विश्व स्वास्थ्य संगठनले सबै गर्भवती महिलालाई निश्चित अन्तरालमा कम्तीमा चारवटा (गर्भावस्थाको चौथो, छैठौं, आठौं र नवौं महिनामा) प्रसव पूर्व जाँच गराउन, ३ पटक प्रसवपछिको हेरचाह सेवाहरू लिन सिफारिस गरेको छ भने आ.व. २०७८/०७९ बाट प्रसव पूर्व जाँच बढाएर ८ पटक र प्रसवपछिको जाँच बढाएर ४ पटक जाँचहरू गर्न प्रोत्साहन गरेको छ । नेपालले सन् २०३० सम्ममा ९० प्रतिशत महिलाले प्रोटोकल बमोजिम प्रसव पूर्व जाँच गराउने र ९० प्रतिशत महिलाले प्रोटोकल बमोजिम प्रसवपछिको जाँच लिने दिगो विकास लक्ष्य लिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा प्रोटोकल बमोजिम प्रशव पूर्व चार पटक गर्भ परीक्षण गराउन स्वास्थ्य संस्थामा आउने महिला राष्ट्रिय स्तरमा ९४ प्रतिशत, बागमतीमा १२६ प्रतिशत र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा १९९.१ प्रतिशत देखिएको छ । त्यसैगरी प्रोटोकल बमोजिम प्रसवपछिको तीन पटक परीक्षण गराउन स्वास्थ्य संस्थामा आउने महिला राष्ट्रिय स्तरमा ४४ प्रतिशत, बागमतीमा ३७ प्रतिशत र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा ७०.४ प्रतिशत देखिएको छ । राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक तथ्याङ्कको तुलनामा गोसाईकुण्डको राम्रो देखिए पनि दिगो विकास लक्ष्य हाँसिल गर्ने प्रयोजनार्थ परीक्षणका लागि थप पहल गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

नेपालले सन् २०३० सम्ममा ९० प्रतिशत प्रसूति स्वास्थ्य संस्थामा गराउने र ९० प्रतिशत जन्महरू तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीद्वारा गरिने दिगो विकास लक्ष्य लिएको छ । राष्ट्रिय स्तरमा स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति सेवा लिने प्रतिशत ८३.४, बागमती प्रदेशमा १०१ प्रतिशत छ भने गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा ६० प्रतिशत छ । तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीको उपस्थितिमा जन्मने बच्चाको प्रतिशत हेर्दा आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा राष्ट्रिय स्तरमा ८० प्रतिशत, बागमती प्रदेशको ९९ प्रतिशत छ भने गोसाईकुण्ड गाउँपालिका ३३ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका १४: आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गतका सूचकहरू

सुरक्षित मातृत्व			
विवरण	**गोसाईकुण्ड २०८०.८१**	**बागमती २०८०.८१**	**केन्द्र २०८०.८१**
महिलाले प्रोटोकल बमोजिम प्रसवपूर्व जाँच गराउने प्रतिशत	४०.८	१२६	९४
महिलाले प्रोटोकल बमोजिम प्रसवपछिको जाँच लिने प्रतिशत	१५.३	३७	४४
प्रोटोकल बमोजिम पहिलो पटक गर्भ परीक्षण गराउने प्रतिशत	४३.९		
स्वास्थ्य संस्थामा प्रसूति गराउने प्रतिशत	३६.९	१०१	८३.४
तालिम प्राप्त स्वास्थ्य कर्मीको उपस्थितिमा जन्मने बच्चाको प्रतिशत:	२७.४	९९	८०

आमा सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गतका सूचकहरू

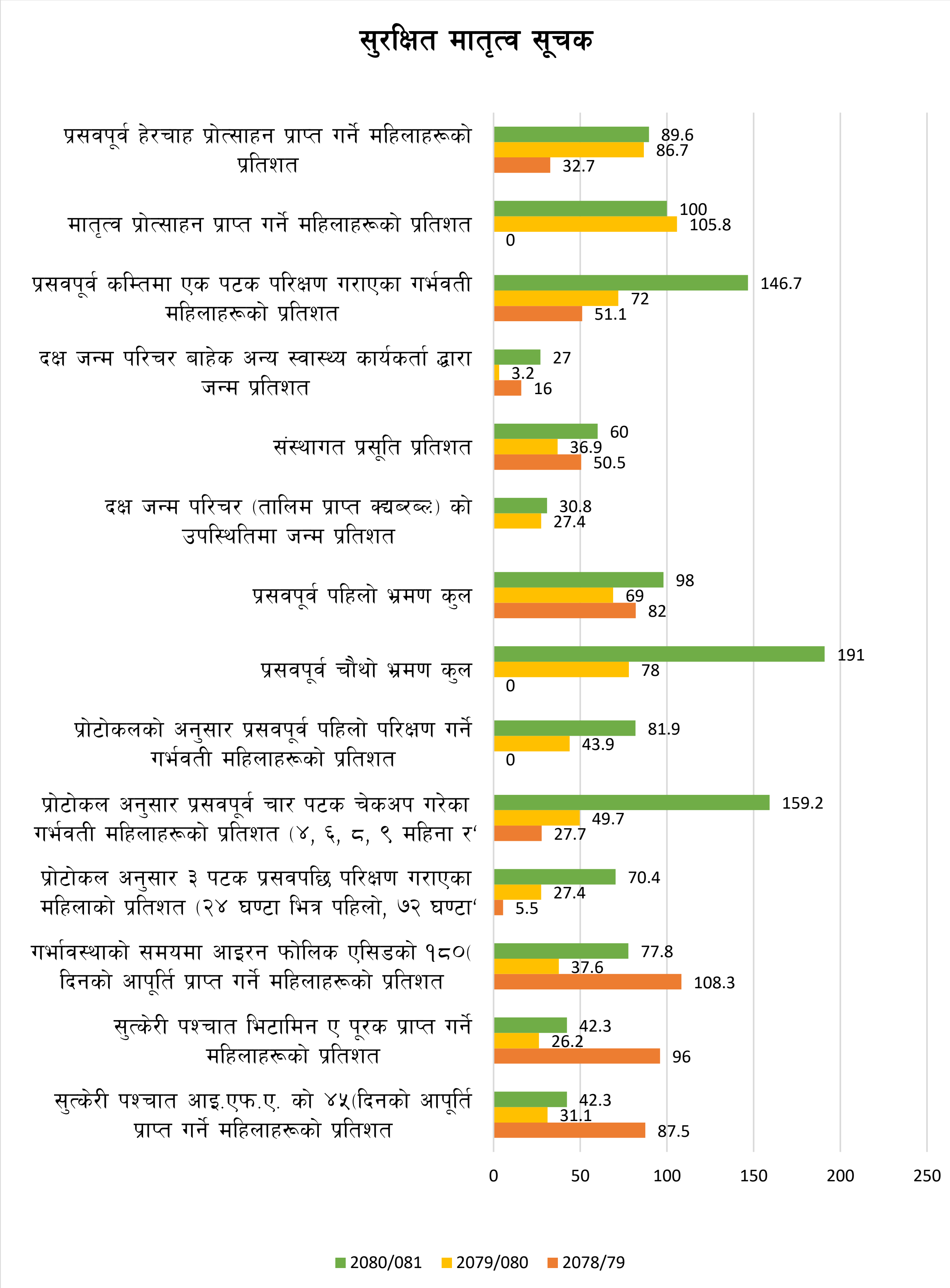

संस्थागत सुत्केरी हुनेको विवरण

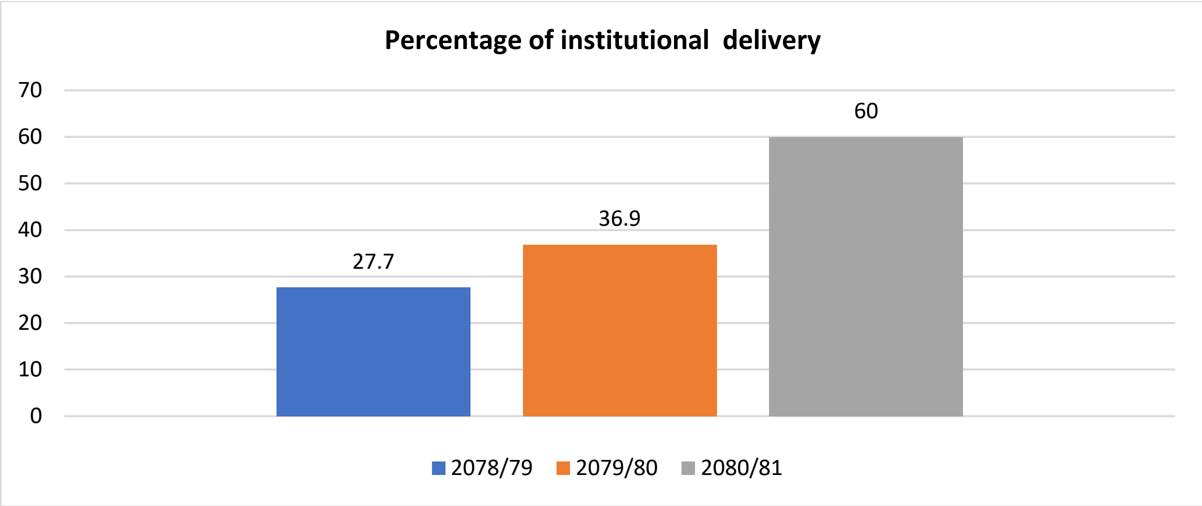

महिलाले प्रोटोकल बमोजिम प्रसवपूर्व जाँच गराउने प्रतिशत

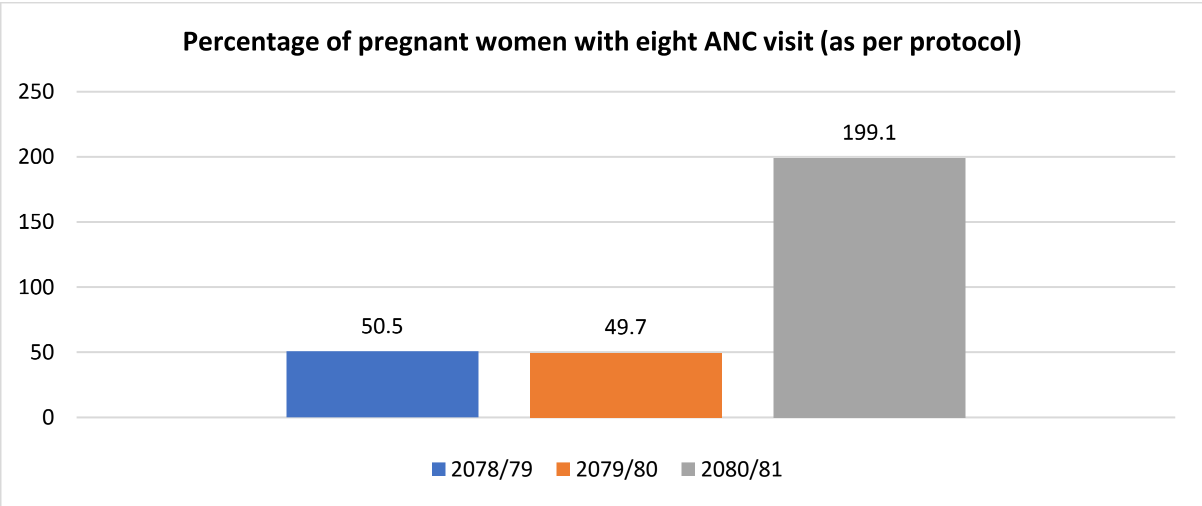

पहिलो र आठौं पटक प्रसवपूर्व जाँच गराउने प्रतिशत

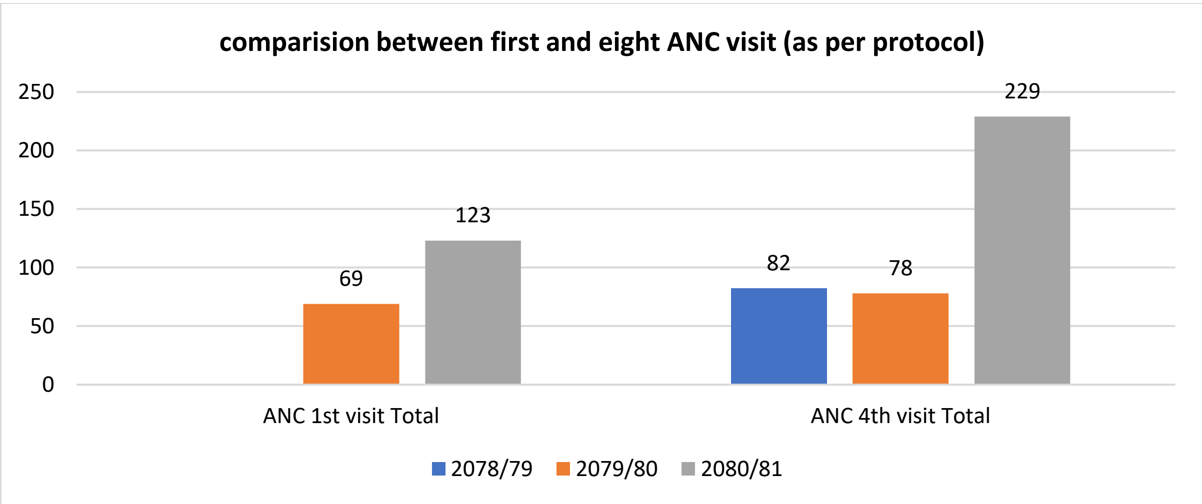

SBA तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य स्वास्थ्यकर्मीबाट भएको सुत्केरीको अवस्था

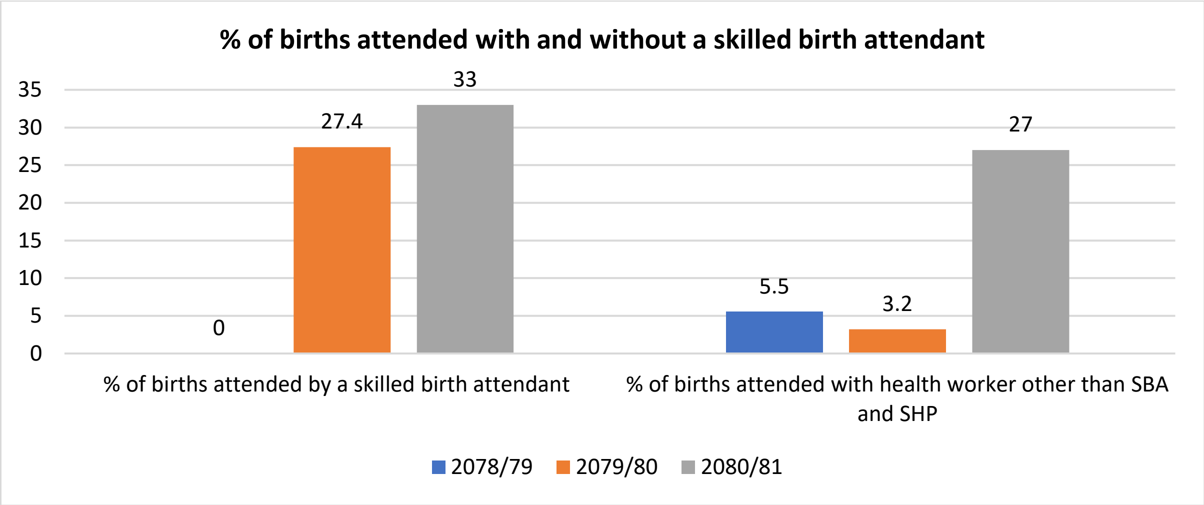

शल्यक्रिया बिना सुत्केरी भएका महिलाहरुको प्रतिशत

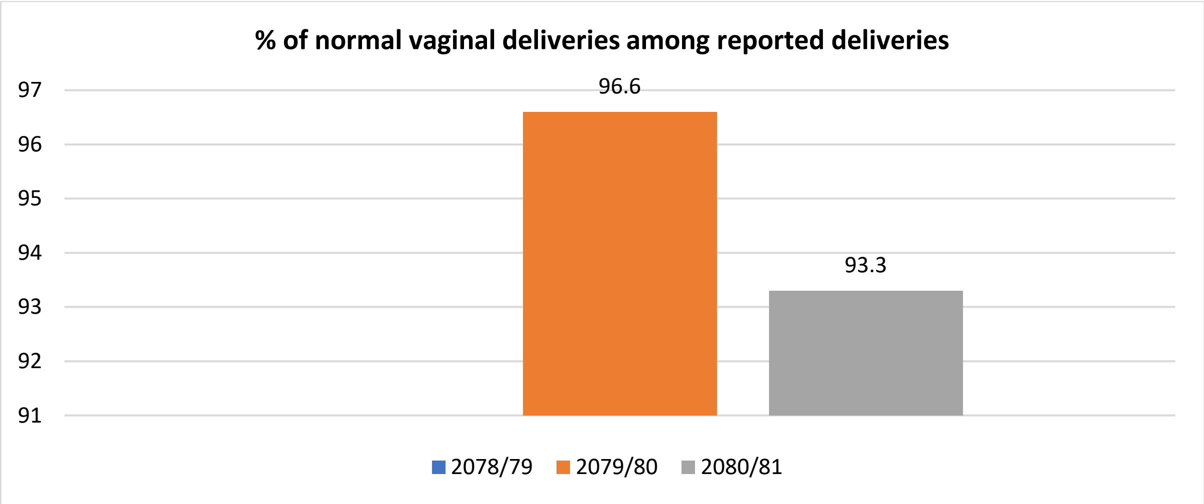

प्रसूति पश्चात स्वास्थ्य संस्थामा परीक्षण गराउने महिलाको प्रतिशत

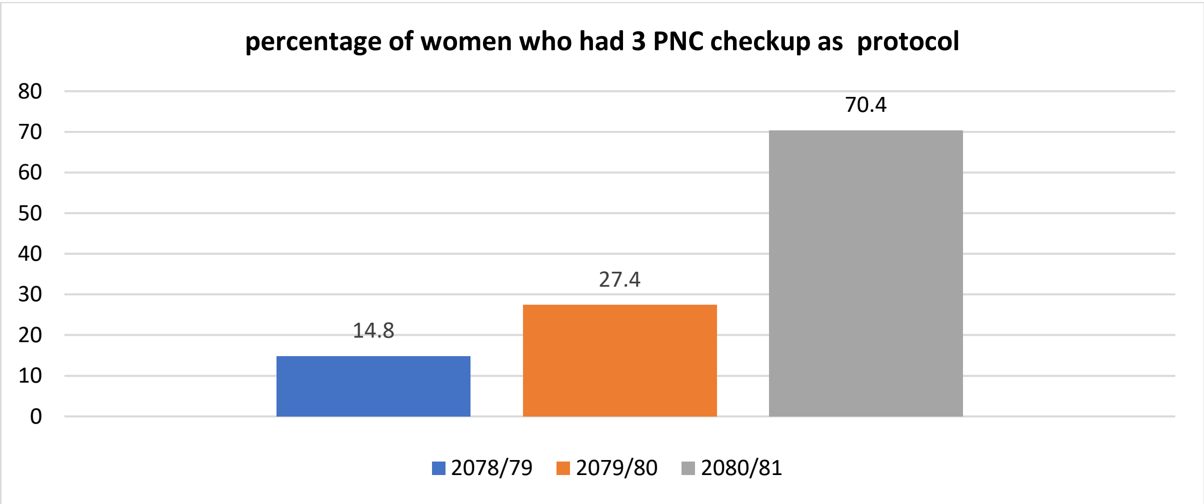

- **परिवार योजना सेवा**

राष्ट्रिय परिवार योजनाको उद्देश्य भनेको व्यक्ति र दम्पतीहरूले स्वेच्छिक रूपमा सूचित छनौटहरूमा आधारित गुणस्तरीय परिवार योजनाका विधिहरू प्रयोग गरेर उनीहरूको प्रजनन् आवश्यकता र अधिकारहरू पुरा गर्न सुनिश्चित गर्नु हो । परिवार योजनालाई संविधानमा मौलिक हकको रूपमा समावेश गरिएको छ । जनस्वास्थ्य ऐन, २०७६ अन्तर्गत आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्याकेजमा समावेश गरिएको छ, जसले स्वास्थ्य सेवामा सर्वव्यापी पहुँचको लागि मार्ग बनाइरहेको छ ।

तालिका १५: परिवार नियोजनका उपकरणको उपलब्धता र प्रयोगको अवस्था

परिवार नियोजनका ३ विधि (कण्डम, पिल्स, डिपो) उपलब्ध हुने स्वास्थ्य संस्था	९	
परिवार नियोजनका अन्य २ विधिहरू (आई.यु.सि.डी., इम्प्लान्ट) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	५	
परिवार नियोजनका नयाँ विधिहरु	२०७९/०८०	२०८०/०८१
नयाँ IUCD प्रयोगकर्ताहरू	२१	१९
नयाँ प्रत्यारोपण प्रयोगकर्ताहरू	२७८	२६३
नयाँ डिपो प्रयोगकर्ताहरू	१७६	१५१

परिवार नियोजनका नयाँ विधिहरु हाल अपनाई रहेकाको संख्या

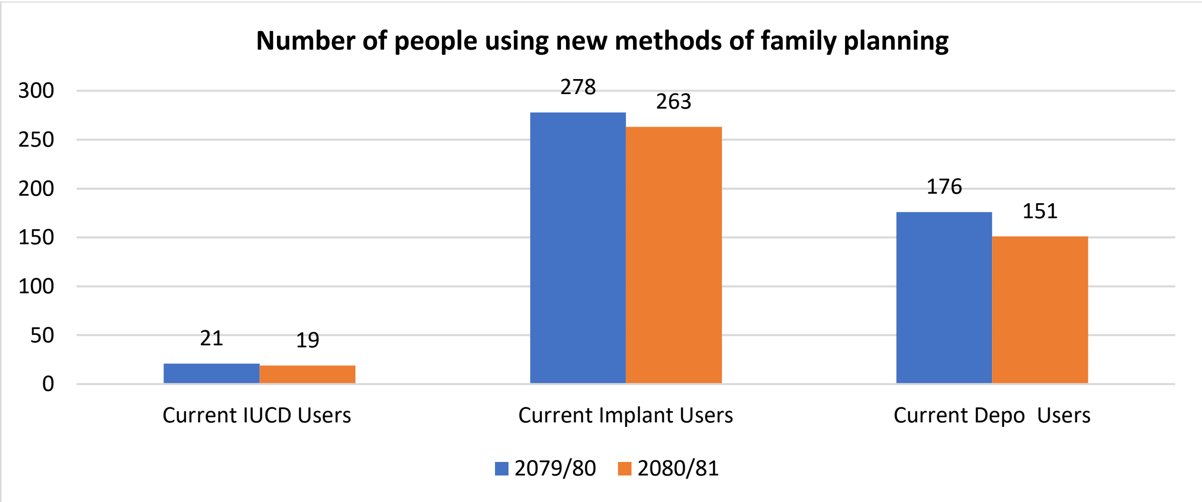

- **सुरक्षित गर्भपतन सेवा**

कुनै पनि महिलाले इच्छा विपरीत गर्भधारण गर्नु परेमा वा भएमा गर्भपतन गराउन सक्ने कानुनी व्यवस्था राज्यले गरेको छ । सुरक्षित गर्भपतन सेवा प्रदान गर्न सूचीकृत भएका स्वास्थ्यकर्मीहरूले सूचीकृत भएका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा मात्र सुरक्षित गर्भपतन सेवा उपलब्ध गराउन सक्ने व्यवस्था छ । गोसाईकुण्ड गाउँपालिका भएका नौ वटा स्वास्थ्य संस्था मध्ये स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकीमा मापदण्ड बमोजिमको सुरक्षित गर्वपतन सेवा उपलब्ध रहेको छ । यस आर्थिक वर्षमा ६ जनाले सुरक्षित गर्भपतन सेवा लिएका छन् ।

३.९.४. सामुदायिक सेवा

- **गाउँघर क्लिनिक**

वि.सं. २०५१ सालमा स्वास्थ्य सेवाहरूलाई समुदायको नजिक ल्याउने उद्देश्यले गाउँघर क्लिनिक कार्यक्रम सुरु गरिएको थियो । यो कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य क्लिनिकहरूका माध्यमबाट परिवार नियोजन, बाल स्वास्थ्य र सुरक्षित मातृत्व लगायत आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा पहुँच सुधार गर्नु रहेको छ। गाउँघर क्लिनिकमा अ.न.मी. र अन्य प्यारामेडिक स्वाथ्य कर्मीद्वारा सेवा प्रवाह गरिन्छ। आ.व. २०८०/०८१ मा गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाले राखेको लक्ष्य अनुसार १० वटा गाउँघर क्लिनिकहरू सञ्चालन गरी गाउँबासीहरूलाई आधारभूत सेवा प्रवाह गरेको देखिन्छ ।

तालिका १६: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका गाउँघर क्लिनिकको विवरण

स्वास्थ्य चौकी	गाउँघर क्लिनिक
थुमन स्वास्थ्य चौकी	तार्सा स्कुल
टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	घट्टेखोला
बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लिङलिङ
खाम्जिङ स्वास्थ्य चौकी	शेर्पागाउँ
लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	क्याङजिङभ्याली
स्याफ्रुवेशी स्वास्थ्य चौकी	चौतारा सानो भार्खु
	भिमसेन आ.वि. ठुलो भार्खु
ठुलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	ब्राबल
रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठाडे गाउँघर क्लिनिक भवन
	बोकेभ्रुण्डा गाउँघर क्लिनिक भवन

- **महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका**

महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूको प्रमुख भूमिका सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन र अन्य सामुदायिक स्वास्थ्य सेवाहरू प्रवर्द्धन गर्न आमा र समुदायका मानिसहरूको स्वास्थ्य र स्वस्थ व्यवहार प्रवर्द्धधन गर्नु हो । राष्ट्रिय स्तरमा वि.स. २०७९/०८० मा ५०६६५ जना महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूले सेवा दिएका छन् भने गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा ५४ जना महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूले सेवा दिइ रहेका छन् ।

तालिका १७: महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको विवरण

सूचक	गोसाईकुण्ड गा.पा.
महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको संख्या	५४

नोट: महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाको विस्तृत विवरण अनुसूची ५ मा रहेको छ ।

- **विद्यालय नर्स कार्यक्रम**

तालिका १८: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका विद्यालयमा कार्यत्ररत विद्यालय नर्सको विवरण

क्र.संक	विद्यालयको नाम	विद्यालय नर्सको नाम
१	श्री रसुवा मा.वि.	रिक्त
२	श्री भिमसेन आ.वि.	सुजिता घले
३	श्री कोमिन स्यामेवाङ्फेल मा.वि.	रिक्त

३.९.५. रोग नियन्त्रण

तालिका १९: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा देखिएका प्रमुख १० रोगहरु

क्र.सं.	रोगहरु	संख्या (२०८०/८१)
१.	ग्यास्ट्राइटिस	१५४८
२.	टाउको दुख्ने	१२७९
३	अपर रेस्पिरेटरी ट्र्याक्ट इन्फेक्सन (URTI) केसहरू	११२७
४	ढाड दुखाइ (Muskuloskeletal Pain)	९२०
५	चोट पटक	८३१
६	ज्वरो	६४२
७	खोकी	६०६
८	सामान्य परीक्षण	५३८
९	थकान र कमजोरी	५३७
१०	पानी र खाद्य जनित (अनुमानित गैर-संक्रामक झाडापखाला)	५३७

तालिका २०: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पहिचान भएका सामान्य सरुवा रोगको उपचारका लागि तालिम प्राप्त जनशक्ति र मापदण्ड बमोजिमको भौतिक संरचना भए नभएको अवस्था

क्र. स.	सरुवा रोगको विवरण	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	दाहाल फेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई
१	कुष्ठ रोग	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	शीघ्र पखाला	०	०	०	०	०	०	०	०	०
४	आँउ र अन्य	२२	१	०	४	११	२९	१३	०	१
५	प्रोटोजुवल रोगहरु									
६	टाइफाइड र प्याराटाइफाइड	८	१	०	०	१	०	०	०	०
७	प्यारासाइटीक संक्रमण	०	०	०	०	०	०	०	०	०

८	कालाअजार	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	पिलारियासिस	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	लुतो	२	७	९	०	१२	७	१	०	३
११	जुम्रा	०								
१२	ढुसीको संक्रमण	२२	३	३	५	४४	१०	१८	०	०
१३	दादुरा	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१४	हाँडे	०	०	१	०	३	३	०	०	५
१५	ठेउला	०	०	०	०	१	०	०	०	०
१६	सिजनल रुघाँखोकी									
१७	पिनास	१६	५	१६	०	१०	१	१	०	०
१८	फयारिन्जाईटस									
१९	टन्सिलाइटिस									
२०	ब्रोन्काइटिस									
२१	निमोनिया									

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा २०७९/८० - २०८०/८१ सम्म नसर्ने रोगको विवरण

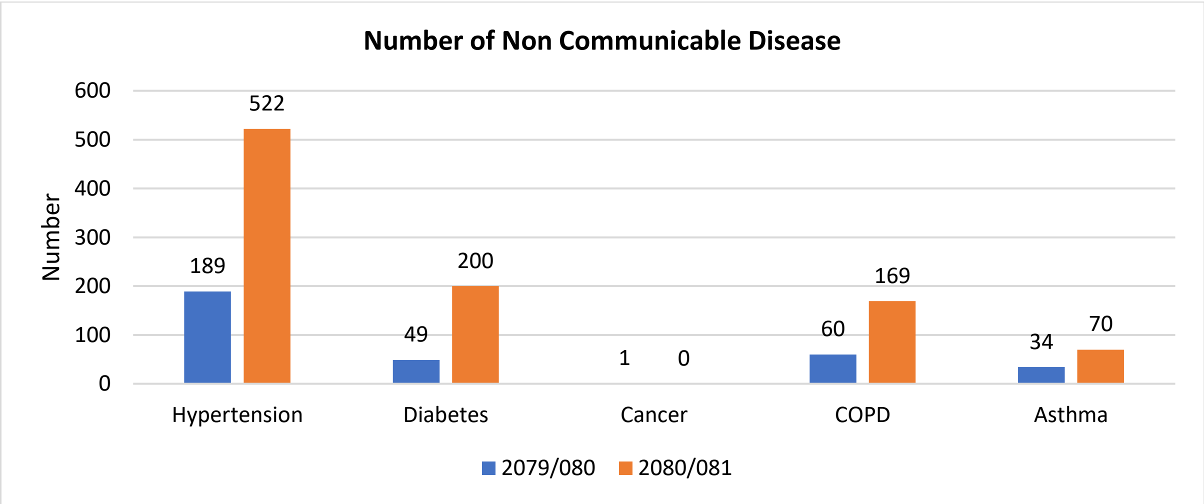

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा देखा परेका विभिन्न केसहरुको अवस्था

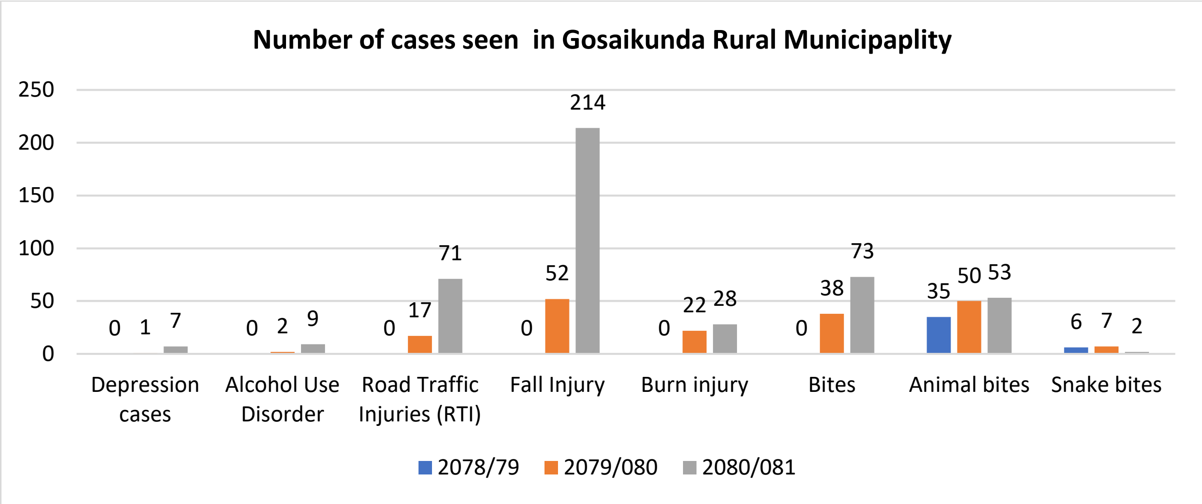

- **औलो**

राष्ट्रिय औलो रणनीतिक योजना (२०१४-२०२५) ले पूर्व-उन्मूलनलाई लक्षित गरेको छ । यस रणनीति विश्व स्वास्थ्य संगठन (WHO) को औलो उन्मूलन सम्बन्धी नवीनतम मानक निर्देशनको आधारमा बनाइएको छ । यस योजनामा नेपाल सरकारको अन्तर्निहित प्रतिबद्धता छ र यसले Global fund, बाहिरी कोष र प्राविधिक सहयोगलगायत बाह्य विकास साझेदारहरूको मूल्याङ्कन खोज्छ । राष्ट्रिय औलो रणनीतिक योजनाको लक्ष्य सन् २०२५ सम्ममा नेपालबाट "औलो उन्मूलन" गर्नु रहेको छ । आ.व २०७९/०८० मा राष्ट्रिय स्तरमा औलोको पोजिटिभ दर २५.२ छ, बागमती प्रदेशमा ४३.३ छ भने गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा ० प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका २१: औलोको अवस्था

सूचक	नेपाल	बागमती प्रदेश	गोसाईकुण्ड न.पा.
औलोको रक्त नमुना संकलन प्रतिशत	४.६	८.१	०
स्लाइड पोजिटिभ औलोको दर	२५.२	४३.३	०

- **डेंगु**

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा डेंगुको अवस्था (प्रति १०,०००)

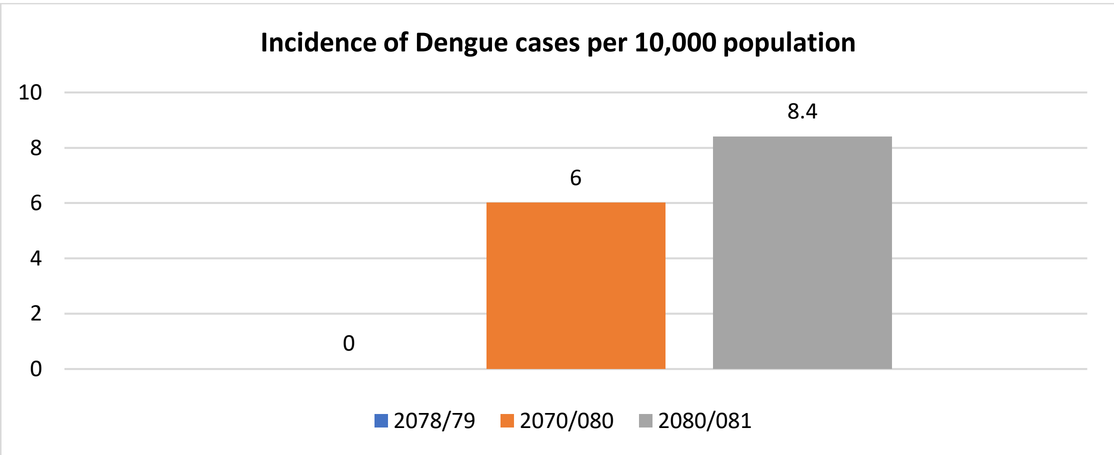

- **कुष्ठरोग**

विश्व स्वास्थ्य संगठनले कुष्ठरोगको महामारीको रूपमा सूचीकृत गरेका ७३ देशमध्ये नेपाल पनि एक हो । कुष्ठरोग उन्मूलन कार्यक्रमको लक्ष्य सन् २०३० सम्ममा जम्मा जनसंख्यामा रोगको स्तर घटाउने र कुष्ठरोग नसर्ने स्थितिमा सुधार गरी जनस्वास्थ्य समस्याका रूपमा रहेको कुष्ठ रोगको पूर्ण रूपमा उन्मूलन गर्नु रहेको छ। गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा आ.व. २०७९/०८० मा कुनै पनि व्यक्तिमा कुष्ठरोग लागेका नयाँ बिरामी भेटिएको देखिदैन ।

तालिका २२: कुष्ठरोगको अवस्था

सूचक	नेपाल	बागमती प्रदेश	गोसाईकुण्ड गा.पा.
जम्मा नयाँ कुष्ठरोग लागेको दर (MB / PB, दुवै) प्रति एक लाखमा	८.५	१.९	०
कुष्ठरोगको रोग प्रकोप दर (प्रति १०००० मा)	०.८	०.१	०

- **क्षयरोग**

क्षयरोग एक सरुवा रोग हो जुन नेपालमा एक प्रमुख समस्याका रूपमा रहेको छ। यो रोग विश्वभर र नेपालमा मानिसको मृत्यु हुनका मुख्य १० कारणहरू मध्ये एक हो । क्षयरोगका बिरामीहरूको मृत्युको एक प्रमुख कारण एउटै संक्रामक एजेन्ट (एच.आई.भी/एड्स माथिको श्रेणी) हुने गरेको छ। सन् २०१४ र २०१५ मा विश्व स्वास्थ्य संगठन र संयुक्त राष्ट्र संघका सबै सदस्य राष्ट्रहरूले क्षयरोगको अन्त्य रणनीति र संयुक्त राष्ट्र संघको दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs) अपनाएर क्षयरोगको महामारी अन्त्य गर्ने प्रतिबद्धता जनाएका छन्। क्षयरोगका घटनाहरू, क्षयरोगको मृत्यु, क्षयरोगीहरू र तिनीहरूका परिवारहरूले सामना गर्नुपर्ने चुनौती लगायतमा कमी ल्याउन क्षयरोग अन्त्य रणनीति र दिगो विकास लक्ष्य कोसेढुङ्गा सावित भएको छ । क्षयरोगको औषधी वितरणका लागि राष्ट्रिय स्तरमा ५५०५ वटा, बागमती प्रदेशमा सबै सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरू र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका ९ वटा डट्स केन्द्रबाट निशुल्क औषधी वितरण हुँदा पनि राष्ट्रिय स्तरमा प्रत्येक एक लाखमा १२६ र बागमतीमा १४३ तथा आ.व. ०८०/०८१ मा गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा परीक्षण गरेका बिरामी मध्ये क्षयरोगी बिरामी ५ जना रहेका छन् ।

तालिका २३: क्षयरोगको अवस्था

सूचक	नेपाल	बागमती प्रदेश	गोसाईकुण्ड गा.पा.
क्षयरोगबाट संक्रमित पहिचान भएका विरामीको विवरण	१२६	१४३	५

क्षयरोगका संक्रमित गाउँपालिकामा दर्ता भएका विरामीको विवरणक

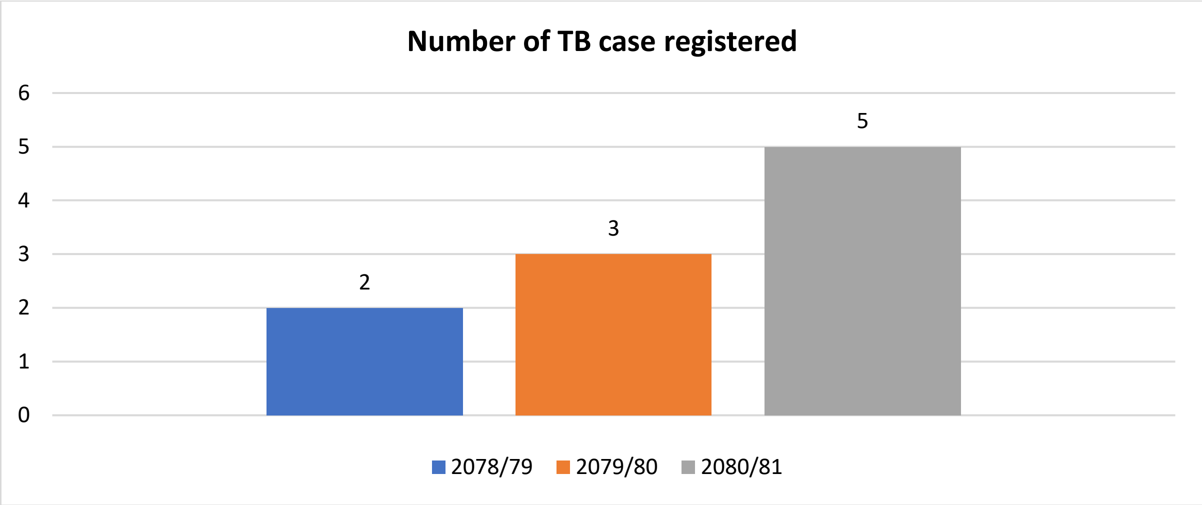

- **एच्. आई. भी/एड्स तथा यौन रोग**

नेपालले पहिलो राष्ट्रिय नीति-१९९५ मार्फत एच्.आइ.भी. महामारीको लागि नीतिगत प्रक्रिया सुरु गरेको भए तापनि सन् १९९८ मा मात्र एच्.आइ.भी.को पहिलो केस रेकर्ड भएको थियो । नयाँ राष्ट्रिय एच्.आइ.भी. रणनीतिक योजना २०१६-२०२१ मा नेपाल सरकारले ९०-९०-९० को महत्वाकांक्षी लक्ष्यहरू निर्धारण गरेको थियो । जसमा एच्.आइ.भी. भएका मध्ये ९० प्रतिशतले सन् २०२० सम्ममा आफ्नो एच्आइ.भी. स्थिति थाहा पाएका छन् । एचआईभी संक्रमणको निदान भएका मध्ये ९० प्रतिशतले निरन्तर एन्टि रेट्रोभाइरल थेरापी प्राप्त गरेका छन् र एन्टि रेट्रोभाइरल थेरापी प्राप्त गर्ने सबै मानिसहरू मध्ये ९० प्रतिशतको रोग नियन्त्रणमा आएको छ । जिल्ला अस्पताल रसुवाको वार्षिक प्रतिवेदन २०८० अनुसार गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा एच.आई.भी. रोग परीक्षण गराएका ३३ जना मध्ये बाट positive case कसैमा पनि देखिएको पाइदैन ।

तालिका २४: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा एच.आई.भी. रोग परीक्षणको विवरण

एच.आई.भी. परीक्षण गरिएको संख्या	पोजिटिभ देखिएको संख्या
३३	०

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गत गर्भवती महिलामध्ये जम्मा ४३ जनाले एच.आइ.भी. रोग सम्बन्धी प्रामर्श लिएको, ३३ जनाले परीक्षण गराएको मध्ये HIV positive case कसैमा पनि देखिएको छैन ।

तालिका २५: गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा एच.आई.भी. परीक्षण गरिएको गर्भवती महिलाका विवरण

एच.आइ.भी. रोग सम्बन्धी प्रामर्श लिएका गर्भवती महिलाको संख्या	एच.आई.भी. परीक्षण गरिएको गर्भवती महिलाको संख्या	पोजिटिभ देखिएको संख्या
४३	३३	०

एच आइ भी. परिक्षण गरेका सुत्केरी महिलाको प्रतिशत

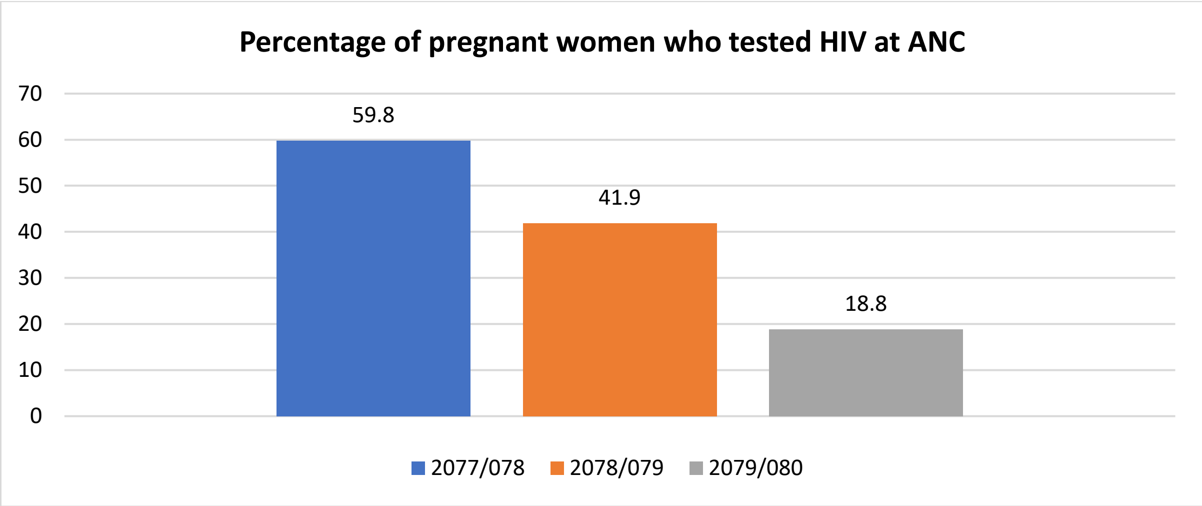

परिच्छेद ४

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरुको न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६ का आधारमा विश्लेषण

संघीय नेपालको संविधान २०७२ को भाग ३ अन्तर्गत धारा ३५ मा स्वास्थ्य सम्बन्धी हकको व्यवस्था गरेको छ । यस व्यवस्था अनुसार प्रत्येक नागरिकले समान पहुँचका आधारमा राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने व्यवस्था गरेको छ। यस आधारमा जारी भएका राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६, नेपाल स्वास्थ्य क्षेत्र रणनीति २०७२-२०७७, जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ र स्वास्थ्य चौकीका लागि न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६ ले नागरिकको आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने पहिलो स्वास्थ्य संस्थाको रुपमा स्वास्थ्य चौकीलाई उल्लेख गरेको सन्दर्भमा स्वास्थ्य चौकीका लागि आवश्यक पर्ने सेवा, शर्त, मापदण्ड, जनशक्ति र आवश्यक उपकरणका बारेमा तल विश्लेषण गरिएको छ।

बहिरङ्ग सेवा (OPD)

बहिरङ्ग सेवा (OPD) प्रवाह गर्ने स्वास्थ्य चौकीका लागि न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार बिरामीको बहिरङ्ग सेवामा उपचारका लागि आवश्यक पर्ने मानव संशाधनको अवस्था ।

राष्ट्रिय मापदण्ड		गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य चौकीहरुमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था					
कर्मचारी दरबन्दी	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी
स्वास्थ्य चौकी प्रमुख (हे.अ./सि.अ.हे.ब.)	१	१	१	१	०	१	१
अ.न.मी	२	२	२	२	-	२	२
अ.हे.व	२	१	१	१	२	२	३
कार्यालय सहयोगी	१	१	१	१	१	१	१
ल्याब असिस्टेन्ट	-	-	-	-	-	१	-
एम्बुलेन्स चालक	-	-	-	-	-	-	१
जम्मा कार्यरत कर्मचारी	६	५	५	५	३	७	८

नोटः गाउँपालिकाका स्वास्थ्य चौकीहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची ४ मा राखिएको छ।

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था

मापदण्ड		गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा कार्यरत कर्मचारी दरबन्दीको अवस्था		
कर्मचारी दरबन्दी	**आवश्यक संख्या**	**ठुलो स्याफु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई**	**खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई**	**दाहाल फेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई**
सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई प्रमुख	१	१	१	१
अ.न.मी	१	१	१	१
कार्यालय सहयोगी	१	१	-	-
जम्मा कार्यरत कर्मचारीको संख्या	-	३	२	२

नोटः गाउँपालिकाका सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची ४ मा राखिएको छ ।

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका अन्तर्गतका ६ वटा स्वास्थ्य चौकीमा कार्यरत मानव संशाधनको Minimun Service Standard 2076 का आधारमा विश्लेषण गर्दा थुमन, टिमुरे र बृद्धिम स्वास्थ्य चौकीमा एक एक जना अ.हे.व. को पूर्ति हुन सकेको देखिँदैन भने **लाङटाङ स्वास्थ्य चौकीमा एक जना अ.हे.व. र २ जना अ.न.मी. को** पूर्ति हुन सकेको देखिँदैन । रसुवा स्वास्थ्य चौकीमा एक जना अ.हे.व. MSS मापदण्ड भन्दा बढी रहेको देखिन्छ । अपुग रहेका स्वास्थ्य संस्थामा मापदण्ड बमोजिमका स्वास्थ्यकर्मी परिपूर्ति गर्ने र बढी भएको जनशक्तिलाई अनेत्र मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

बहिरङ्ग सेवा (OPD) प्रवाह गर्ने स्वास्थ्य चौकीका लागि न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार बिरामीको बहिरङ्ग सेवामा उपचारका लागि आवश्यक फर्निचर र साधनहरुको मापदण्ड र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा आवश्यक फर्निचर र साधनहरुको अवस्था :

क.सं.	नाम	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी
१	काम गर्ने टेबल	१	१	१	१	१	१	१
२	कुर्सी टुल	३	३	३	३	३	३	३
३	कुरुवाको लागि बेन्च कुर्सी	कम्तिमा ५ जनाको लागि	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
४	परीक्षण बेड र डसना	१	१	१	१	१	१	१
५	सिरानी	१	१	१	१	१	१	१
६	बेडमा चड्ने सिढीँ	१	१	१	१	१	१	१

७	तन्ना	२	२	२	२	२	२	२
८	म्याकिन्टोश	२	२	२	२	२	२	२
९	पर्दा	१	१	१	१	१	१	१
१०	दराज	१	१	१	१	१	१	१

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार बिरामीको बहिरङ्ग सेवामा उपचारका लागि आवश्यक उपकरण र औजारको मापदण्ड र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा आवश्यक उपकरण र औजारको अवस्था :

क.सं.	उपकरण र औजारको विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी
१	स्टेथेस्कोप	१	१	१	१	१	१	१
२	प्रेसर मापन यन्त्र (मर्करी मुक्त)	१	१	१	१	१	१	१
३	डिजिटल थर्मोमिटर (मर्करी मुक्त)	१	१	१	१	१	१	१
४	नि जर्क ह्याम्मरज्ञ	१	०	०	१	१	१	१
५	ENT सेट	१	१	१	१		१	
६	टर्च लाइट/फ्ल्यास लाइट	१	१	१	१	१	१	१
७	स्टप वाच/टाइमर	१	१	१	१	१	१	१
८	ट्युनिङ्ग फर्क	१	१	०	१	१	१	१
९	डक्स इस्पेकुलम	१	१	१	१	१	१	१
१०	प्रोक्टोस्कोप	१	१	०	१	१	१	१
११	हात धुने स्यानिटाइजर	१	१	१	१	१	१	१
१२	जाँच पञ्जा	१ box	१	१	१	१	१	१
१३	निर्मलीकृत जाँच पञ्जा	२ प्रत्येक फरक साइजका	२	२	२	२	२	२
१४	परीक्षण गर्ने वत्ती	१	१	१	१	१	१	१
१५	डिस्पोजेबल काठको टङ्ग डिप्रेसर	आवश्यकतानुसार	१	१	१	१	१	१
१६	उच्च क्षमता मास्क	आवश्यकतानुसार	१	१	१	१	१	१
१७	तौलने स्केल वयस्क	१	१	१	१	१	१	१
१८	तौलने स्केल नवजात शिशु	१	१	१	१	१	१	१
१९	तौलने स्केल ५ वर्ष मुनिका बच्चा (salter or secca scale)	१	१	१	१	१	१	१
२०	लंबाई उचाई बोर्ड	१	१	१	१	१	१	१
२१	स्नेलेन चार्ट	१	१	१	१	१	१	१
२२	MUAC टेप	३	१	१	१	१	१	१
२३	खकार जम्मा गर्ने भाँडो	आवश्यकतानुसार	१	१	१	१	१	१

२४	खकारको नमुनाको लागि स्लाइड	आवश्यकतानुसार	-	-	-	-	छ	-
२५	खकारको नमूना राख्ने सिसाको निर्मलीकृत बट्टा	आवश्यकतानुसार	-	-	-	-	छ	-
२६	ल्याब रेकर्ड फाराम	आवश्यकतानुसार	-	-	-	-	छ	-
२७	क्लिनिकल रेकर्ड फाराम	आवश्यकतानुसार	-	-	-	-	छ	-

Antenatal checkup (ANC)

पूर्व प्रसूति जाँच Antenatal checkup (ANC) प्रदान गर्ने स्वास्थ्य चौकीका लागि न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार पूर्व प्रसूति जाँच Antenatal checkup (ANC) का लागि आवश्यक सामग्रीहरु र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक सामग्रीको अवस्था :

क्र.सं.	आवश्यक सामग्रीहरु	संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी
१	डसनासहितको परीक्षण बेड	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
२	तौल मापन यन्त्र	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
३	फुटस्टेप	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
४	कुर्सी टुल	कम्तिमा ३	१	१	१	१	१	१
५	सिरानी	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
६	सिरानीको खोल	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
७	तन्ना	कम्तिमा २	१	१	१	१	१	१
८	म्याकिनटोश	कम्तिमा २	१	१	१	१	१	१
९	MUAC टेप वयस्क	कम्तिमा २	१	१	१	१	१	१
१०	ऊचाई बोर्ड (वयस्क)	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
११	फिटोस्कोप	कम्तिमा २	१	१	१	१	१	१
१२	पाठेघरको ऊचाई नाप्ने टेप	कम्तिमा २	१	१	१	१	१	१
१३	प्रेसर मापन यंन्त्र	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
१४	स्टेथोस्कोप	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
१५	थर्मोमिटर	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१
१६	स्पेकुलम	कम्तिमा २	१	१	१	१	१	१
१७	आईरन/फोलिक एसिड	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	१	१	१	१	१	१
१८	TD खोप	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	१	०	१	१	१	१

१९	भिटामिन A	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	१	१	१	१	१	१
२०	परीक्षण पञ्जा	कम्तिमा १ बाकस	१	१	१	१	१	१
२१	क्यालेण्डर	कम्तिमा १	१	१	१	१	१	१

३.३.४ प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) भएका स्वास्थ्य चौकीका लागि न्यूनतम सेवा मापदण्ड २०७६

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) भएका स्वास्थ्य चौकीमा आवश्यक मानव संशाधन र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा भएका आवश्यक मानव संशाधनको अवस्था :

क्र.सं.	कर्मचारी दरबन्दी	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी
१	एस.बि.ए. तालिम प्राप्त अ.न.मी. वा स्टाफ नर्स	२	१	२	१	२
२	तालिम प्राप्त कार्यालय सहयोगी	१	१	१	१	१

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) भएका स्वास्थ्य चौकीमा आवश्यक फर्निचर र साधनहरु र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा भएका फर्निचर र साधनहरुको अवस्था :

क्र.सं.	फर्निचर र साधनको विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी
१	प्रसूति बेड	कम्तिमा १	१	१	१	१
२	सफा तन्ना	प्रत्येक बेडमा	१	१	१	१
३	पर्दा	आवश्यकताअनुसार	१	१	१	१
४	सफा ठाउँ (अर्को प्रसूतिको लागि)	छ	१	१	१	१
५	नवजात शिशुको पुनर्जीवन टेबल	१	०	०	०	०
६	बत्ती	१	१	१	१	१
७	कोठाको हिटर	१	०	०	१	०
८	बच्चाको हिटर	प्रत्येक बेडमा १ वटा	१	१	१	१
९	अक्सिटोसिन भण्डारणको लागि फ्रीज	१	१	१	१	१

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा आवश्यक उपकरण र औजार र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा भएका उपकरण र औजारको अवस्था :

क.सं.	उपकरण र औजारको विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी
१	प्रेसर मापन सेट र स्टेथेस्कोप	१	१	१	१	१
२	थर्मोमिटर (मर्करी रहित)	१	१	१	१	१
३	कोठाको लागि थर्मोमिटर	१	१	०	१	१
४	फिटोस्कोप	२	१	१	१	१
५	भ्रुण स्टेथेस्कोप	१	०	०	१	०
६	बच्चा जोख्ने यन्त्र	१	१	१	१	१
७	नवजातको साईजको सेल्फ ईन्फ्लेटिङ्ग ब्याग र मास्क)	१	१	१	१	१
८	सक्सन सहितको म्यूकस ईक्सट्राक्टर (पेनगुईन)	२	१	१	१	१
९	डप्लर	१	१	१	१	१
१०	भजाईनल स्पेकुलम (लिम्स)	२	१	१	१	१
११	नवजात शिशुको पुनर्जीवन किट	१	१	१	१	१
१२	वयस्क पुनर्जीवन किट (adult CPR kit)	1	१	१	१	१
१३	निर्मलीकृत प्रसूति उपकरण (हरेक सेटलाई)	२ सेट डेलिभरी बेडको लागि	१	१	१	१
१३.१	स्पोन्ज फोरसेप	२	१	१	१	१
	आर्टरी फोरसेप	२	१	१	१	१
	S/S बाउल (Galli pot)		१	१	१	१
	S/S बाउल (receive placenta) (१-२ लि)	१	१	१	१	१
	कर्ड कटिङ्ग कैची	१	१	१	१	१
	कर्ड टाई कर्ड क्लयाम्प	२	१	१	१	१
	प्लाष्टिक रबरको पाता	१	१	१	१	१
	गज स्वाब	४	१	१	१	१
	चारपाटे कपडा	३	१	१	१	१
	किड्नी ट्रे	१	१	१	१	१
	पेरिप्याड ठूलो ड्रेसिङ्ग प्याड	२	१	१	१	१
	लेगिङ्ग	२	१	१	१	१
	पेरिनियल सिट	१	१	१	१	१
	बच्चा रिसिभ गर्ने टावेल	१	१	१	१	१
	निर्मलीकृत गाउन	२ सेट	१	१	१	१
१४	टाँका लगाउने सेट (हरेक सेटलाई हेर्नुहोस्)	१	१	१	१	१

१४.१	निडिल होल्डर	१	१	१	१	१
	स्पोन्ज होल्डर	१	१	१	१	१
	टाँका काट्ने कैंची	२	१	१	१	१
	डिसेक्टिङ्ग फोरसेप (टुथ र प्लेन)	२	१	१	१	१
	आर्टरी फोसेप	१	१	१	१	१
	ग्यालिपट	२	१	१	१	१
१५	ईपिसियोटोमी सेट (हरेक सेटलाई हेर्नुहोस्)	२ सेट	१	१	१	१
१५.१	ईपिसियोटोमी कैची	१	१	१	१	१
	निडिल होल्डर	१	१	१	१	१
	टाँका काट्ने कैंची	१	१	१	१	१
	डिसेक्टिङग फेरसेप (टुथ र प्लेन)	२	१	१	१	१
	आर्टरी फोरसेप	१	१	१	१	१
१६	भ्याकुम सेट	-	-	-	-	-
१७	प्रसूतिको लागि फोरसेपसेट	-	-	-	-	-

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा आवश्यक औषधिको व्यवस्था र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा भएका औषधि र सामानको अवस्थाः

क.सं.	औषधिको विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी
१	Oxytocin injection (keep in 2-8°c	२० एम्पल	१	१	१	१
२	Tranexamic acetate injection	१० एम्पूल	१	१	१	१
३	Ergometrine injection	१० एम्पूल	०	०	०	०
४	Magnesium sulphate injection	एम्पूल	१	१	१	१
५	Calcium gluconate injection	३ एम्पूल	१	१	१	१
६	Diazepam injection	३ एम्पूल	१	१	१	१
७	Labetolol injection	१०	०	०	०	०
८	Ampicillin injection	१०	१	१	१	१
९	Gentamycin injection	५	१	१	१	१
१०	Metronidazole injection	५	०	०	०	०
११	Lignocaine injection	२	१	१	१	१
१२	Adrenaline injection	५	१	१	१	१

१३	Ringers' lactate injection	१०	१	१	१	१
१४	Normal saline injection	१०	१	१	१	१
१५	Dextrose 5% injection	१०	१	१	१	१
१६	Water for injection	५	१	१	१	१
१७	Eye antimicrobial (1% silver nitrate or tetracycline 1% eye ointment)	२	१	१	१	१
१८	Povidone iodine	५	१	१	१	१
१९	Tetracycline 1% eye ointment	२	०	०	०	१
२०	Paracetamol tablet	२०	१	१	१	१
२१	Nefidipine SL Tablet 5mg	४ ट्याब	०	०	१	१
२२	Misoprostol Tablet	५ ट्याब	१	१	१	१

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा आवश्यक उपकरणहरु र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका प्रसूति केन्द्र (Birthing Center) मा भएका उपकरणको अवस्था

क्र. सं.	उपकरणको विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी
१	सुई र निडिल	२०	१	१	१	१
२	IV सेट	१०	१	१	१	१
३	स्पिरिट (७०% अल्कोहोल)	१बोतल	१	१	१	१
४	कटन सहितको स्टील ड्रम	१	१	१	१	१
५	क्याथेटर (प्लेन र फोलिज)	५ प्रत्येकमा	१	१	१	१
६	टियर वा इपिजियोटोमीको सिलाउन टाँका (२.० क्रोमिक क्याटगट	५ पिस	१	१	१	१
७	ब्लिच (क्लोरिनमा आधारित रसायन)	२ प्याकेट	१	१	१	१
८	आमाको तल राख्न र रयाप गर्नलाई सफा कपडा	४	१	१	१	१
९	स्यानीटरी प्याड	१ बाकस	१	१	१	१

१०	पेरि प्याड	आवश्यकतानुसार	१	१	१	१
११	शिशुलाई सुख्खा राख्न र रयाप गर्नलाई सफा कपडा	५	१	१	१	१
१२	कई टाई निर्मलीकृत	१०	१	१	१	१
१३	बच्चाको लागि ब्ल्याङ्केट	५	०	०	१	१
१४	बच्चालाई खुवाउने कप	३	०	०	१	१
१५	औषधि मिसिएको झुल	२	१	१	०	०
१६	सरसफाईको पञ्जा	२ जोर प्रत्येकको फरक साईज	१	१	१	१
१७	निर्मलीकरण गरिएको पञ्जा	२	१	१	१	१
१८	लामो प्लाष्टिकको एप्रोन	२	१	१	१	१
१९	गगल्स	२	१	१	१	१
२०	धरिला वस्तुको लागि कन्टेनर	१	१	१	१	१
२१	निडिल कटर	१	१	१	१	१
२२	फोहोत्र कपडा राख्ने कन्टेनर	१	१	१	१	१
२३	फोहोर प्याड र स्वावको लागि बाल्टी	२	१	१	१	१
२४	सालको लागि बाल्टी (५ लि.)	२	१	१	१	१
२५	HCWM निर्देशिका अनुसार कलर कोड गरिएका बाल्टी	१ सेट	१	१	१	१
२६	भित्ते घडी	१	१	१	१	१
२७	व्याट्री र चीमहितको टर्च	१-२	१	१	१	१
२८	मातृशिशु रजिष्टर	१-२	१	१	१	१
२९	जन्म दर्ता प्रमाणपत्र	आवश्यकतानुसार	१	१	१	१
३०	पार्टोग्राफ	आवश्यकतानुसार	१	१	१	१

नोटः भएको - १, नभएको - ०

MSS (Minimum Service Standard 2076) अनुसार गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका खोप केन्द्रमा भएका औजार, साधन र उपकरणको अवस्था

राष्ट्रिय मापदण्ड		गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका खोप केन्द्रमा भएका औजार, साधन र उपकरणको अवस्था								
विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	दाहाल फेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई
जोख्ने यन्त्र (इन्फ्यान्टोमिटर र सेक्का स्केल) तौल मेसिन	कम्तिमा १ प्रत्येकमा	१	१	१	१	१	१	१	१	१
स्टेडियोमिटर (उचाइ नाप्ने यन्त्र)	कम्तिमा एउटा	१	१	१	१	१	१	१	१	०
MUAC टेप	२	५	५	५	५	५	५	५	५	४
कोल्ड चेन वाकस खोप बोक्ने आइस प्याकसहितको सेट	कम्तिमा एउटा	२	२	२	१	२	२	१	१	१
खोपको लागि विभिन्न साईजका सूईहरु (१,२,३,५,१० मि.लि.)	कम्तिमा १० प्रत्येकमा	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
कटन स्वाब राख्ने भाँडो	आवश्कतानुसार	१	१	१	१	१	१	१	०	०
सफा पानि राख्ने भाँडो	आवश्कतानुसार	१	१	१	१	१	१	१	१	०
राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम अनुसारका खोपहरु वर्षभरि उपलब्ध रहेको										

Bacillus Calmatte Guerin (BCG)	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
Pentavalent (DPT, HiB, Hep B)	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
FIPV		रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
Oral polio Vaccine	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
Pneumococcal Conjugated Vccine	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
Measles/Rubella	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
Japanese encephalities	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको
Vitamin A	वर्षभरि नै स्टक नसकिएको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको	रहेको

परिवार नियोजन

MSS (Minimum Service Standard 2076) र राष्ट्रिय खोप कार्यक्रम अनुसार खोप तथा वृद्धि अनुगमनका साधन र गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका खोप केन्द्रमा परिवार नियोजनका साधन उपलब्धताको अवस्था

तालिका :परिवार नियोजनका साधन उपलब्धताको अवस्था

राष्ट्रिय मापदण्ड		गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा खोप केन्द्रमा भएका औजार, साधन र उपकरणको अवस्था								
विवरण	आवश्यक संख्या	थुमन स्वास्थ्य चौकी	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	स्याफ्रुबेसी स्वास्थ्य चौकी	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	खाम्जिङ सा. स्वा. ई.	दाहाल फेदी सा. स्वास्थ्य इकाई
कण्डम	आवश्यकतानुसार	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
परिवार नियोजनको चक्की	आवश्यकतानुसार	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको	भएको
आइ.यू.डी.	आवश्यकतानुसार	-	रहेका	रहेका	-	रहेका	रहेका	-	-	-
आइ.यू.डी. राख्ने र निकाल्ने सेट	आवश्यकतानुसार	-	रहेका	रहेका	-	रहेका	रहेका	-	-	-
ईम्प्लान्ट	आवश्यकतानुसार	रहेका	रहेका	रहेका	-	रहेका	रहेका	-	-	-
ईम्प्लान्ट राख्ने र निकाल्ने सेट	आवश्यकतानुसार	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	-	-	-
डिपो प्रोभेरा	आवश्यकतानुसार	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका
आकस्मिक गर्भनिरोधक चक्की	आवश्यकतानुसार	रहेका	रहेका	-	-	रहेका	-	-	-	-

सर्जिकल ग्लोभ्स (फरक साइजको)	आवश्यकतानुसार	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका	रहेका

अनुसूची-१ सन्दर्भ सामग्री

1. The DHS Program - Nepal Demographic and Health Survey 2022 - Key Indicators (English) [Internet]. [cited 2023 Jan 1]. Available from:
2. राष्ट्रिय जनगणना २०७८
3. Constitution of Nepal – Nepal Law Commission.
4. National Health Policy 2076_Nepali.
5. राष्ट्र्य योजना आयोग. पन्ध्रौ योजना
6. SDG expalination.
7. Karkee R, Comfort J. NGOs, Foreign Aid, and Development in Nepal. Front Public Health. 2016 Aug 24;4:177.
8. National-joint-annual-review-2077-78
9. Annual Report 2080, Health office of Rasuwa
10. Minimun Service Standard 2076
11. HMIS Database

अनुसूची २ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	नम थर	कार्यालयको नाम	पद	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१	विमल कुमार घिमिरे	गोसाईकुण्ड गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	९८४९०९३२९५	Cool.bimal48@gmail.com

अनुसूची ३ गोसाइकुण्ड गाउँपालिकामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरु र प्रमुखको विवरण

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	ठेगाना	कार्यालय प्रमुख	फोन नं.	इमेल
१	थुमन स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड १, रसुवा	गजेन्द्र कुमार चौधरी	९८५१३२८२४५	thumanhp080@gmail.com
२	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड २, रसुवा	शेर बहादुर घले	९८४१८९३२३४	timurehp2@gmail.com
३	वृद्धिम स्विास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ३, रसुवा	युगेन लेप्चा	९८६२६६९३२७	bridhimhealthpost@gmail.com
४	लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ४, रसुवा	लाक्पा छिरिङ तमाङ	९८६४२३५७३०	langtanghp@gmail.com
५	स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ५, रसुवा	खम्बु बोहरा	९८६१२२७७६०	syafruhp123@gmail.com
६	रसुवा स्वास्थ्य चौकी	गोसाईकुण्ड ६, रसुवा	इनफ स्योङदन	९८६००५६१८९	rasuwahp@gmail.com
७	ठूलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	गोसाईकुण्ड ५, रसुवा	राजेन्द्र प्रसाद अर्याल	९८६११३९३१५	thuloshyfru@gmail.com
८	खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	गोसाईकुण्ड ३, रसुवा	विनोद चन्द	९८४३०१६८२३	khamjingchu@gmail.com
९	दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	गोसाईकुण्ड १, रसुवा	विजय कुमार घले	९८४०५१०१५३	communityhealthcenterdhalphedi@gmail.com

अनुसूची ४ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

१. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका थुमन स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. १, रसुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	स्वीकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी
१	गजेन्द्र कुमार चौधरी	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	हे.ई.	हे.अ.	स्थायी	9851328245	ईन्चार्ज
२	भरत कुमार खड्का	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार		
३	मनिषा ओली	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार		
४	मनिषा थापा	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार		
५	तेम्वा ग्याल्वो घले	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार		

२. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका टिमुरे स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. २, रसुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि. नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	शेर बहादुर घले	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	हे.ई.	हे.अ.	करार	९८४१८९३२३४	इन्चार्ज	
२	रोजिना तामाङ	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	हे.ई.	हे.अ.	करार			कामकाज
३	कर्मा हिसी घले	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार			रसुवा गढी हाईड्रोपावर करार
४	रन्जना लामा	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			
५	मिना तामाङ	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			आमा सुरक्षा कार्यक्रम
६	कार्मु यान्जेन नगरकोटी	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार			

३. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ३, रसुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि. नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	युगेन लेप्चा	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	हे.ई.	हे.अ.	स्थायी	9862669327	इन्चार्ज	
२	सर्मिला अधिकारी	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार			
३	सरिता मल्ल	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			
४	विमला तामाङ	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			
५	भुझुङ तामाङ	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार			

४. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ४, रसुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि. नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	लाक्पा छिरिङ तमाङ	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार	9864235730	ईन्चार्ज	
२	राम शरण आचार्य	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार			
३	पासाङ तामाङ	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार			

५. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी, वडा नम्बर ५, रसुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि. नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	खम्बु बोहरा	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	हे.ई.	हे.अ.	स्थायी	9861227760	ईन्चार्ज	
२	सुस्मिता पाण्डे	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार			
३	अनिता न्यौपाने	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार			

४	हिरामाया मगर	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			
५	अनुशा लुङ्गेली मगर	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			
६	सुनिता लामा	चौथो	चौथो		ल्या.अ.	करार			
७	ग्याल्मो तामाङ	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार			

६. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका रसुवा स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६, सुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	इनफ स्योङदन	पाँचौ/ छैटौं	छैटौं	हे.ई.	सि.अ.हे.ब अ	स्थायी	9860056189	ईन्चार्ज	
२	उपेन्द्र बहादुर बुलुन	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	हे.ई.	सि.अ.हे.ब	स्थायी			
३	साइका सापकोटा	पाँचौ/ छैटौं	पाँचौ	क.न	सि.अ.न.मी	स्थायी			
४	राजेश विष्ठ	चौथौ/पाचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	स्थायी			अध्यायन विदा
५	विकास वाईवा	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार			
६	फुर्वा तामाङ	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन	ह.स.चा.	एम्वुलेन्स चालक	करार	9765302240		
७	कुविङ तामाङ	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार			

७. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका ठुलो स्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, वडा नं. ६, सुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	राजेन्द्र प्रसाद अर्याल	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार	9861139315	ईन्चार्ज	
२	धेजेन छोमो लामा	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			आमा सुरक्षा कार्यक्रम

३	चेडादेकी तामाङ	श्रेणिविहिन	श्रेणिविहिन		का.स	करार			

८. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, वडा नं. ३, सुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	विनोद चन्द	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार	9843016823	ईन्चार्ज	
२	कल्पना आचार्य	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			

९. गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका दाहालफेदी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, वडा नं. १, सुवामा दरबन्दी र कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	स्यूकृत दरवन्दी	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	विजय कुमार घले	चौथो/ पाँचौ	चौथो	हे.ई.	अ.हे.ब	करार	9840510153	ईन्चार्ज	
२	सोममाया तामाङ	चौथो/ पाँचौ	चौथो	क.न	अ.न.मी.	करार			रसुवा गढी हाईड्रोपावर करार

गोसाईकुण्ड गाउँपालिकाका भिमसेन आधारभूत विद्यालय रसुवामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी कर्मचारीहरुको विवरण

सि.नं.	नाम थर	तह	समुह	पद	दरवन्दी	सम्पर्क नम्वर	जिम्वेवारी	कैफियत
१	सुजिता घले	पाचौ	पाँचौ	करार	विधालय नर्स	9841084400	भिसेन आ.वि.	

अनुसूची ५ महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वंयमसेविकाको विवरण

महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वंयमसेविकाको विवरण					
सि. नं.	नाम थर नेपालिमा	नाम थर अङ्ग्रजीमा	सम्पर्क नं	वडा नं.	कैफियत
१	छोवाङ डोल्मा तामाङ	CHHOWANG DOLMA TAMANG	9869634655	१	
२	लाक्पा बुट्टी तामाङ	LHAKPA BUTTI TAMANG	9861771242	१	
३	दावा याङजेन तामाङ	DAWA YANGEN TAMANG	9863194655	१	
४	सानी कुमारी तामाङ	SANI KUMARI TAMANG	9840250891	१	
५	छिरिङ तामाङ	CHHIRING TAMANG	9869686558	१	
६	मिङमार डोल्मो तामाङ	MINGMAR DOLMO TAMANG	9765302056	१	
७	कार्मु तामाङ्नी	KARMU TAMANGNI	9845742486	१	
८	निमा तामाङ्नी	NIMA TAMANGNI	9741685391	१	
९	दावा घले	DAWA GHALE	9866449336	१	
१०	फुर्पु ग्याल्मु तमाङनी	PHURPU GYALMU TAMANGNI	9841220418	२	
११	लक्ष्मी तामाङ	LAXMI TAMANG	9861067153	२	
१२	पेम्बा छोमु तामाङनी	PEMBA CHHOMU TAMANGNI	9861067453	२	
१३	तेन्जेन डोल्मा तामाङ	TENGEN DOLMA TAMANG	9862263532	२	
१४	पेम्बा साङ्मु घले	PEMBA JANGMU GHALE	9860918296	२	
१५	कार्साङ डोल्मा तामाङ	KARSANG DOLMA TAMANG	9840235085	२	
१६	पासाङ तमाङनी	PASANG TAMANGNI	9840358999	२	
१७	पेमा छेन्जोम घले	PEMA CHENJOM GHALE	9840235085	२	
१८	कार ग्याल्मो नगरकोटी	KAR GYALMO NAGARKOTI	9866314407	२	
१९	कार्मु तामाङ	KARMU TAMANG	9863194671	३	
२०	च्याङवा रानी तामाङ	CHYANGBA RANI TAMANG	9842997742	३	
२१	पेमा तमाङनी	PEMA TAMANGNI	9863194673	३	
२२	झाङ्मु तमाङ	JHANGMU TAMANG	9849822302	३	
२३	पाछोमु तमाङ गुरुङ	PACHHOMU TAMANG GURUNG	9843683061	३	
२४	सुम्जो पाल्मु तमाङ	SUMJO PALMU TAMANG	9863194676	३	
२५	पासाङ तमाङनी	PASANG TAMANGNI	9848063608	३	
२६	प्रमिला तमाङ	PRAMILA TAMANG	9843987298	३	
२७	गाकी घले	GAKI GHALE	9863229046	३	
२८	छिरिङ किपा तामाङ	TSERING KIPA TAMANG	9741663942	४	
२९	पेम्वा क्षेटिन तामाङ	PEMBA CHHETIN TAMANG	9848090608	४	
३०	फुर्पु तामाङ	PHURPU TAMANG	9745572830	४	

३१	देजेन तामाङ	DEJEN TAMANG	9848326871	४	
३२	निमा ग्याल्मु तामाङ	NIMA GYALMU TAMANG	9843053216	४	
३३	दाम्जे तामाङ	DAMJE TAMANG	9848589124	४	
३४	लाक्पा तामाङ	LAKPA TAMANG	9749870640	४	
३५	फुर्पु जाङ्मो तामाङ	PHURPU JANGMU TAMANG	9762895581	४	
३६	फु डोल्मा तामाङ	PHU DOLMA TAMANG	9862107505	४	
३७	पेम्बा लामु लामा	PEMBA LAMU LAMA	9849562805	५	
३८	निमा पेमा तामाङनी	NIMA PEMA TAMANGNI	9863194677	५	
३९	कान्छी तामाङनी	KANCHHI TAMANGNI	9823136815	५	
४०	दावा साङ्मो तमाङ	DAWA SANGMO TAMANG	9841889330	५	
४१	सार्की आमू तमाङनी	SARKI AAMU TAMANGNI	9863194680	५	
४२	गंगा तामाङ	GANGA TAMANG	9849791708	५	
४३	दिकी डोल्मा तमाङ	DIKI DOLMA TAMANG	9861943044	५	
४४	ल्हामो छिरिङ तमाङ	LHAMO CHHIRING TAMANG	9813119451	५	
४५	वाङमो तमाङ	WANGMO TAMANG	9863194684	५	
४६	लाक्पा ग्याल्मो तामाङ	LAKPA YALMO TAMANG	9863026467	६	
४७	मेन्दो लामो घले तामाङ	MENDO LAMO TAMANG GHALE	9863208146	६	
४८	छेसाङमो तामाङनी	CHHESANGMO GHALINE	9863194687	६	
४९	कामीलामो तामाङनी	KAMI LAMU TAMANGNI	9860244311	६	
५०	सिमा डि.एम. तमाङ	SIMA D.M (TAMANG)	9849984461	६	
५१	दावा किप्पा तमाङ	DAWA KIPPA TAMANG	9818977846	६	
५२	विमला सुनुवार	BIMALA SUNUWAR	9863194691	६	
५३	सिता घले	SITA GHALE	9766842701	६	
५४	कामिनी तमाङ	KAMINI TAMANG	9842753508	६	

अनुसूची ६ गोसाईकुण्ड गाउँपालिका भएका खोप केन्द्रहरु

स्वास्थ्य चौकी	खोप केन्द्र
थुमन स्वास्थ्य चोकी	तार्सा सामुदायिक भवन
	दाहालफेदी सा स्वास्थ्य ईकाइ
	थुमन स्वास्थ्य चौकी
टिमुरे स्वास्थ्य चौकी	वडा नं. २ वडा कार्यालय
	टिमुरे स्वास्थ्य चौकी
बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी	लिडलिड
	खाम्जिड सा स्वा ईकाइ
	बृद्धिम स्वास्थ्य चौकी
लाडटाड स्वास्थ्य चौकी	क्याडजिडभ्याली
	लाडटाड स्वास्थ्य चौकी
स्याफ्रुवेशी स्वास्थ्य चौकी	भिमसेन आ.वि. ठुलो भार्खु
	स्याफ्रुवेशी स्वास्थ्य चौकी
ठुलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ	ठुलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ
रसुवा स्वास्थ्य चौकी	ठाडे गाउँघर क्लिनिक भवन
	ठाडे भिमली प्रा.वि.
	रसुवा स्वास्थ्य चौकी

अनुसूची ७ स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

थुमन स्वास्थ्य चौकी, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.नं.	नामथर	पद	फोन नं.
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५१११८९२
२	श्री उर्केन छिरिङ तामाङ	अध्यक्ष	९८५१०४८८६०
३	श्री कार्मु तामाङनी	उपाध्यक्ष	९८६१९५८२५९
४	श्री पारस न्यौपाने	सदस्य	९८६६७७९४६१
५	श्री लेखनाथ पौडेल	सदस्य	९७४१६७०७५९
६	श्री निमा टासी तामाङ	सदस्य	९८४८०६८२३२
७	श्री ल्हाक्पा बुटी तामाङनी	सदस्य	९८६१७७१२४२
८	श्री गजेन्द्र कुमार चौधरी	सदस्य सचिव	९८५१३२८२४५

टिमुरे स्वास्थ्य चौकी, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.न.	नामथर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५११११८९२	
२	श्री कामी छिरिङ तामाङ	अध्यक्ष	९८५१२४६९८८	
३	श्री किप्पा नगरकोटी	उपाध्यक्ष	९८६३६५२६८१	
४	श्री कामी सेदार घले	सदस्य	९८६०९१८२९८	
५	श्री पेमा छेटेन तामाङ	सदस्य	९७४६४७१४३०	
६	श्री प्रकाश आचार्य	सदस्य	९८४८११७०६४	
७	श्री मति पेम्बा जाङमु घले	सदस्य	९८६०९१८२९६	
८	श्री शेर बहादुर घले	सदस्य सचिव	९८४१८९३२३४	

वृद्धिम स्वास्थ्य चौकी रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिारीको नामावली

सि.न.	नामथर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५११११८९२	
२	श्री मिङमर छिरिङ तामाङ	अध्यक्ष	९८४१९०३५१७	
३	श्री सिता घले	उपाध्यक्ष	९७४२४६१४७२	
४	श्री कामी सिद्धार तामाङ	सदस्य	९८६३६७४८४७	
५	श्री कविता न्यौपाने	सदस्य	९८४३६००८४४	
६	श्री टासी सपदु तामाङ	सदस्य	९८६०२३५६४८	
७	श्री पेमा तामाङनी	सदस्य	९८६३१९४६७३	
८	श्री युगेन लेप्चा	सदस्य सचिव	९८६२६६९३२७	

लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५१११८९२	
२	श्री डिपदु जाङबा तामाङ	अध्यक्ष	९८४५३५३५३७	
३	श्री लाक्पा छिरिङ तामाङ	सदस्य सचिव	९८६४२३५७३०	
४	श्री कारतोक लामा	महिला सदस्य	९८४९८८१६७३	
५	श्री तेम्बा तामाङ	प्रधानाध्यापक		
६	श्री सोनम साङबो तामाङ	सदस्य		
७	श्री निमा ग्याल्मु लामा	सदस्य	९८४३०५३२१६	
८	श्री तेम्पा तामाङ	सदस्य		
९	श्री सेरफ तामाङ	सदस्य	९८४१००८७१६	

स्याफ्रुबेशी स्वास्थ्य चौकी, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.न.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५१११८२९	
२	श्री दावा मिङमर तामाङ	अध्यक्ष	९८५११४३३४	
३	श्री छोपेमा तामाङ	उपाध्यक्ष	९८६६३३०१९१	
४	श्री छोवाङ तामाङ	सदस्य	९८४३५०८२८०	
५	श्री फुर्पु तामाङ	सदस्य	९८६००५६५३२	
६	श्री जङगे तामाङ	सदस्य	९८५१२४६६१४ ९८६००५६६१४	
७	श्री वाङमो तामाङ	सदस्य	९८६३१९४६८४	
८	श्री खम्बु बोहरा	सदस्य सचिव	९८६१२२७७६०	
९	श्री डोल्मा तामाङ	आ.सदस्य		
१०	श्री निमा देवी तामाङ	आ.सदस्य		

रसुवा स्वास्थ्य चौकी, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिारीको नामावली

सि.नं.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५१११८९२	
२	श्री दावा सिदार वाईबा	अध्यक्ष	९८५११५८८२६	
३	श्री अमिता विश्वकर्मा	उपाध्यक्ष	९८४०४३३३७६	
४	श्री तेम्पा रिसाङ घले	सदस्य	९८४३११०४६३	
५	श्री अरुण थोक्रा	सदस्य	९८१००३५५७२	
६	श्री सिता घले	सदस्य	९८६११८१४४८	
७	श्री लामा कार्पो घले	सदस्य	९७४११८९२०७	
८	श्री इनफ स्योङदन	सदस्य सचिव	९८६००५६१८९	

९	श्री फिसाण्डु तामाङ	आ.सदस्य	९८०३९७९३३१	
१०	श्री लाम बाबु तामाङ	आ.सदस्य	९८५११५१६४१	

ठुलोस्याफ्रु सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.न.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५११११८२९	
२.	श्री दावा मिङमार तामाङ	अध्यक्ष	९८५११४३३४१	
३.	श्री पेमा दोर्जि तामाङ	सदस्य	९८०३९२०८८४	
४	श्री छेसुम लामा	सदस्य	९८०८९६९६८८	
५	श्री ल्हामु छिरिङ तामाङ	सदस्य	९८१३११९४५१	
६	श्री जङ्गे तामाङ	सदस्य	९८५१२४६६१४	
७	श्री राजेन्द्र प्रशाद अर्याल	सदस्य सचिव	९८६११३९३१५	

खाम्जिङ सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.न.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५११११८२९	
२	श्री मिङमार छिरिङ तामाङ	अध्यक्ष	९८४१९०३५१७	
३	श्री सिता घलेक	उपाध्यक्ष	९७४२४६१४७२	
४	श्री कविता न्यौपाने	सदस्य	९८४३६००८४४	
५	श्री दावा नुर्फु लामा	सदस्य	९८५१००७५५६	
६	श्री सुम्जो पाल्मो तामाङ	सदस्य	९८६३१९४६७६	
७	श्री टासी सन्दु तामाङ	सदस्य	९८६०२३५६४८	
८	श्री विनोद चन्द	सदस्य सचिव	९८४३०१६८२३	

दाहालफेदी समादायिक स्वास्थ्य इकाई, रसुवा
स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीको नामावली

सि.न.	नाम थर	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	श्री कैसाङ नुर्पु तामाङ	संरक्षक	९८५११११८९२	
२	श्री दावा तामाङ	अध्यक्ष	९७४२४६०८६६	
३	श्री गम बहादुर घले	उपाध्यक्ष	९८६६३१४४४७	
४	श्री गोमा कुमारी पौडेल	सदस्य	९८६४३३७१८०	
५	श्री पारस न्यौपाने	सदस्य	९८६६७७९४६१	
६	श्री दावा घले	सदस्य	९७६९७६३१८७	
७	श्री सोममाया तामाङ	सदस्य	९८४५३५९५९३	
८	श्री विजय कुमार घले	सदस्य सचिव	९८४०५१०१५३	

अनुसूची ८ गोसाईकुण्ड गाउँपालिकामा आयोजित स्वास्थ्य कार्यक्रमका तस्विरहरु

LANGTANG HEALTH POST
Supported by:
KANJENGUMBA LANGTANG SOCITY NEPAL
गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
लाङटाङ स्वास्थ्य चौकी
गोसाईकुण्ड-४, लाङटाङ, रसुवा
प्रदेश नं. ३ नेपाल
स्वास्थ्यकर्मीहरुको मासिक बैठक
तथा
डाटा भेरिफिकेसन कार्यक्रम
मिति :
स्थान :
आयोजक

स्वास्थ्यकर्मीहरुको लागि ३ दिने
High Altitude Sickness Management
तालिम कार्यक्रम
मिति : २०८०/०२/२४ देखि २६ गते सम्म
स्थान : स्याफ्रुवेंशी, रसुवा
आयोजक
गोसाइकुण्ड गाउँपालिका
स्वास्थ्य शाखा
स्याफ्रुवेंशी, रसुवा

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
स्वास्थ्य शाखा
स्यानिटरी प्याड भेन्डिङ मेसिन
र इन्सिनरेटर मेसिन कक्ष
श्री भिमसेन आधारभूत विद्यालय
ठुलोभार्खु, रसुवा
२०८०

गोसाईंकुण्ड गाउँपालिका
Gosaikunda Rural Municipality
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
स्याफ्रुबेसी, रसुवा
बागमती प्रदेश, नेपाल

प्रजनन रुग्णता स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम
पाठेघर खस्ने(आङ खस्ने), पाठेघरको मुखको क्यान्सर जाँच
(VIA test), Video X-Ray, यौन रोग (STI)

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
(आ.व. २०७९/८०)
स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको
वार्षिक समीक्षा गोष्ठी
आयोजक :

प्रजनन रुग्णता स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम
पाठेघर खस्ने(आङ खस्ने), पाठेघरको मुखको क्यान्सर जाँच
(VIA test), Video X-Ray, यौन रोग (STI)
नि:शुल्क स्वास्थ्य शिविर
गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
बृद्दिम

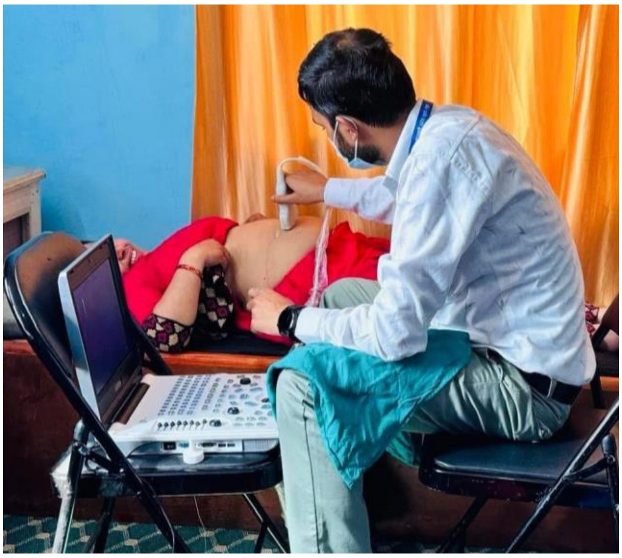

स्वास्थ्य परिक्षण शिविर

नि:शुल्क सुरक्षित गर्भपतन सेवा
यहाँ १० हप्ता
गर्भलाई पूर्ण
साथ सुरक्षित गर्भपतन
नि:शुल्क प्रदान
उद्घाटन
समारोह
२०८०/०२/३०

महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका
दिवशको अवसरमा सम्मान कार्यक्रम
"स्वास्थ्य क्षेत्रमा दिगो विकास महिला सामुदायिक
स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको संयुक्त प्रयास"
प्रशंसा-पत्र

LANGTANG HEALTH POST

सेवानिवृत्ती स्वतन्त्रता हो । हामिलाई आशा छ कि तपाईंले समयको अभावले पहिले छुटेका कुराहरू गर्नुहुन्छ। बधाई छ ! सेवानिवृत्तिको शुभकामना !
गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
Gosaikunda Rural Municipality
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
स्याफ्रुबेंशी, रसुवा
बागमती प्रदेश नेपाल
Ganesh Mishra
Sir
मायाको चिनो
श्री गणेश प्रसाद मिश्र

स्वास्थ्य पार्श्वचित्र निर्माणमा योगदान दिनुहनुको विवरण

श्री बिमल कुमार घिमिरे	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	गोसाईकुण्ड गाउँपालिका, रसुवा
श्री युगेन लेप्चा	स्वास्थ्य चौकी प्रमुख	विद्धम स्वास्थ्य चौकी, गोसाईकुण्ड-२, रसुवा

गोसाईकुण्ड गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
स्वास्थ्य शाखा
स्याफ्रुबेंसी, रसुवा, बागमती प्रदेश, नेपाल

फोन नं. ०१०५४१०८८

इमेल : infogosaikundamun.gov.np

वेबसाइट : https://gosaikundamun.gov.np/

गाउँपालिका फेसबुक पेजः Gosaikunda Rural Municipality

(https://www.facebook.com/profile.php?id=61554165268871)

स्वास्थ्य शाखा फेसबुक पेज : गोसाईकुण्ड गा. पा. स्वास्थ्य शाखा

(https://www.facebook.com/profile.php?id=100084002682065)